SUSANA FORTES

IUBIREA NU E UN VERS LIBER

SUSANA FORTES

IUBIREA
NU E UN VERS LIBER

Original: *El amor no es un verso libre* (2013)

Traducere din limba spaniolă de:
CORNELIA RĂDULESCU

virtual-project.eu

HUMANITAS
fiction

2021

Eu nu.
Te-am cunoscut pe furtună.

Pedro Salinas

Capitolul I

Stătea de o bună bucată de vreme cu coatele sprijinite pe birou, fără să citească sau să scrie, nefăcând nimic; privea pe fereastră, cu un cardigan vechi aruncat pe umeri și în niște pantaloni largi, foarte purtați. Apartamentul ei se afla în aripa dinspre apus a Saint James College, o clădire cu acoperiș de țiglă, cu o scară elegantă și ferestre în stil georgian, care adăpostea deopotrivă studenți și profesori. Fațada îi era acoperită de iederă și viță sălbatică. O crenguță de vâsc prinsă de ușă era singurul detaliu care vestea apropierea Crăciunului. Era acea perioadă din an în care își număra plusurile și minusurile. Își atinse ușor gâtul cu mâna, cu un gest care parcă era dictat de organele interne. Poate de inimă. De fluxul tainic și de neoprit al sângelui. Îi plăcea să predea literatură, însă…

Se ridică în picioare și se îndreptă spre biblioteca ce ocupa un perete lateral, de unde scoase o carte. Citi doar primul vers. Cineva scrisese ceva în spaniolă pe margine. Și atunci își dădu seama cât de dor îi era de țara aceea. Pământul. Zgomotele. Glasurile puștanilor care vindeau ziarele de dimineață, scârțâitul balamalelor bătrânei porți când intra câte o mașină pe aleea largă cu pietriș. Toate sunetele acelea erau încă aici, pe marginile cărții. Poarta era înaltă și neagră, din fier forjat, și acoperită într-o parte și-n cealaltă de câte o tufă de clopoței. Își amintea și mirosurile. Parfumul floricelelor pufoase și rotunjoare de scai-măgăresc în plin soare și mirosul de fum de balegă de cal folosită pe post de combustibil; mirosul de canal neacoperit, cel de ulei de măsline și cel de tămâie din bisericile catolice; aroma conurilor arse în păduricile de pini vara, un miros pe care studenții străini abia ajunși acolo, ca și ea, îl atribuiau unui incendiu stins de curând. O țară care miroase a incendiu abia stins trebuie luată în serios.

Când sosise prima dată la Madrid avusese senzația că intra în altă viață, de parcă ar fi fost un personaj împins afară din alt scenariu. De unde a mai apărut și asta? Totul îi sporea senzația de irealitate: rumoarea conversațiilor într-o limbă pe care încă nu o stăpânea bine, tarabele ambulante unde se vindeau iepuri, rațe și găini în cuști de sârmă, somnolența rămasă în urma drumului lung cu vaporul… Madrid, sfârșitul călătoriei.

Avea notată pe o hârtie adresa: Residencia de Estudiantes, strada Pinar nr. 21 și o scrisoare de recomandare de la conducătoarea ei de studii, *miss* Rachel Abramson.

În unele seri, după ce asistase la câte o conferință, cobora pe terasa de jos

a clădirii cu pas ușor, fără să facă zgomot, ca o ființă lipsită de umbră, ca un hoț care nu lasă urme. Îi plăcea să se întâlnească acolo cu el, lângă rododendroni. Ce bărbat poate face un gest galant oferind o floare otrăvitoare? „L-a plantat un mare poet”, se scuzase el. Timbrul vocii grave, profund masculină, i se păruse adânc precum apa unei fântâni. Senzația de a vorbi și de a-l auzi și pe el vorbind cu glas scăzut. Se simțea ca o adolescentă care fugise din camera ei lăsându-se în jos pe un burlan. Sau ei doi pe un deal înconjurat de plopi tremurători. Madridul și luminile lui în depărtare.

Nu era un tip după care să-ți pierzi capul și avea cu aproape cincisprezece ani mai mult decât ea. Firesc ar fi fost să se îndrăgostească de oricare dintre băieții zgomotoși și plini de viață care asistau la cursurile de vară. În plus, avea în el ceva aspru și calculat și care nu îi plăcea, o siguranță de om care crede că a trăit de-acum tot ce putea trăi. Ar fi fost ușor atunci să nu se mai vadă. Cochetăria verbală era abia la început. Era vorba doar de o atracție intelectuală. Un joc, s-ar putea spune. „Să nu ne mai vedem? Cred că nu vorbești serios. O spui pentru mine sau pentru amândoi?”, întrebase el, privind-o dojenitor, ca pe o fetiță neascultătoare pe care îți vine s-o iei de ciuf. „O spun pentru tine. Tu ești cel care are o familie.” Vorbe. Dar poate că după un război lucrurile astea nu mai au importanță. Sau poate că da. Poate că tot ce contează după un război este în brațele cui ai vrea să fii când vei muri.

Sigur că atunci nu s-a gândit la asta. La douăzeci și un pic de ani, nimeni nu se gândește la moarte. Dar acum nu mai e fata din vara anului 1935, care venea la Madrid cu licența în literatură în buzunar și împărțea râsete și țigări americane de parcă ar fi împărțit o avere dezmoșteniților sorții. Femeia de acum are chipul mai tras, părul blond mai scurt, expresia mai încordată și un rid mic între sprâncene. Este mai meditativă. Mai precaută. Știe mai multe despre ea însăși, acel gen de cunoaștere care te face mai atrăgător. S-o numim Kate.

Pe birou se află și acum programul dactilografiat al cursului de literatură spaniolă. A învățat să le vorbească despre el studenților cu detașare: un poet spaniol – de parcă s-ar fi referit la un personaj istoric, Jefferson sau Abraham Lincoln. Era în stare să-i analizeze poemele cu obiectivitatea unui entomolog, dar încă nu reușise să iasă din fântâna aceea adâncă. Glasul lui acolo era, în adânc. *Iubire, iubire, catastrofă!. Se prăbușește lumea!*

În fiecare an lăsa pentru sfârșitul trimestrului cursul de poezie. La fel și-acum. Pregătea, ca de obicei, materialul pentru curs, când a perceput o schimbare a vremii. Se pornise vântul. A pus cartea la loc în raft și s-a dus la geam.

Erau momentele ei preferate, către sfârșitul zilei. Clipa aceea între zi și

seară când ai impresia că totul se poate transforma. Zăpada se așternea în grădină și forma mici dâmburi lângă terenul de tenis. Și-atunci l-a văzut aievea, lângă plasa metalică ce înconjura terenul pustiu, înalt, slăbit, cu mâinile înfundate în faimosul său pardesiu de șeviot, cu părul complet ud și picurând. Putea simți mirosul de câine ud al lânii mânecii când și-a trecut brațul peste umerii ei în taxiul luat de la cinematograful Bilbao la terasa hotelului Ritz. Își amintea perfect. În seara aceea avusese loc o mișcare neobișnuită de trupe în piața Cibeles și în jurul Poștei. Pe când urcau pe Recoletos auziseră o împușcătură în dreapta, lângă al treilea copac. Imediat apoi alte două, mai sus, și au tresărit. Atunci a luat-o el pe după umeri într-un gest de apărare.

Un locotenent de carabinieri a vorbit cu șoferul prin geam. N-a prins cuvintele, vorbea încet, dar a observat că schița o mișcare energică prin care îi indica să întoarcă mașina. Șoferul a început manevra de marșarier ca să se îndepărteze de zonă, și atunci el a spus:

— Nimeni nu moare de două ori.

Nu a înțeles. Nu că n-ar fi priceput semnificația concretă a cuvintelor, dar nu știa ce voiau să însemne în situația dată. Dar el n-a mai adăugat nimic. În întuneric nu-i deslușea nici expresia feței. Se lăsa noaptea. Și-a simțit picioarele înghețate. Habar nu avea atunci în ce era pe punctul de a se băga și nici că în jurul lor se urzea o plasă. Ea credea că se îndrăgostise de un poet. Nu știa că era gata să devină amanta unui bărbat către care se aținteau multe priviri.

Poza lui apărea des în ziare, cu prilejul unei inaugurări sau al unui eveniment oficial, în pardesiul cu două rânduri de nasturi și pălăria trasă pe un ochi. Cu bărbia lui osoasă și zâmbetul lui discret. Álvaro Díaz-Ugarte. Un chip inconfundabil pentru serviciile de urmărire care începeau să țească plasa deasă a relațiilor internaționale. Niciun serviciu de informații nu ignora rolul diplomatic pe care îl jucau scriitorii în cancelariile europene cu ocazia deplasărilor și conferințelor în străinătate. Undeva se cocea un război.

El era un bărbat căsătorit, cu o reputație și o viață publice. Ea nu era nimeni. O fată din America abia venită. Din altă lume. Politica nu o interesase niciodată. Cum să-și imagineze că cineva îi urmărea îndeaproape povestea de dragoste? Nimeni nu o pusese în gardă. Trebuise să afle singură.

La început, nimeni nu calculează distanța între iubire și riscurile sale. Strategia ei era să privească și să tacă. Tăcea când el îi punea o întrebare directă. Tăcea când ceasul arăta inexorabil ultimele minute ale întâlnirii. Tăcea pe bancheta din spate a unei mașini oficiale, cu gemurile ude de ploaie, la intrarea Gării de Sud, când lumea întreagă i se prăbușise. Numai că

el știa să-i dezlege nodurile de tăcere. O atingea mereu extrem de delicat, atingerea mâinii pe partea interioară a încheieturii, acolo unde se adună venele.

— Pot doar să-ți promit că, dacă într-o zi are să mi se schimbe viața, o să te caut, spusese el.

— Te referi la o schimbare produsă de cauze externe sau la una care ține de voința ta? întrebase ea.

— Mă refer la ambele.

Glasul lui îi răsună atât de limpede, încât avu impresia că fereastra se lumina. Privi din nou terenurile de tenis. Zăpada era tot acolo. Asta fusese tot. Și parcă în ea se rupsese un zăgaz și apa purta vijelios o bucată din viața ei de acum câțiva ani.

Era seara de 21 decembrie a anului 1938.

Capitolul II

Taxiul a frânat scurt, cu un scrâșnet, pe pietrișul aleii. Pe drumul de la gară se lăsase cuprinsă de vacarmul de afară. Orașul era ticsit de oameni care se plimbau braț la braț în soare. Pe bulevardul Castellana, fațadele clădirilor erau acoperite de afișe pentru coride amestecate cu cele de propagandă sindicală, lipite recent; tramvaie vopsite într-un galben țipător treceau troncănind zgomotos și iscând scântei pe șine; automobilele claxonau și lustragiii vociferau la colțuri, chemând clienții. Residencia de Estudiantes era cocoțată ca o santinelă în vârful unei coline. Era o clădire cărămizie, cu geamuri mari la intrare și pavilioane laterale. Sub soarele începutului de vară, câțiva studenți discutau cu însuflețire la umbra copacilor. Se auzea o rumoare de râsete foarte tinere, prin ferestrele deschise răzbăteau discuții purtate în mai multe limbi.

Când să plătească, geanta i s-a răsturnat în mașină: o pudrieră de sidef, tubul argintat al rujului, câteva monede și plicul cu chenar al invitației Secției de spaniolă. Ezitase îndelung până să se hotărască, pentru că nu făcuse niciodată o călătorie atât de lungă. Dar iat-o aici.

Adesea, la ferma unchilor ei din Kansas, își imaginase cum putea să fie restul lumii. Se ducea în pod cu verii Bogey, Josephine și Amy și cercetau cu toții la lumina lanternei un vechi atlas universal *National Geographic* precum niște exploratori. Bogey zicea că țările din Europa sunt tare mici. La nouă ani ești destul de mare ca să-ți faci o idee despre lume. Casa era despărțită de râu de un teren de două hectare, de partea cealaltă se găseau numai lanuri de grâu și pășuni pentru bivoli. Kate credea că în America toată lumea crescuse într-o familie ca a ei, cu pod și cai. Fusese o mare surpriză să descopere că nu era așa. Mama lui Kate și sora ei vorbiseră și hotărâseră totul din timp. Când a rămas orfană, Kate avea cinci ani și s-a instalat la fermă ca încă un copil. N-a fost mare scofală să facă parte dintr-o familie numeroasă.

— Dacă vrei să crești copii curajoși, dă-le o hartă, o tabletă de ciocolată și o lanternă, obișnuia să spună unchiul Benjamin. Era un om din Vestul Mijlociu. Purta pălărie de cowboy și cizme lungi, își amintea încă incursiunile indienilor în Kansas. Îi plăcea să le povestească astfel de istorii copiilor adunați în jurul mesei din bucătărie. Febra aurului, calea ferată construită pe urmele drumului bizonilor prin prerie, un traseu marcat atât de adânc în pământ, încât compania Union Pacific n-a făcut decât să pună

șinele trenului peste el. Drumuri de fier. Unchiul Benjamin purta în vene amprenta marilor distanțe americane. Când venea acasă, pașii lui păreau cei ai unui uriaș. Însă mătușa Bett era o femeie scundă și mărunțică și era de părere că o domnișoară cum se cade n-are ce căuta în lumea largă. Poate că avea dreptate. „De atâta umblat de colo-colo, picioarele voastre încep să semene cu niște copite de bivol”, obișnuia să le spună. Era de ajuns să se uite sub masă ca să ghicească pe unde alergaseră toată ziua: ferma Madox, adăpătoarea, lanurile de floarea-soarelui, râul... Numai Josephine nu-și strica încălțările. Avea niște tălpi fine și trandafirii, vârâte în sandale, și stătea elegant picior peste picior.

— De ce e Josephine altfel? întreba Amy pe un ton vag de dezamăgire infantilă. Dar orice ar fi zis, nimeni nu se supăra pe ea, era cea mai mică și era tratată cu condescendenta cuvenită ființelor preferate.

— Nu e altfel, răspundea Bogey, resemnat. E doar o fată.

— Crește, adăuga mătușa Bett, împăciuitoare. O să creșteți și voi, le arăta cu degetul pe Kate și pe Amy. E legea vieții.

Vorba asta cu „legea vieții” nu-i plăcea deloc lui Kate.

În Kansas, soarta băieților și a fetelor se bifurca în mod decisiv la doisprezece ani. Numai că pe atunci Kate încă nu ajunsese la această vârstă. Încă făcea parte din clubul lanternei, tabletei de ciocolată și hărții. A tras pe furiș o ocheadă picioarelor pline de zgârieturi de sub masă, mișcându-și degetele conștiincios. Nu voia să le vadă transformate în copite de bivol, nu, nici gând. Își zicea că lucrurile erau simple: te nășteai într-o țară, erai băiat sau fetiță, purtai pantofi până la moarte și gata. Legea vieții.

Zâmbi în taxi amintindu-și toate astea. Ce curios cum anumite expresii aveau darul s-o readucă în acea lume pierdută. „Legea vieții”. „O fi, n-o fi, cum s-o nimeri”. „Ce-a fost a trecut”. Josephine devenise o fată cumsecade. Se măritase cu un inginer din Illinois și avea doi gemeni încântători, pe care Kate îi adora. Dar Amy nu avusese timp. Rămăsese pentru totdeauna la vârsta fetiței blonde de patru ani, care îi veghea pe toți din poza de pe scrin, călare pe poneiul de jucărie, cu o pălărie texană pe cap și privind încruntată în obiectiv, de parcă n-ar fi avut încredere. Degeaba încercau cei mari s-o facă să nu mai fie atât de retrasă, Amy era de neclintit.

— Mi-a mâncat limba pisica, obișnuia să spună.

O parte din Kate își dorea să fie mai mare, așa ca Josephine, și să poarte în păr o diademă albastră ca cerul. Cealaltă parte ar fi preferat să fie precum Amy și să nu crească niciodată. Se afla între aceste două ape când s-a întâmplat.

În viață apare mereu o clipă când ulciorul se sparge și totul se face țăndări. De obicei, lumea își petrece restul timpului încercând să lipească

cioburile. După aceea lucrurile se petrec pur și simplu. Cad dinții de lapte, vine aparatul ortodontic, primii pantofi de bal, aniversarea de optsprezece ani… viața merge mai departe. Privind în perspectivă, se putea spune că asta încerca și acum Kate.

Și Bogey? Bogey era verișorul tuturor vacanțelor, cel care o învățase să se cațere în copaci și să înoate, cel care îi strecura șopârle în sân, cel care îi dăduse primul sărut și se lăuda cu asta și după mulți ani, întors din armată, în timp ce ambii fumau o țigară clandestină în pridvor, pe ascuns de mătușa Bett. Învățaseră să fumeze invers, cu jarul în interiorul gurii, așa cum procedau braconierii în nopțile de vânătoare, ca să nu se dea de gol. Aveau încredere să-și spună totul; cu toate acestea, despre anumite lucruri nu mai vorbiseră niciodată. Ca de pildă despre umbrele joase din acea vară în care Amy nu s-a mai întors. Sunt lucruri mai importante la care merită să te gândești. Asta era Bogey. Un băiat chipeș în uniformă de soldat, care trecuse peste pierderea surorii celei mici urmând tradiția eternă a tuturor copiilor din oricare parte a lumii: închizându-se în propria imaginație. Încercase și ea, în felul ei, însă refugiul ales au fost cărțile. Care au ajuns să-i ocupe o jumătate din viață. Se trântea în pat, aprindea lanterna și se apuca să citească povestea unui câine pe nume Buck, de parcă și-ar fi luat bilet de tren pentru Alaska. După moartea lui Amy, Kate nu dorea decât să plece oriunde în lume, cu condiția să fie destul de departe. Spania se afla de partea cealaltă a lumii.

Toate aceste amintiri i-au trecut prin minte, rapid și ușor. Fuga unui iepure pe timp de noapte.

După ce a plătit taxiul, Kate s-a îndreptat, cărându-și valiza, spre pavilionul principal, simțind pe umeri dogoarea de plumb a soarelui și urma peliculei de sudoare pe decolteu. Purta un compleu simplu de culoare albă și sandale din piele fără toc. Înăuntru era mai răcoare. Un ventilator mare, cu pale, atârna de tavan. I-a plăcut austeritatea locului, o masă cu scaune împletite într-un colț, câteva plante lângă fereastră, peretele din fund decorat cu fotografiile unor vizitatori iluștri: *madame* Curie, marele arhitect Le Corbusier, compozitorul Igor Stravinski.

Și-a prezentat scrisorile de acreditare la recepție.

— Vă așteptam, i-a zâmbit funcționara, *miss* Abramson ne-a anunțat că veți sosi astăzi. Era o femeie la vreo cincizeci de ani, grasă și mămoasă; purta părul pieptănat pe spate, cu două dâre de briantină, care i s-au părut demodate. Pesemne că sunteți obosită după un drum atât de lung…

— Puțin, a răspuns Kate cu un zâmbet scurt și formal.

— V-am rezervat o cameră la căminul de domnișoare de pe strada Fortuny, acolo le cazăm pe studentele din străinătate, i-a zis femeia

întinzându-i un dosar cu programul cursurilor. Sperăm să vă simțiți bine la noi.

— Mulțumesc frumos, a spus ea politicoasă. Sunetele unui pian răzbăteau amortizate de după ușa închisă a sălii de festivități.

De cum sosise, percepuse ceva ciudat, nu ciudățenia normală pe care o simte cel ajuns într-o țară străină, ci altceva, de parcă ar fi ajuns la capătul unui lung șir de lucruri pe care nu apuca să le priceapă pe de-a-ntregul și o sileau să fie în alertă și să se uite peste umăr. O precauție destul de rezonabilă, pe de altă parte, într-un loc atât de agitat de evenimente politice. În ziare scria că avuseseră loc în capitală niște ciocniri între susținătorii partidelor rivale, soldate cu un mort și câțiva răniți. Valul de condamnări la moarte pentru minerii din Asturias nu avusese deloc darul să calmeze spiritele. Știri ciudate pentru cineva străin de vicisitudinile politicii naționale.

Oricine și-ar fi dat seama că era americancă, nu numai pentru că avea părul foarte blond și drept care-i cădea în straturi asimetrice pe umeri, dar și din felul în care se mișca, cu o dezinvoltură aproape masculină, care ar fi fost ceva absolut bizar la o spanioloaică. Nu se putea spune că era o frumusețe după canoanele modei. În orice caz, nu una cu rotunjimi sinuoase după care să întoarcă bărbații capul pe stradă. Dar era deosebită. Cu oase lungi și pielea bronzată, cu un nor de pistrui pe pomeți, care o făcea să semene cu o atletă olimpică sau o jucătoare de crichet.

— Scorțișoaro! i se adresase un tânăr în gară, când coborâse din tren. Se întorsese mirată, neînțelegând. Nu era obișnuită cu felul în care se făceau complimente în Spania. Băiatul adăugase, zâmbind ușor: Bețișor de scorțișoară!

A constatat apoi imediat această tendință a bărbaților spanioli de a vorbi singuri la vederea unei femei tinere: scorțișoară, luceafăr de dimineață… Expresii care în țara ei nu erau nici măcar la îndemâna unui profesor de literatură spaniolă curgeau din gura ultimului feroviar cu fața înnegrită de funingine.

Kate învățase despre Spania la universitate. Era fascinată de tot ce era spaniol – arhitectura, trecutul colonial, teatrul Secolului de Aur, poeții moderniști, lumina din unele tablouri de Velázquez…, dar ceea ce o copleșea acum nu prea avea de-a face cu cele învățate din cărți. Tara asta era un bizon care pufnește și scurmă pământul cu copitele, gata să dărâme gardul. Poate că, la urma urmei, Bogey avea dreptate. Nimeni nu știe cum îți va marca deciziile harta viitorului. Neașteptatul apare mereu pe negândite, tot așa cum poate să nu apară defel. Ca o monedă aruncată la întâmplare. Mai devreme sau mai târziu, totul vine. Vine până la moarte. Deși pe aceasta

trebuie să știi s-o aștepți.

Cam la asta se gândea Kate când a simțit în ceafă înțepătura unei priviri foarte intense, care a făcut-o să se întoarcă. S-a uitat în toate părțile, dar nu a remarcat pe nimeni prin mulțimea de tineri care intrau și ieșeau.

Capitolul III

A întârziat zece minute, cursul începuse.

— Producția acestui autor se poate împărți în trei etape, explica profesorul Díaz-Ugarte. Se plimba dintr-o parte în alta a sălii, cu mâinile la spate. Privea pe geam, se legăna ușor pe călcâie, revenea la poezia lui Antonio Machado… Opera sa este expresia cea mai pură a Generației de la ’98. Vorbea cu seninătate, însă improvizând. Discursul nu părea foarte închegat, era ca și cum ar fi mers în cerc, dar tonul vocii era grav și impecabil. Ca apa unei fântâni. Recita versuri și atunci luciul apei tremura ușor, tulburat parcă de un sunet îndepărtat, apoi se liniștea iar. Trecea de la una la alta, ca sub impresia unei inspirații de moment. Era un om care interpreta lumea.

Se simțea ceva cam prea cordial în modul în care se adresa studenților, ca și cum s-ar fi străduit să se pună la nivelul lor sau să le fie simpatic. Dintr-odată, zâmbea cu o vivacitate jovială, apoi redevenea concentrat, ca și cum ar fi încercat fără succes să-și extragă un glonț ascuns în străfundurile creierului. I se ghiceau coastele prin cămașă. Slab și avid. Fără vreun motiv anume, Kate și-a amintit de un copac de la ferma unchilor din Kansas. Un stejar foarte înalt cu o ramură bolnavă, susținută de un suport din lemn, meșterit de unchiul Benjamin, ca să nu se rupă sub povara zăpezii. Nu știa de ce prezența profesorului îi trezise amintirea copacului uriaș. Nici nu era foarte înalt, să fi avut un metru șaizeci și cinci, cel mult șaizeci și șase. Se mișca urmând aceleași linii: pereții albi ai sălii, cadrul ferestrei, culoarul îngust dintre pupitre… Din singurul loc liber pe care-l găsise, în ultimul rând, Kate și-a lungit gâtul peste mulțimea de capete, ca să-l observe mai bine. A văzut sacoul lepădat pe spătarul scaunului și brațul întins spre tablă. A constatat că nodul de la cravată era strâmb și i-a plăcut acest mic amănunt de neglijență vestimentară. Pantalon gri de doc, cămașă albă și cravată îngustă. Nu era rău, dar nu era genul ei. Era ceva care parcă nu se potrivea cu totul pe chipul său: ai fi zis că are prea mulți dinți, iar cei doi din față aveau o mică strungăreață și erau mai mari și mai albi decât ceilalți, o umbră de barbă îi sublinia aspectul sever. Să fi avut în jur de patruzeci de ani, însă glasul îi răsuna puternic, metal brunat, în acel mausoleu sacru aflat departe de lume. Misterul unei voci.

Asta i-a trezit un soi de curiozitate. Glasul i se revărsa de la catedră în toată sala, de parcă ar fi știut că de la el emana toată siguranța: privirea

fermă, pauzele măsurate, bărbia voluntară, chipul energic, zâmbetul de lup… Ah, dar mai era micul amănunt al greutății zăpezii peste stejar, nuanța aceea de tristețe din ochii lui. Poate că era doar obosit. Lui Kate nu-i ieșea din cap suportul acela de lemn care sprijinea o ramură a copacului înalt.

La sfârșitul cursului s-a dus la el să se scuze pentru întârziere.

— Deci dumneata ești noua studentă americană, a zâmbit el, întinzându-i mâna. A ținut-o un pic mai mult decât era cazul, percepând degetele ei ferme și osoase, în timp ce o privea pe îndelete.

— Katherine Moore, s-a prezentat Kate, susținându-i privirea. Corectă și stăpână pe sine. Cu o carte de John Dos Passos sub braț, geanta din piele atârnată de umăr și vârfurile șuvițelor blonde atingându-i gulerul bluzei.

— Sper că nu te-am plictisit prea mult chiar din prima zi, a continuat el, privind-o la fel de atent. Ochi căprui, care privesc cu pătrunderea psihologică a unuia obișnuit cu judecățile rapide. O trăsătură poate nu înnăscută, ci dobândită, dar încă n-avea cum ști.

Profesorul vorbea așezat pe marginea catedrei, cu brațele încrucișate, pe un ton neutru și profesional. I-a făcut câteva precizări asupra programei, a citat niște titluri care i-ar putea fi de folos, i-a dat amănunte despre conținutul și dimensiunea lucrărilor pe care le avea de făcut în timpul trimestrului. Din când în când, intercala un comentariu în engleză, din orgoliu sau din politețe, oricum, dovedea o bună stăpânire a limbii. Îi răspundea imediat la întrebări. Era atent și serviabil, încă în cămașă, sacoul tot pe spătarul scaunului se afla. Avea un aer jovial. Vorbea întruna și despre orice, era limpede că voia să prelungească discuția. A abordat chiar și tema politicii, în treacăt însă, fără să insiste, sugerând doar cât de greu trebuie să fie pentru o americancă, și chiar pentru guvernul Statelor Unite, să înțeleagă fluctuațiile Republicii spaniole. A folosit ocazia pentru a-i pomeni un articol pe care-l scrisese, apărut chiar în aceeași zi în ziar*ul El Sol,* pe care i-l recomanda „pentru a înțelege mai bine țara asta de bandiți”; dar s-a căit imediat, zicând că poate păruse cam înfumurat.

Chiar așa i se păruse. Nu pentru că bărbații americani nu ar fi fost înfumurați, dar cel puțin nu o arătau atât de direct. La el vedea un soi de atitudine feudală în felul în care făcea paradă de meritele sale academice și literare, pomenindu-le în treacăt acestei studente străine, care pesemne habar n-avea cu cine stătea de vorbă. „Dar cine se crede ăsta, Shakespeare?”, și-a zis ea și și-a propus să fie prudentă.

L-a considerat grosolan, de o masculinitate foarte rudimentară, care o dezgusta și în același timp o incita, deloc subtilă. Un bărbat, la urma urmei. Cu doza sa de vanitate, obișnuință și orgoliu masculin, totuși nu era chiar incompatibil cu un soi de candoare care uneori îi răzbătea din zâmbet, de

parcă și-ar fi cerut scuze, în timp ce ridica un umăr. Un amănunt sincer, aproape timid, care îl întinerea brusc. Îl privea zeflemitor. Apoi s-a uitat la mâinile lui, subțiri, cu osul încheieturii ieșit în relief ca o mică insulă. Mâini de intelectual care n-a sădit un pom în viața lui. Ar fi putut să-l trântească la pământ doar punându-i piedică, specialitatea oricărui puști din Kansas. Și-a dat părul de pe obraz cu un gest iute și provocator, ca în copilărie, când se apropia sfidătoare cu mâinile în șold de gașca de băieți mai mari de pe malul celălalt al râului. Și l-a imaginat cu satisfacție mușcând țărâna doar pentru plăcerea de a-i întinde pe urmă mâna ca să-l ajute să se ridice. Uite-așa ne trădează sentimentele. Se trece de la ură la iubire, de la pace la război. Dar asta Kate încă n-o știa. Nu avusese timp să învețe.

— Și spune-mi, în afară de literatură, ce o aduce pe o fată din America pe aceste „câmpii războinice și aceste tărâmuri de asceți"? a întrebat-o repetând versul lui Machado pe care îl rostise mai devreme la curs. Tonul sincer ștersese orice urmă de pedanterie. A rămas în picioare, așteptând răspunsul.

Și atunci a vorbit Kate. Cu spontaneitatea care era felul ei firesc de a se adresa necunoscuților, cu simplitate, un pic confuză la început, fără grabă, gândindu-și frazele în spaniolă. Ar fi putut alege să-i facă un curriculum academic: absolventă a City College din Kansas, specializare în literatură spaniolă la Universitatea Columbia, cursuri de doctorat etc. Dar n-a făcut-o. A vorbit în schimb despre admirația ei pentru Cervantes și *Lazarillo de Tormes*[1] în termeni strict personali. Voia să-i dea o lecție în felul ei.

Kate începuse să citească autorii spanioli la o școală la care se ducea ca să se pregătească pentru admitere. Și-a amintit senzația produsă de lectura unor pagini pline de mori de vânt și peisaje prăfoase, în contrast cu lumea atât de diferită, care defila dincolo de geamul trenului la întoarcerea acasă. În timp ce citea, în urmă rămâneau numele gărilor: Mullinville, St. Paul, Richmond, Sylvan Grove…, un stâlp de beton pe marginea căii ferate, coșul de cărămidă roșie al unei fabrici de conglomerate, panta care urca spre ferma Madox, cotul râului unde dispăruse Amy, o imagine pe care mintea sa o cunoștea într-un mod visceral. Numai că imaginația ei avea nevoie să se îndepărteze neapărat de acolo, să se piardă în paginile cărții pe care o ținea în poală ca pe un miraj cu miros de lut pentru ulcioare și de fum de miriști arse.

Kate nu împărtășea credința oarbă a țării sale în industrie și în progresul tehnic în general. Văzuse deja în 1929 cum totul se putea duce naibii într-o

[1] *La vida de Lazarillo de Tormes y de sus fortunas y adversidades* este primul roman picaresc din literatură, apărut în 1554; anticlerical, a fost interzis de Inchiziție, iar o ediție completă a reapărut în Spania abia în secolul al XIX-lea (N. red.).

clipită. Ea și patria ei nu se aflau pe aceleași coordonate. După părerea ei, Statele Unite erau o țară blocată în consum aidoma unui peștișor care-și mușcă coada. O nație de proaspăt îmbogățiți, ajunsă de curând în istorie și care se credea buricul pământului. În timp ce Spania poseda o tradiție care venea din vechime. Un orgoliu aristocratic, unde partea materială lăsa loc unor lucruri mai valoroase. Asta găsea ea la autorii spanioli. Mintea îi era contaminată de idealismul romantic al nobleței de sânge. O astfel de candoare era sortită să producă duioșie celui care o asculta vorbind. Părea și mai tânără când spunea asta, obrajii i se îmbujoraseră și ochii îi străluceau de convingeri înalte.

Kate nu vorbise niciodată despre acestea cu un necunoscut. N-a știut de ce o făcea de data asta, nici de ce vorbea atât de intim și de vehement. Asta era oare lecția pe care voia să i-o dea? Sintaxa în spaniolă nu era chiar corectă, nici timpurile verbale cele adecvate, însă cuvintele pe care le folosea aveau forță de sugestie. Era forma ei de cochetărie. Dar mai era ceva. Nu dorea doar să-l captiveze. Voia să-i demonstreze ceva.

Îi făcea plăcere să se arate strălucită și mândră în fața lui, de parcă i-ar fi întins o armă cu dublu tăiș. Nu se simțea ca o elevă pe care profesorul o intimidează, ci ca o campioană de scrimă care domină scena. De la egal la egal. Cu fruntea sus și bărbia înainte. Știa și ea să se descurce într-o luptă dialectică. O încrucișare a doua spade. *Crossed swords.* Să vorbească într-un loc public, în atmosfera de campus universitar populat de studenți cu papion și veste în romburi care intrau și ieșeau, o făcea să se simtă cumva protejată. Fals. O situație care avea să se repete mai des decât își putea imagina. Intimitatea expusă unor priviri străine în interiorul unui clopot de sticlă.

Kate vorbea de câteva minute bune, aproape fără întrerupere, lângă o fereastră mare de la primul etaj. Oriunde s-ar fi aflat, sfârșea negreșit prin a se adresa unei ferestre, de parcă ar fi căutat o ieșire. Zărea albastrul limpede al cerului până la lanțul munților, se întorcea apoi iarăși spre el și zâmbea de parcă ar fi terminat lupta și lăsa în sfârșit garda jos. Se temea să nu fi fost poate prea îndrăzneață. Voia să-l răsplătească pentru că îi oferea din timpul lui, în același timp încerca să vadă ce efect avuseseră cuvintele ei, ținea strâns cartea sub braț, mirându-se singură de ușurința cu care vorbea în spaniolă, de parcă ar fi umplut un gol care devine jenant când se tace prea mult.

Apoi s-a oprit. S-au privit, negăsind un pretext rezonabil care să le permită să prelungească timpul. Ea, cu geanta pe umăr și atingându-și inconștient lobul urechii pe care strălucea un cercel ca un bob de aur. El, privind-o brusc serios, surprins nu de cele auzite, care nu erau prea multe, ci pentru că îi treziseră o veche capacitate de visare pe care o credea uitată de-

acum, ca și cum fata îmbrăcată ca un băiat, cu mânecile bluzei suflecate până la cot și capul doldora de povești, ar fi ridicat un văl de sub care se ițea capul unui balaur adormit. De unde naiba apăruse femeia asta?

Îi privea pistruii de pe pomeți. Era atât de aproape, că îi simțea mirosul pielii. Aroma de săpun cu vanilie și de viață nouă și curată, care nu era la îndemâna lui. Bătăile inimii i s-au accelerat până la tahicardie. De mult timp nu mai avusese parte de așa ceva, aproape că și uitase. Însă mai era ceva în afară de fluxul de adrenalină pompat în sânge de excitația fizică, dar nu știa ce anume. Sau poate da. În timp ce instinctul îi clocotea în vene, într-un ungher ascuns din minte, vulpoiul bătrân care era de fapt s-a cutremurat de consternare gândindu-se la ce extreme de cruzime poate merge o minte rece și rațională în anumite circumstanțe de îndrăgostire. Și-a masat degetele, privindu-și mâinile de parcă ar fi fost ale altuia. O clipă încapsulată, o ușă trântită cu zgomot.

— Bine că te întâlnesc, Álvaro.

Au tresărit amândoi auzind un glas din spatele lor, care a spart brusc cristalul vrăjii. Era un tip lipsit de farmec, cu o față lungă și cabalină, care contrasta cu vocea cam peltică. Cei doi s-au salutat cu câte o palmă pe umăr.

— Ți-l prezint pe José Bergamín, a rostit profesorul ridicând sprâncenele către Kate de parcă și-ar fi cerut scuze pentru întrerupere, dărâmătorul nostru de eretici.

— Nu-l luați în serios, domnișoară…

— Moore, Katherine Moore, a prezentat-o profesorul în timp ce nou-venitul se înclina protocolar să-i sărute mâna.

— Dărâmător de eretici? s-a mirat ea.

— Scuze, a intervenit profesorul Díaz-Ugarte. Vorbești atât de bine limba noastră, că uneori uit că ești străină. Vreau să spun că prietenul nostru e cam vehement în ideile sale politice. Noi, spaniolii, ne cheltuim toată energia ca să ne luptăm unii cu alții. Anarhiștii chiar aruncând cu pietre, așa cum au făcut azi-dimineață pichetele de grevă la șantierul spitalului clinic, însă noi, intelectualii, o facem mai rafinat, aruncând săgeți otrăvite prin ceea ce scriem în revistele literare. Maestrul Bergamín, aici de față, în afară de poet, eseist și dramaturg de succes, este și un ferm apărător al revoluției sovietice. Conduce revista *Cruz y Raya,* una dintre publicațiile noastre cele mai prestigioase.

— Nu exagera, Álvaro, a protestat Bergamín, că unul duce ponoasele și altul culege foloasele.

Kate a zâmbit, străină de încărcătura proverbului, care era devastatoare.

Capitolul IV

De la etajul inferior răzbăteau sunetele unui fonograf amestecate cu râsete și clinchet de pahare. Kate a recunoscut pe dată muzica. Bluesul combinat cu pianul rapid era ultima modă în America. Un ritm sudic, numai bun pentru dans, numit *boogie-woogie.*

Puteai uita de tot, în afară de ritmul acela nebun. Notele țâșniseră pentru prima dată într-un garaj din Chicago, unde un negru care spăla mașini le aruncase lumii; acum se răspândeau dincolo de ocean, până la marginile Europei. Melodia ajungea în puburile Londrei, în cafenelele pariziene, străbătea Cartierul Latin și Champs Elysées, traversa apoi spre Tanger, Casablanca și Egipt, unde era cântată sub lumina stelelor de o orchestră anonimă din Cairo. Iar acum era aici, la mii de kilometri, într-un cămin studențesc din Madrid, și iat-o urmându-i ritmul, inconștient, în timp ce traversa un culoar, flancată de cei doi bărbați. Așa era posibil să-ți iei țara cu tine oriunde te duci. A aflat ulterior că cel care adusese muzica direct de la New York pe un disc de 78 RPM al casei de discuri ARC fusese un poet andaluz.

Federico García Lorca își prezentase cu succes o piesă de teatru și sărbătorea evenimentul într-unul dintre saloanele de la parter. Bergamín a fost cel care i-a târât la petrecere. Au coborât scara, au deschis o ușă și s-au pomenit într-un vârtej de lampioane de hârtie și sandviciuri și o mulțime de oameni prea veseli și gălăgioși pentru ora prânzului.

— Vino, a spus Díaz-Ugarte, luând-o de braț cu o familiaritate subită, asumându-și dezinvolt rolul de amfitrion.

A fost debutul ei în societate. Acolo i-a cunoscut pe toți. Crema intelectualității republicane. Pe atunci încă nu știa cine era fiecare și, dacă nu i-ar fi revăzut apoi în aceleași locuri, poate că nu le-ar fi ținut minte numele. Unamuno, atât de asemănător lui Don Quijote, vlăguit și cu fruntea bombată de atâtea gânduri; Alberti și María Teresa Leon, el cu eșarfa sa de poet, iar ea blondă ca o actriță de cabaret, cu buzele rujate, dar dansând prost; contesa de Yebes, cu o tocă de catifea verde și încinsă cu o centură aurie cu franjuri; Juan Ramón Jiménez, cel cu leandrul, un bărbat serios și retras în sine, care părea că nu se află la o petrecere, ci la înmormântarea contelui Orgaz. În schimb, soția lui era exact opusul: tânără, zâmbitoare, cu o pălărie albă și o rochie de la Coco Chanel. Un cuplu imposibil, și-a zis Kate. Câțiva poeți spanioli nu păreau tocmai fericiți. Pedro Salinas, într-un costum

de culoare închisă și cu vestă, cu o înfățișare cam țeapănă, uitându-se tot timpul la ceasul cu lanț și părând veșnic în întârziere. „Păi tocmai a fost numit secretar general al Universității de Vară din Santander, un post important”, i-a șoptit profesorul Díaz-Ugarte. După tonul vocii, ea a dedus că între cei doi ar fi existat un fel de rivalitate academică. Un aer mult mai boem aveau pictorii: Dalí, slab ca un băț, i s-a părut un arhanghel de pe altă lume, nemâncat și nedormit, nedezlipit de Buñuel, care făcea pe paiața prin salon cu niște mănuși de box și un șervet în carouri legat în jurul capului în stil aragonez. Kate nu știa că erau suprarealiști, credea că pur și simplu erau haioși și amuzanți precum artiștii de la Hollywood. Se aflau acolo și vedete de film și teatru: Margarita Xirgu, actrița, râdea cu capul dat pe spate; erau și producători și scenariști de la recent înființatul studio CIFESA, era chiar și Lorca, într-un smoching alb, debordând de bucuria succesului, cu aparatul foto în mână și făcând poze de grup. Dacă te uitai atent, deosebeai din atitudine și felul de a vorbi grupurile de spanioli, parcă împărtășind tot timpul un secret, de străinii care mergeau cu capul în nori.

Kate se străduia să țină minte toate numele acelea, dar era greu, se simțea amețită. Cu fruntea sus, își lăsa privirile să rătăcească. Zâmbea și îi saluta pe toți foarte politicos, dar se simțea mai bine între cei singuratici. Era băiatul acela brunet, rezervat, care fuma lângă o coloană din fundul sălii. Kate i-a cerut un foc, tânărul s-a înclinat și i-a aprins țigara, zâmbindu-i din ochi. Era un student nou, i-a spus, lucra la traducerea în spaniolă a poemelor lui Dante Gabriel Rossetti. Kate știa că Rossetti fusese un pictor faimos din secolul al XIX-lea, parcă simbolist. Își amintea că-i văzuse un tablou la Fogg Museum de la Universitatea Harvard, dar habar nu avea că fusese și poet; a continuat discuția mai curând din politețe decât din curiozitate autentică. O conversație ca atâtea altele pe care le poartă studenții care fac schimb de experiențe și cunoștințe. Lejeră, jovială, inofensivă… Totuși, era ceva în glasul sau în cuvintele lui care producea neliniște, o senzație nedefinită, de parcă ar fi ascuns un mic dispozitiv cu explozie întârziată. Tic-tac. Kate a detectat ceva, nu știa exact ce anume. Poate că, dacă ar fi continuat discuția, ar fi descoperit. S-a întrebat adesea, mai târziu, ce s-ar fi schimbat dacă ar fi reușit, numai că profesorul Díaz-Ugarte a venit și a luat-o de braț cu scuza de a o prezenta consulului german.

Tânărul n-a încercat s-o rețină, ba chiar i-a făcut o reverență de muschetar cu o pălărie imaginară, rămânând apoi în colțul lui, în timp ce murmura cu o ironie sofisticată o expresie-clișeu: „Legea vieții”.

Kate avea auzul fin. A întors capul automat, prinzând o expresie familiară, și i-a zâmbit spontan și franc. În ciuda trecerii anilor, continua să-și urmeze instinctul, să se încreadă în complicitatea care cimentează marile alianțe din

copilărie. Îi plăcea tânărul. Semăna cu Clark Gable. Nu era o comparație căutată, însă asemănarea sărea în ochi. Avea urechi mari, puțin clăpăuge, părul negru despărțit de o cărare dreaptă și aerul cuiva în expectativă. Privea întruna pe furiș pe geam, de parcă ar fi așteptat pe cineva care întârzia.

Consulul german era un tip cu ochelari cu rame aurii, îmbrăcat într-o jachetă bavareză verde-oliv pe reverul căreia strălucea insigna cu două spade încrucișate a veteranilor de război. Prezența sa părea să stârnească suspiciune. Deși nu era singurul care făcea notă contrastantă în adunarea literară. Erau și alte personaje extravagante: un ziarist de la publicația *La Voz*, care se împăuna cu faptul că știa pe toată lumea și împărțea cărți de vizită în stânga și în dreapta, ca și cum a lucra la un ziar îi dădea dreptul să-i bată pe umăr pe toți. Era un individ scund, chel și cu mustață, semăna cu o cucuvea din cauza ochelarilor mari cu lentile albăstrii. I-a citit numele de pe cartea de vizită imprimată cu litere de tipar: „JOSÉ HIDALGO, ziarist monden”, apoi a pus-o în geantă.

Erau și doi sau trei fotografi care făceau poze, iscând sclipiri de magneziu. De-a dreptul miraculos era că, de fiecare dată, Rafael Alberti și María Teresa León apăreau dintr-un salt în centrul obiectivului. Un cuplu fotogenic. Poetul Salinas se afla acum în grupul soțiilor profesorilor și secretarilor guvernamentali, femei care asistau la reuniune într-o configurație similară doamnelor engleze de vârstă mijlocie care se pregătesc pentru ceaiul de la ora cinci. Gata să jumulească pe oricine, chiar fără a-l aștepta să se îndepărteze.

— Álvaro, dragule, cum se face că n-a venit și Mari Paz? l-a interceptat una dintre ele, continuând să-și facă vânt cu evantaiul, pe un ton de dulceață viperină și cercetând-o pe Kate de sus până jos cu un singur ochi, precum o găină.

— Doar știi că e mai plăpândă, a răspuns profesorul cu un zâmbet cam prea elaborat, de parcă ar fi călcat în gol.

Așa a auzit de existenta unei doamne Díaz-Ugarte. Care avea o sănătate șubredă. Ulterior avea să afle mai multe despre ea, în orașul acela în care toată lumea știa totul despre toți. A văzut-o într-o seară când ieșeau de la teatru. I s-a părut simpatică. O femeie educată și fină, cu o gentuță neagră. Era fiica unui mare oficial din guvern, secretar general sau ministru, nu-și amintea exact, căruia, se zicea, profesorul îi datora poziția sa actuală.

Un chelner a trecut cu o tavă, iar Kate a profitat ca să se elibereze de brațul profesorului și să pescuiască din zbor un pahar cu Martini roșu. Bergamín trecea de la un grup la altul ca o lăcustă.

— Vă spun eu, acuș-acuș vom avea din nou alegeri. Țara asta are nevoie

de oameni care să muncească, nu de politicieni care să doarmă la minister!

— Și ce propui? O revoluție comunistă? Am avut-o deja anul trecut în Asturias și ai văzut cum s-a terminat. Dar dacă vă certați chiar în cadrul ministerului, la ce te poți aștepta…

Fraze prinse din zbor, puști încărcate de diavol. Lupta de clasă, care-și ițește urechile ca un iepure speriat printre tăvile cu tartine, dar, pe de altă parte, curtoazia ceremonioasă a unei burghezii bine educate. Mă bucur să vă văd. Felicitări pentru numire. Vă rog să-i transmiteți salutări doamnei. Capetele se înclinau cu multă amabilitate. Madridul era un oraș călare pe două secole. Kate începea să se bucure de ambianță, privea invitații ca pe niște făpturi extravagante, scăpate din vizuina de iepuri din *Alice în țara minunilor,* o specialistă în filologie rusă foarte arătoasă, dar prost-dispusă; o specialistă în arta mesopotamiană, încălțată cu niște pantofi enormi…

— Sfântă Fecioară! I-ai văzut pantofiorii?

Începea să vadă totul în unsarf, fuma și o amuza spectacolul, era mai dezinvoltă după al doilea Martini. Trecea degajată și jovială printre grupuri, încercând să nu se împiedice, cu țigara în mâna stângă, mers sportiv și aer frivol, imitând atitudinea modelelor din revistele de modă, cu care se străduia să semene când era copilă.

— Se vede treaba că amica noastră din America știe să-și facă prieteni, i-a tras Bergamín un cot lui Díaz-Ugarte, în timp ce o priveau cum se alătură cu paharul ridicat unui grup de tineri care traversau salonul râzând zgomotos. Se pare că n-are nevoie de ajutor ca să se adapteze.

Era adevărat. Îi plăcea senzația zumzăitoare din jurul ei. Se afla în altă țară și era cuprinsă de senzația aceea de transgresiune pe care o simte sufletul când ești foarte tânăr, departe și ai băut un pic mai mult. Și muzica. Chiar înainte de a te îndrăgosti.

Era în largul ei, marcând ritmul cu piciorul, legănându-și vârfurile părului blond. Cunoștea perfect fiecare ritm. Îl dansase cu Bogey de sute de ori la New York, pe când călătoria în Spania era doar un proiect nebunesc, iar Madridul un punctuleț pierdut în atlasul *National Geographic.* S-a trezit în mijlocul unui cerc care bătea din palme de parcă ea ar fi fost versiunea flamenco a lui Ginger Rogers. Înaltă, blondă, americancă. Profesorul Díaz-Ugarte o privea dansând dintr-un unghi din care vedea perfect cum se mișca în toată splendoarea ei, cu o grație și un râs solar, care împrăștia scântei. Se retrăsese lângă o fereastră din fundul sălii și era singur, cu țigara în colțul gurii, privind-o fix, de parcă doar ea exista acolo. Avea în ochi o privire avidă, plină de intenții mult prea încâlcite pentru ca ea să le poată descifra. Încă un pic și ar fi trecut pragul bunelor maniere. Kate nu putea scăpa de privirile sale.

Diagonala de lumină s-a deplasat de-a lungul peretelui din fund, Kate a rămas într-un triunghi chihlimbariu, cu părul ei blond dat pe spate și având impresia că se găsea la începutul unei vieți noi. Toți porii corpului erau gata să sară într-o singură direcție, de parcă el i-ar fi poruncit: înainte, hai, vrăjește-mă! Încă nu erau amanți. Fumul țigărilor, rumoarea glasurilor, ușoara senzație de amețeală, ca la bordul unei ambarcațiuni. Așa apar în viață toate lucrurile neașteptate. Cristalul cupelor, râsetele înfundate, sunetul inexistent al unui telefon la care nimeni n-are chef să răspundă. Și brusc, mecanismul de explozie întârziată s-a activat.

Într-un colț al salonului s-a format un tărăboi. S-a auzit sunetul unui pahar făcut țăndări pe jos.

S-a crezut inițial că cineva băuse cam multă șampanie, că era o ceartă între bețivi pe care câțiva încercau să o potolească. S-a văzut un pumn ridicat în aer, apoi niște gesturi furioase, o vânzoleală împotriva unui tânăr întors cu spatele și prins între doi bărbați în civil. Pe urmă au năvălit câțiva ofițeri al Brigăzii Criminale în uniformele lor albastre și cu armele din dotare. Când tânărul s-a întors, Kate a văzut că sângera abundent din nas, era băiatul care semăna cu Clark Gable. N-au spus de ce infracțiune era acuzat.

Kate înțelegea prin delict, cu majusculă, ceva legat doar de asasinat. Ideea a ceva mai complicat, precum trădarea politică sau crima pasională, era încă departe de înțelegerea ei. Băiatul mergea încătușat, târâindu-și puțin picioarele. Părea foarte tânăr și foarte singur. S-a răsucit o clipă înainte de a se urca în mașina neagră parcată pe aleea de pietriș. S-a uitat spre geam ca un căprior încercuit pe un teren de vânătoare. Cine era și ce naiba se petrecea acolo?

Kate s-a gândit că cineva care își petrece timpul traducând în spaniolă versurile unui pictor prerafaelit nu era în stare să omoare nicio muscă.

Lumea a rămas tăcută, împietrită. Aburii alcoolului s-au evaporat ca prin minune. Muzica s-a oprit. Se mai auzea doar telefonul care suna insistent undeva în clădire, probabil la recepție. Țârrr, țârrr, țârrr…

Capitolul V

Nume: Gabino Aguirre, 22 ani. Student la Filologie, bursă a Juntei pentru Perfecționarea Studiilor primită în mai 1935. Domiciliul de bază: strada Virgen del Camino, nr. 29, Linares, Jaén. În fotografia arhivei asemănarea cu Clark Gable era și mai pregnantă. Un băiat frumușel, de un metru șaizeci și trei, constituție atletică.

La Residencia doar despre asta se vorbea. Atmosfera pașnică de intelectuali rafinați și un pic decadenți, cu un vag aer de Bloomsbury, se transformase dintr-odată într-una a unei adunături de pisici nervoase care își arătau ghearele. Se formau grupuri peste tot. Dar nimeni nu știa nimic precis. Unii spuneau că era anarhist, și la evenimentele din octombrie participase la încercarea de răsturnare a guvernului, scăpând la mustață; alții, dimpotrivă, dădeau asigurări că avea prieteni în rândurile Falangei. Cineva îl zărise la Club Jazmín în compania unei femei străine, extrem de frumoasă și mult mai în vârstă decât el. Informațiile erau contradictorii. Că era ceva suspect la el. Că era bolnav de tuberculoză. Că făcea afaceri cu niște evrei din Olanda. Că stătea toată ziulica închis în cameră și traducea poezie engleză. Că era prieten intim cu Aureliano Lerroux, nepotul prim-ministrului. Bârfe. Singurul lucru cert era că băiatul sosise de puțin timp la Madrid, abia de câteva luni. Era cazat în primul pavilion și îl avea coleg de cameră pe un student de naționalitate germană, pe nume Hans Müller.

Căpriorul este un animal greu de categorisit. Kate nu putea uita ochii băiatului ațintiți spre fereastră într-o disperare ciudată. Abia dacă-l cunoștea. De ce să-i pese? Poliția aresta sute de persoane în fiecare zi, spuneau ziarele. Cu toate acestea, felul spiritual în care se despărțise atunci de ea, împingând înainte piciorul drept cu grația unui D'Artagnan, îi revenea în minte pe neașteptate, chiar când încerca să se gândească la altceva. Încă nu știa că memoria inimii alege mereu detaliile nesemnificative și cuvintele cele mai neașteptate ca să ne pună la încercare. Simțea pentru acel tânăr o simpatie frățească, de parcă ar fi fost un tovarăș de joacă capturat de la un trib inamic. Dar la un nivel mai rațional, neliniștea produsă de eveniment se transforma într-o curiozitate obsesivă. Trebuia să afle mai mult. De ce fusese arestat? Avea asta vreo legătură cu traducerea poemelor lui Rossetti, sau motivul era altul? Cine era de fapt băiatul acela?

A doua întâlnire cu profesorul Álvaro Díaz-Ugarte a avut loc pe o bancă de piatră într-o dimineață cu vânticel plăcut. Au vorbit, evident, despre

știrea zilei. Trupele italiene, cu căști împodobite cu pene de rață, defilau victorioase prin fața palatului negusului la Addis Abeba; Hitler ocupa zona demilitarizată a Renaniei; Tratatul de la Versailles devenise hârtie de împachetat; lumea se îndrepta direct spre prăpastie… Însă, pentru utopica, minoritara și sectanta comunitate de la Residencia de Estudiantes, singura știre a acelei dimineți era arestarea unuia dintre studenții săi.

Conducerea centrului se interesase, dar băiatul nu se afla nici la comisariatul de pe strada Almagro, nici la cel central, nici la garnizoana din piața Progreso; nici la sediul poliției de pe strada Jorge Juan, nici la Poliția Militară Centrală. Parcă-l înghițise pământul.

Profesorul folosise acest pretext pentru a termina mai devreme cursul și a se întâlni cu Kate la ieșire. În definitiv, abia sosise la Madrid și precis că întâmplarea o impresionase. O femeie singură și străină. Orice bărbat ar fi procedat la fel; se simțea obligat.

— Obligat? Nu văd de ce, a spus Kate, care detesta senzația că cineva i-ar datora ceva.

— Bun, n-aș ști să-ți explic, dar ești în țara mea și asta mă responsabilizează cumva, a răspuns profesorul, amintindu-și expresia ei îngrozită când tânărul, cu chipul însângerat, fusese arestat. N-aș vrea să-ți faci o idee greșită…

Acum parcă juca rolul unui june-prim care apără o domniță la ananghie, și-a zis Kate și a zâmbit. Ideea era amuzantă și un pic înduioșătoare, căci Díaz-Ugarte nu avea tocmai musculatură de halterofil. Și chiar așa, s-a uitat ea la mâinile delicate de intelectual care nu sădise un copac în viața lui, nu era sigur cine ar fi apărat pe cine. Nici nu i-a trecut prin minte că printre atribuțiile unui profesor de literatură și viitor scriitor se puteau număra și altfel de sarcini.

Evenimentul crease între ei o legătură nouă, întinzându-le sub tălpi o plasă care le slujea drept pod. Profesorul o chemase aici după cursuri, dar acum nu prea știa ce să-i mai spună. Golul din stomac îl împiedica să-și lege bine frazele, vorbea împiedicat, se oferea să o ajute cu tot ce avea nevoie. Să-i arate orașul, de pildă. Ce locuri ar dori să viziteze? Cel mai bine ar fi să înceapă cu străzile vechiului Madrid, a spus, nedându-i timp să refuze oferta. Și imediat propria îndrăzneală i-a adus roșeața în obraji: poate că ea avea alte planuri. Plăpândul poet virgilian se purta ca un adolescent la prima întâlnire.

Și-a dorit o clipă să-l înghită pământul, ce-l apucase oare? Era gata să o ia din loc și să-și vâre capul sub un jet apă rece ca să se dezmeticească, dar Kate s-a ridicat și a aruncat țigara. Apoi s-a uitat la el cu o privire dubitativă. Avea un fel caracteristic de a-și aținti privirea, cu sprâncenele ridicate. După

care a ridicat din umeri, și-a înfundat mâinile în buzunarele pantalonilor, a zâmbit pieziș cu capul aplecat într-o parte și vârfurile asimetrice ale pletelor atingându-i bărbia. Și a spus da. Bine. De ce nu? Ar fi minunat să-i arate Madridul.

Asta îl deconcerta cel mai mult la ea. Felul ei deschis de a se purta, atât de deosebit de cel al femeilor pe care le cunoștea. Pășea alături de el cu pasul întins și ferm, aproape masculin, puțin înainte, în dreapta lui, în timp ce se îndreptau spre stația de tramvai Cibeles. La ora aceea, transportul în comun încă nu era aglomerat. Au coborât la Puerta del Sol și au luat-o spre Piaza Mayor.

Din când în când, Kate avea impresia că era urmărită. Era ceva difuz, de exemplu la un colț de stradă i se părea că zărește o siluetă care dispare imediat. Și cu o zi în urmă, pe când era cu *miss* Abramson la o cafeneaua de pe strada Fuencarral și savurau un suc de fructe cu gheață pisată, avusese deodată impresia că era privită de cineva din local. Se uitase de câteva ori, nu văzuse pe nimeni și încercase să se convingă că își imaginase. Cine s-o urmărească și de ce? Dar era sigură că fusese cineva, preț de câteva secunde chiar zărise o siluetă. Mai bine să nu-i spună nimic profesorului, să n-o creadă o fetiță fricoasă.

Kate nu era vorbăreață, îi plăcea să asculte. Își privea sandalele din piele pășind pe trotuar, dar ochii i se întorceau pe furiș spre el. Văzut din profil, chipul lui Álvaro Díaz-Ugarte părea prea aspru. Avea osul nasului spart, ceea ce îi conferea un aer de duritate neobișnuită, dar, curios, îi stătea bine. I se schimbase și atitudinea fată de ziua cu petrecerea, era mai puțin invaziv. Vorbea atât de încet, că uneori nu distingea cuvintele.

Mergeau de ceva vreme. Sufla un vânticel ușor pe sub balcoanele cu mușcate, femeile trăncăneau cu însuflețire de la o fereastră la alta. Cartierul îi amintea cumva de zona unde locuiau imigranții italieni la New York. Se opriseră pe o stradă în pantă lângă o clădire care avea curți interioare, cu bârnele lăsate la vedere și o cornișă sprijinită de două arce care nu susțineau niciun acoperiș. Zidul gol mai păstra urmele unui vechi afiș pentru coridă, peste care cineva pictase cu vopsea roșie secera și ciocanul. Un al treilea arc slujea ca intrare într-o străduță care mirosea a cârpe și a atelier de curelărie.

— Când eram copil, adoram acest cartier, a spus profesorul. Se uita la niște puști care băteau mingea și privirea lui aveau o fixitate ciudată; pesemne își amintea cum fusese în alte vremuri. Un băietan slăbănog în pantaloni scurți și espadrile care făcea comisioane și își ajuta mama muncind cu ora în subsolul unei cărbunării. Mătura locurile cu ochii, încercând să regăsească fiecare lucru. Vechea cărbunărie dispăruse, în locul

ei era acum o prăvălie cu coloniale. Nu mai era nici cârciuma de la capătul străzii, cu un butoi de vin în mijloc, reclame la vinuri de Xeres și tejgheaua din fund, în spatele căreia abia încăpea burdihanul patronului. Își amintea mirosul puternic și oțetit al localului când era trimis în zilele de sărbătoare să cumpere niște vin cu o monedă de cinci centime.

— Aici ai crescut? a întrebat Kate. Folosise persoana a doua singular în mod spontan, fără să-și dea seama, traducând mental din engleză, limbă în care nu există barierele formale de adresare din spaniolă.

Glasul îi sunase dulce. Profesorul a simțit ceva cald în interior, de parcă ea l-ar fi atins întâmplător cu mâna. Continua să se uite la puștii care jucau fotbal în piață. N-a spus nimic, a schițat doar un gest de confirmare din cap.

Ea îl privea în felul acela special, ca și cum ar fi vrut să ghicească ce ascundea înăuntru. Ținuta. Hainele pe care le purta nu erau ale cuiva de condiție umilă. Colțul batistei cu inițiale brodate, cămașa impecabilă, pantofii de comandă. Totuși, era ceva aspru în felul în care se mișca, în bărbie, în nasul spart, în glas, ceva ce denota altă origine, a cuiva care s-a dezvoltat rapid în ultimii ani, neavând timp să adopte toate obiceiurile și manierele unei clase sociale care nu era a sa. Când i se adresa, tonul era mai curând precaut decât politicos. Nici felul în care o fixase de la distanță cu o zi în urmă la petrecere nu era tocmai privirea unui gentleman. Privești, respiri, stingi țigara și te miști într-un fel sau în altul. Unele lucruri se învață, altele nu. Kate nu era adepta excesului de etichetă, iar anumite norme sociale i se păreau la fel de ridicole precum un cățel îmbrăcat. Dar știa să distingă din ce rasă venea dulăul. Iar bărbatul de lângă ea nu aparținea aristocrației de sânge, de asta era sigură. Și-atunci și-a amintit numele soției, Mari Paz. Cât și ce auzise despre aceasta. „O moștenitoare bogată” fusese expresia. Fiica unei familii influente. Cei doi se mutaseră de curând într-un mic palat recondiționat de pe strada Velázquez, cu portar în uniformă și ferestre cu balcoane proeminente, dintr-o zonă rezidențială, foarte departe de cartierul popular în care se găseau. O nuntă era un eveniment important. Se asumă niște responsabilități, se construiește o reputație, se urcă piramida socială până ajungi la statutul meritat. Unii văd în mariaj calea prin care te ridici în societate. În țara ei asta purta un nume, își zicea Kate. Cuvântul i-a trecut prin minte rapid, ca o împușcătură. Dar, în fond, ce știa ea! Nu avea pe ce bază să judece. Își dădea perfect seama că ostilitatea ei venea dintr-un vag sentiment de dezamăgire. Așa că a lepădat repede cuvântul acela.

Pe măsură ce pătrundeau în cartier, se simțea tot mai mult o duhoare acră, un amestec de urină și cauciucuri arse, ulei în care se prăjeau gogoși și fum de balegă uscată de cal, folosită drept combustibil. Un miros inconfundabil, care chiar și la mult timp după ce părăsise această țară avea

s-o surprindă când se aștepta mai puțin, ca o lovitură de bici. Mirosul Spaniei.

A redeschis subiectul studentului arestat mai târziu, când s-au așezat să mănânce calamar prăjit și să bea o bere la o cârciumă sub bolțile de la Cuchilleros, un local cu câteva mese mici, acoperite cu fete de masă în carouri albe și roșii. Rămăsese gânditoare, preocupată parcă de ceva ce nu-i ieșea din minte.

— Știai că soția lui Dante Gabriel Rossetti s-a sinucis cu laudanum când i-a murit bebelușul? a întrebat deodată cu o nuanță sfidătoare în glas.

Își amintea perfect ce-i povestise tânărul care semăna cu Clark Gable despre versurile pe care pictorul le îngropase în mormântul soției. Îi vorbise despre ele cu o pasiune autentică înainte de a fi arestat, gesticulând abundent, așa cum fac spaniolii. Nu uitase. Stătea aplecată înainte, picior peste picior, cu capul foarte apropiat de profesor și o țigară neaprinsă între degete. Chipul plin de pistrui aurii avea expresia hotărâtă a cuiva care a decis de care parte să fie. A tăcut câteva clipe, de parcă ar fi plecat undeva departe, privirea i s-a pironit într-a lui. Ca și cum s-ar fi împlântat, literalmente. Preț de o secundă eternă și intensă. Nu era o privire întâmplătoare pe care puteai s-o ignori. Și era sfidătoare.

— Nu se poate să fi făcut ceva rău, a spus apoi și n-a mai adăugat nimic, astfel ca profesorul să se simtă dator să reacționeze.

— Mai devreme sau mai târziu se va lămuri totul, a spus el pe un ton liniștitor, aplecându-se să-i aprindă țigara cu un băț de chibrit și protejând flacăra cu palma.

Evident, nu acesta era răspunsul pe care-l aștepta Kate.

Díaz-Ugarte a înțeles că era dezamăgită, a sorbit din bere și a început să cerceteze cu privirea clientela cârciumii. Bărbați grosolani, cu chipuri supte de meseriași, vreo doi zidari cu bască și haine de catifea reiată, care se uitau curioși la Kate. O femeie blondă, înaltă, subțire și în pantaloni largi de dril, ca un băiat, nu era ceva cu care să fi fost obișnuiți. O priveau și doi carabinieri în tunicile lor cu curele încrucișate. Deși interesul lor poate că era de altă natură.

Profesorul și-a coborât instinctiv tonul și i-a povestit de studenții care veneau la Madrid fără un ban în buzunar, sperând să-și facă o situație; vorbea parcă în cunoștință de cauză, drept care Kate a crezut că se referea chiar la el; a vorbit despre cei care se făceau leniniști sau falangiști de pe o zi pe alta, despre cei care defilau de 1 Mai cu portretele lui Stalin și despre cei care scoteau capul pe geamul mașinii și ridicau brațul. A vorbit despre lucruri pe care ea nu le înțelegea prea bine. Despre cei cu inima curată, despre cei puși pe scandal, despre cei care seamănă vânt și culeg furtună,

despre cei care își vâră nasul peste tot, despre cei care vor să schimbe lumea și sunt înșelați. Probabil, băiatul se băgase într-o încurcătură, dar, neîndoielnic, totul avea să se rezolve curând.

— Voi vedea ce pot face, a încheiat.

— Promiți?

— Promit.

Bărbații își onorează promisiunile de frică. Frica de a încălca o linie care le poate da viața peste cap. Uneori, frica se transformă în lealitate față de anumite principii. Alteori nu. Profesorul a plătit și au ieșit în amiaza străzilor.

Temperatura era plăcută, au mers fără grabă pe străduțe pietruite. Díaz-Ugarte vorbea aproape fără întrerupere, din nou stăpân pe sine, pe un ton didactic și calm de ghid turistic. Ea îi asculta explicațiile, neuitându-se la el. Suplinea carențele de limbă prin ascuțimea simțurilor, privea totul cu ochi noi, de parcă lumea tocmai fusese inventată pentru ea.

Femei brunete purtau coșuri pe cap și-și lăudau marfa: curcani și pește în saramură. Glasurile lor ascuțite se amestecau cu zgomotele unei fierării, lovituri de ciocan pe nicovală în gura întunecoasă a unei porți în care licărea fierul încins, cu vocea suavă a unei fetițe de doisprezece ani care îi citea bunicului o baladă cu orbi, amândoi așezați în spatele tejghelei unei mercerii pline de ațe, ace și panglici de diverse culori.

— O să-mi ia o viață să învăț tot ce am văzut aici, a spus Kate, de parcă n-ar fi înțeles încă nimic.

Dar nu era așa. Încă de la venire avea impresia că picase într-un film exotic, senzație care se tot accentua. Până și eșarfa de muselină de la gât îi dădea un aer de actriță colonială, cu surâs vag și mers dezinvolt în noianul de oameni din jur… Numai că viața și filmul merg în direcții diferite. Lui Kate, viața îi lăsa pe drum șosete desperecheate.

Au ajuns într-o piață plină de tarabe. În 1935 puteai cumpăra de acolo orice, de la un porumbel călător sau un acordeon până la piese de automobil sau muniție. Șuruburi, chei franceze, hărți, ciorapi de mătase italienești, focoase cu care puteai fabrica o grenadă, ștechere electrice, șepci de tweed, pantofi de damă cu cataramă, praf de pușcă, pungi cu smochine și curmale uscate, pistoale, șurubelnițe, hârtie albastră de scrisori, nasturi de toate mărimile…

Coborând pe strada Embajadores ajungeai la biserica San Cayetano, prăfuită, cu fațada ei barocă; ceva mai încolo era bazarul Americilor, în fața lui, cel numit Federal. Profesorul îi arăta un oraș interminabil. Ea se uita în sus, spre acoperișurile acelui Madrid provincial, presărat cu clopotnițe și nori suavi, cu balcoane în care pisicile păreau să privească și ele tarabele

pieței. Mintea ei îmbrățișa întreaga panoramă de cupole, bârne, mâțe lenevind la soare, vânzători ambulanți care sunau din clopoțel și ferestre deschise spre zarva străzii, ca într-o piață arabă. Soarele scălda barăcile cenușii, vânzătorii strigau lăudându-și marfa. Kate nu era obișnuită cu arta tocmelii. Și-a zis că se afla într-un loc unde orice dorință omenească își are prețul. Care să fi fost al ei? Nu știa.

Capitolul VI

De câteva zile, inima lui Díaz-Ugarte bătea altfel și nu putea face nimic ca s-o împiedice. Se simțea ca un crai bătrân care se molipsise brusc de boala dragostei, tipică primei tinereți. Era cuprins de nerăbdare. Abia aștepta să o vadă, percepând dureros fiecare minut, parcă avea o piatră în stomac. Uita orice alte angajamente. Nu-i stătea capul la treabă, nu reușea să se concentreze, era prizonierul gândurilor. Nu-i ieșea din cap gestul ei de a-și da părul pe spate cu mâna, nici felul în care se uita la el, într-o parte, zeflemitoare, cu o sprânceană ridicată. Fantaza imaginându-și pielea ei suavă sub atingerea mâinii sale, presiunea pântecului, răsuflarea caldă cu aromă de vanilie pe gâtul lui. De fapt, îl agasa să recunoască o dorință pe care nu știa exact cum s-o stăpânească. Un ilustru intelectual din generația de la ’27 mergea pe stradă visând cu ochii deschiși ca un băiețandru de cincisprezece ani. „Asta-mi mai lipsea”, și-a zis.

La Puerta del Sol, un vânzător de ziare zdrențăros, cu o șapcă în carouri prea mare pentru el, oferea *El Heraldo.* A cumpărat ziarul și l-a răsfoit în mers. Căuta vreo știre despre băiatul dispărut. Era o zi de miercuri, una obișnuită din miezul verii, și nu prea erau știri interesante. Domnișoara Alicia Navarro, Miss Europa 1935, fusese primită cu toate onorurile la Palatul Buckingham. Un fost agent de bursă care se lăsase de băutură înființase în Ohio, Statele Unite, Asociația Alcoolicilor Anonimi. Poliția năvălise în cazinoul din San Sebastián și interzisese jocul de ruletă. O nouă colecție de rochii de sezon putea fi văzută la popularele magazine SEPU, pe Gran Vía. Pe Cuatro Caminos deraiase un tramvai, producând șapte răniți, dar toți scăpaseră ușor. La pagina de publicitate era anunțat produsul cosmetic La Bella Aurora, prezentat de un anume doctor Berry, menit să elimine pistruii de pe obraz și folosit, pare-se, de femei celebre, precum actrița Shirley Temple sau aviatoarea americană Amelia Eckhart. Díaz-Ugarte nu putea pricepe de ce ar dori cineva să-și elimine de pe piele ceva, după el atât de fascinant. Și-a amintit pomeții lui Katherine Moore, sclipirea aurie care îi lumina obrajii și bărbia cu sute de constelații minuscule. A simțit o amețeală avangardistă.

Nu te mai gândi la ea, îi spunea partea rațională a minții. O femeie ca asta nu-ți poate aduce decât necazuri. Nu credea că prezența ei în Spania ar fi fost rodul unui plan preconceput sau al indicațiilor cuiva, așa cum i se insinuase la minister, ci mai curând un dar al hazardului. Deși faptul că *miss*

Rachel Abramson, conducătoarea ei de studii, era o militantă socialistă a Comitetului Evreiesc American nu era tocmai de natură să ușureze lucrurile.

În definitiv, el încasa o leafă oficială și avea înainte o carieră promițătoare, datorată, în bună parte, căsătoriei. Brusca asociație de idei care îl făcuse să se gândească indirect la soție i-a strâns stomacul. Și să simtă un mic spin în conștiință, deși nu se întâmplase nimic care să-l învinovățească. Nimic ireparabil. Cel puțin, nu încă.

— Tu vezi-ți de treaba ta și nu-ți complica viața, Álvaro, îi spusese subsecretarul de stat cu care era cumva prieten. La Madrid sunt sute de fete frumoase nesuspectate de nimic, care nu figurează în evidența nici unei ambasade și nu cer prea mult în schimb.

Avea dreptate. Dar și-o complicase deja. Se aruncase cu capul înainte în hăurile complicației. Ceva în el năzuia după turbulențele ascunse, după cufundarea în adânc, după catastrofă.

Brusc, simți nevoia să bea ceva. Traversă strada și se așeză la o masă sub o copertină. Granja del Henar de pe strada Alcalá era cafeneaua lui preferată, cu mese de marmură, ceas și separeuri. Iarna aici aveau loc serate literare, căci era la doi pași de redacția revistei *Cruzy Raya*, iar vara avea o terasă plăcută și umbrită.

— Ca de obicei, don Álvaro?

Nu erau mulți clienți la ora aceea, un cuplu două mese mai încolo și un bărbat în vârstă mai departe, care citea ziarul. Așteptând să vină berea, Díaz-Ugarte a deschis din nou *El Heraldo.* La pagina mondenă era o fotografie a impresarului Daniel Strauss în ușa cazinoului din San Sebastián, alături de actrița Anny Ondra, soțul acesteia, boxerul german Max Schmeling și faimosul toreador Rafael, „Cocoșul". Pagina de știri naționale relata despre un nou consiliu de război convocat împotriva a șaptesprezece revoluționari asturieni, soldat cu o condamnare la moarte și șaisprezece la închisoare pe viață. A scos un oftat adânc, semn de plictiseală sau de îngrijorare, și a trecut la pagina internațională. Nici acolo lucrurile nu stăteau mai bine. Într-un discurs ținut la Düsseldorf, Hitler anunța alături de Goering organizarea unei forțe aeriene moderne, Luftwaffe. Pe o coloană alăturată, o știre scurtă despre o ciocnire la granița cu Renania. A sorbit îndelung din bere și și-a șters spuma cu dosul mâinii. Un gest vulgar, pe care nu l-ar fi făcut niciodată dacă n-ar fi fost singur, numai că în dimineața aceasta n-avea chef de subtilități.

Se trezise prost-dispus, cu o senzație de greutate pe umeri, care se accentuase în loc să dispară. Erau zile când se vedea dintr-odată așa cum era, un om zbuciumat, de aproape patruzeci de ani, cu ficatul obosit, cu o

carieră literară care nu pornea și cu sufletul pustiit. Nu știa exact când anume începuse degringolada, când îl părăsiseră entuziasmul, bucuria începutului, încrederea în sine, inocența ideilor și toate excesele culturale care caracterizaseră primăvara Republicii. Trecuseră doar patru ani de atunci, dar la un moment dat se petrecuse ceva cu el. Ceva total neașteptat, aproape indecent. Ceva care făcuse ca, brusc, lumea să devină un loc pustiu, ca o arenă de coridă imensă peste care s-a revărsat o ploaie torențială, care a gonit toată lumea în afară de el, rămas singur în ploaie și neștiind ce să facă cu viața lui.

Lucrurile nu mergeau bine. Însă nimeni nu părea să fie atent la detalii. Nici în viața publică, nici în cea privată. Dacă citeai ziarele, îți puteai face o idee, dar toată lumea prefera să privească în altă parte. Nimeni nu voia să vadă, iar dacă cineva vedea, făcea tot posibilul să uite – și el avea toate motivele s-o știe bine, mai bine decât imensa majoritate a oamenilor.

Sunt lucruri care se pot uita, dar altele nu. Și asta o știa poetul nostru deprimat.

De pildă, ce se alesese de fericirea conjugală? Primele luni de după nuntă semănau cu imaginea lacului elvețian cu ape transparente din fotografiile mirilor pozați în prim-plan și ținându-se de mână cu Alpii în fundal. Mari Paz, cu un zâmbet larg și strălucitor, simbol perfect a tot ce-l aștepta pe pământul prosper și înfloritor ce-i fusese făgăduit.

„Pământul Făgăduinței”, și-a zis el cu ironie. Începea să-l doară capul. Și-a aprins o țigară și a revenit la ziar. Și atunci ochii i-au căzut pe un titlu: „Corpul unui student, descoperit pe un canal al râului Manzanares”.

> „Trupul lui Gabino Aguirre, în vârstă de douăzeci și doi de ani, student la Filologie, dispărut miercurea trecută, a fost descoperit ieri în canalul de irigație de nord, nu departe de Residencia de Estudiantes, de un angajat care venise să curețe apa de alge și mâl, pentru a asigura fluiditatea apei care irigă grădinile de dincolo de Castellana.
>
> Tânărul, cunoscut pentru ideile sale politice extreme, fusese arestat pe 26 august chiar la numita Residencia, unde era student bursier, pentru a fi interogat și, conform declarațiilor Poliției orășenești, a fost pus în libertate în aceeași seară. De atunci n-a mai fost văzut. Judecătorul va începe astăzi ancheta judiciară pertinentă.
>
> Societatea de irigații Ventorro del Tio Chaleco și cea din zona de nord și de est a Madridului au trimis un protest ministrului dezvoltării, cu scopul de a se lua măsuri imediate de siguranță și curățare a tuturor canalelor de cadavre și animale moarte, care se găsesc în ultimul timp în apă și care ar putea crea o problemă de sănătate publică”.

A pus ziarul la o parte. Pentru el, informația cuprindea două feluri de știri. Cu consecințe care puteau fi evitate sau nu. Aici nu puteau fi evitate. Canalele Madridului începeau să devină gaura neagră a orașului; dacă dispărea cineva, mai lesne era de găsit la capătul unui canal decât la morgă sau la vreun post al Gărzii Civile. Díaz-Ugarte a stins țigara cu o furie asasină. Nu-l cunoștea pe tânăr, însă ea îl rugase să se intereseze, și el îi promisese că o va face. Ceea ce îl punea într-o situație neplăcută, și-a zis cu un cinism care l-a mirat chiar și pe el. În definitiv, băiatul era mort.

Dacă ea n-ar fi asistat la arestarea lui, ar fi fost doar un mort ca atâția alții. Numai că avea un nume, un chip care amintea de cel al unui actor de film, îi plăcea poezia engleză romantică și fusese găsit înecat în niște circumstanțe bizare. Nu-ți trebuia un al șaselea simț pentru a înțelege că în spatele acestei morți se afla ceva neplăcut și greu de explicat.

Mai avea o oră și mai bine până la cursul de literatură. Dacă se grăbea, ar fi avut timp că treacă prin biroul directorului ca să facă schimb de impresii. La ora asta, precis că doctorul Jiménez Fraud fusese de-acum informat. A împăturit ziarul sub braț și a lăsat câteva monede pe masă fără să aștepte restul.

Soarele era acum ascuns de o pâclă albăstrie, dar amiaza tot fierbinte era. Profesorul și-a scos sacoul și a urcat colina Chopos cu el agățat de un deget, ca un dandy scăpătat. A urcat cu greu dealul Pinar, astfel că, ajuns la destinație, a trebuit să-și șteargă sudoarea de pe frunte. A auzit în depărtare fluierul unui arbitru care marca finalul unei partide pe terenul de sport din spatele clădirii; i s-a părut a fi un ecou al trecutei sale tinereți.

Biroul directorului se afla la parter, la capătul culoarului.

— Sper că nu te deranjez, a spus după ce a bătut de două ori la ușă.

— Intră, Álvaro, a zis directorul, punând telefonul în furcă. Presupun că ești la curent, a adăugat și și-a trecut două degete pe sub gulerul cămășii și a întins bărbia într-o atitudine evidentă de neplăcere.

Doctorul Fraud nu era omul care să se lase intimidat de greutăți. Era mai curând obișnuit să se lupte cu autoritățile. După ce dreapta câștigase alegerile, problemele curgeau: inspecții neanunțate, acuze de radicalism împotriva cursanților… Dar o moarte era altceva.

Díaz-Ugarte s-a lăsat să cadă pe scaun, pregătit să-l asculte. Dar nu era nimic nou, nicio explicație, niciun raport oficial. Tăcere din partea administrației. Tot ce reușise directorul să afle era că băiatul era fiul unui zilier care lucra la ferma ducilor de Ansúa. Oameni de origine umilă. Tatăl fusese deja anunțat de Garda Civilă de la Linares. Mama murise de TBC în urmă cu doi ani. Mai avea doar o soră, o fetiță de șapte ani. Băiatul fusese dintotdeauna un elev eminent, de aceea și primise o bursă de la Junta de

Perfecționare a Studiilor. Se pare că după venirea la Madrid îi mergea bine, căci trimitea bani acasă pentru fetiță destul de des.

— Pesemne că nu din bursă, a spus profesorul, frecându-și lobul urechii cu două degete. Cuvintele sunaseră sarcastic, chiar și în condițiile date.

— Mă rog, se pare că avea colaborări la studiourile cinematografice: dubluri, roluri secundare, chestii mărunte. Tipul avea aer de actor, a lămurit Jiménez Fraud.

Díaz-Ugarte și-a amintit că semăna cu Clark Gable, dar în versiune spaniolă, mai gitană, un ten mai întunecat, favoriții prea lați, gesturile prea aspre, ca un diamant necizelat. Poate că băiatul avea visuri de glorie, ca fiecare, și-a zis profesorul și a perceput o jenă difuză în capul pieptului. Ca o lovitură furișă și întărâtată.

Trebuia să ajungă imediat la curs. Era nu doar o dorință, ci o necesitate imperioasă, avidă. Auzea zumzetul sângelui în artere. S-a uitat la ceas și s-a despărțit de director cu o strângere de mână.

În timp ce urca la etaj, a simțit din nou furnicătura aceea în stomac. A respirat adânc și a intrat în sală. Rumoarea s-a potolit, caietele s-au deschis, s-a făcut liniște. A măturat cu privirea studenții. Treizeci de chipuri zâmbitoare, anodine, impersonale, curioase, inteligente… dar nicăieri pe cel căutat: înclinat într-o parte, cu nasul drept și plin de pistrui abia vizibili, cu părul blond tăiat neregulat. Nicio Venus de Boticelli, nicio Pallas Atena, nicio Madonă de Leonardo. Nimeni.

Capitolul VII

Când era mică, jocul preferat al lui Kate era să se facă nevăzută împreună cu Bogey și cu Amy pe câmpurile familiei Madox. Își încingeau fruntea cu o panglică de care prindeau o pană de găină. A fi sioux sau cheyenne era pe atunci o treabă serioasă. Când începeau să se joace de-a indienii, Josephine îi privea de sus. Se ascundeau printre copaci, iar primul care era găsit era legat de un copac, în timp ce ceilalți doi dansau în jur dansul războiului și chiuiau, bătându-se cu palma peste gură. Pedeapsa cea mai grea era să se tragă în tine cu săgețile sacre ale neamului cheyenne. Amy detesta să piardă, până și siropul amar al doctorului Sullivan era de preferat. Știa să se ascundă foarte bine. Căuta locuri micuțe și ferite: podul hambarului, un spațiu mititel de sub scară, unde intra în patru labe, tambuchiul debarcaderului, firida de sub tancheta pompei de apă; în plus, avea o ascunzătoare secretă la capătul pontonului; mătușa Bett le interzisese cu strășnicie să se apropie de locul acela.

Așa se jucau și în dimineața de iulie în care unchiul Benjamin plecase cu camioneta la Richmond să cumpere saci de rafie și funie de iută pentru tăurași. S-a întors pe seară, soarele stătea să apună, și Amy nu apăruse. Toată noaptea localnicii au cercetat cu lanternele pădurea și tot cursul râului, era de negăsit. Nu era nici în grajd, nici sub pat, nici în spatele perdelelor, nici după maldărul de bălegar. O înghițise pământul. Amy se juca mult prea bine ca să nu fie găsită. După câteva zile, lângă niște tufișuri s-a găsit o sanda cu pete de sânge uscat în vârf.

Nici Bogey, și nici ea n-au fost pedepsiți. Nimeni nu le-a zis nimic. Poate că-și spuneau că suferiseră destul și o pedeapsă n-ar fi slujit la nimic. La început, Kate credea că Amy ar fi putut apărea pe neașteptate, intrând pe portiță cu o figură inocentă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dar într-o după-amiază, mult mai târziu, a găsit sub pompa de apă un lucrușor înfășurat într-o frunză, o brățărușă din semințe pe o curelușă de piele cafenie. Era amuleta pe care i-o dăruise Bogey și de care Amy nu se despărțea niciodată. Atunci a simțit Kate pentru prima dată senzația de vid, golul care era ca un loc ciudat și scobit, în care încăpea doar vina. Un gol de o adâncime înfiorătoare. Și-a zis că cei pe care îi iubești trebuiau să moară cu toate lucrurile lor. Și a stat îndelung în locul interzis, cu picioarele spânzurând deasupra apei, spinarea încălzită de soare și ascultând zgomotul asurzitor al apei, până s-a săturat de plâns. După care a învățat să viețuiască

cu acest mister. Azi ești, mâine nu mai ești.

Dispariția tânărului îi trezea o senzație asemănătoare. Acum îl vezi, apoi nu mai e, *missing,* șters dintr-o trăsătură de condei. Sigur că una nu avea de-a face cu alta, dar când îți intră în cap, tristețea croiește niște labirinturi ciudate.

Dacă inițial îngrijorarea ei se încadra în normalitatea comunității restrânse a studenților și profesorilor, după ce s-a aflat că băiatul murise, totul a devenit pentru ea o chestiune personală. Nu știa de ce, dar se simțea implicată: pentru o vorbă prinsă din zbor și care a mișcat ceva în ea, pentru un gest de muschetar, pentru câteva poeme îngropate, pentru o conversație neterminată... Pentru nimic. Josephine avea dreptate, dintotdeauna fusese o afurisită de yankee băgăcioasă și sentimentală, iar într-o bună zi mania asta de a-și vârî nasul peste tot avea să o coste scump.

În dimineața aceea, Kate s-a dus să stea de vorbă cu Hans Müller, studentul care era coleg de cameră cu tânărul care murise și care era încă năucit de veste. Stătea pe un fotoliu de răchită din hol, cu spatele nefiresc de drept și cu un pahar cu apă în mână, din care sorbea uneori.

Kate l-a salutat cu afecțiunea pe care o arăți rudelor unui defunct pe care nu l-ai cunoscut bine. Era un băiat înalt, dar parcă se înălțase în rate, diferitele părți ale corpului erau lipsite de armonie, ceea ce îi conferea un aer de sperietoare de ciori. Avea părul de culoarea paiului, pielea foarte albă și obrajii îmbujorați până în vârful urechilor, ca unul care roșește pentru orice motiv. A avut impresia că era mai mare decât crezuse, deși avea ceva infantil: ochii rotunzi, genele prea blonde, felul în care stătea acolo cu paharul de apă în mână, ca un animal rănit.

— Te simți bine? l-a întrebat ea.

I-a răspuns cu un zâmbet obosit. Au stat de vorbă. Spaniola lui era perfectă, i-a spus că fusese crescut de o dădacă din Castilia, de la Santo Domingo de Silos. Accentul german era imperceptibil, doar uneori lungea litera „r”. Gesticula afectat, lăsându-și mâna să cadă înapoi, de parcă ar fi avut încheietura ruptă. Nu părea să fie în largul său, ridica din umeri de parcă l-ar fi mâncat spinarea și se uita întruna spre ușă, ca să vadă cine intră și iese. La un moment dat, a pus paharul pe masa de marmură și i-a propus să se mute în camera lui. Poate că voia să continue discuția într-un loc mai retras, și-a spus ea, și nu i-a trecut prin minte că ar fi fost vreo problemă dacă cineva o vedea intrând acolo. Băiatul nu părea să fie periculos. Cel puțin nu în sensul în care o femeie se poate teme de un bărbat.

Dormitorul era simplu, aproape spartan. Două paturi înguste, două birouri mici. Deasupra unuia din ele, o gravură de douăzeci de centimetri reprezenta o femeie desculță, într-o tunică de mătase, adormită în fața unui

fel de sarcofag. Kate s-a uitat atent. Parcă plutea prinsă în pletele foarte lungi și roșcate, ca într-o mare de alge.

— Femeia care și-a pierdut bebelușul, a spus, ridicând sprâncenele interogativ.

Hans a confirmat tăcut, cu ochii în pământ.

— Undeva pe acolo sunt și poemele, a arătat spre o masă niște foi volante scrise de mână. Poate nu știi că Rossetti le-a îngropat alături de ea în mormânt și după câțiva ani prietenii poetului le-au dezgropat și le-au publicat la o mică editură.

Părea atât de mulțumit că-i oferea mostra de erudiție, încât Kate a avut impulsul de a-i da satisfacție, dar îi venea greu să mintă.

— Știam.

— A, știai? Păi sigur, normal, a spus ușor dezamăgit. Gabo vorbea despre asta cu toată lumea.

— Gabo?

— Da, pe aici așa îi spuneam cu toții. În afară de portar, care îi spunea domnișorul Gabino. Hans a surâs cu o oboseală care îi accentua tristețea. Lui nu-i plăcea defel chestia asta cu „domnișorrrul”, a lungit el „r”-urile, dar se înțelegea bine cu el. De fiecare dată când ieșea seara, îl mituia cu câteva parale și se întorcea târziu de tot, după ce se încuiase ușa, așa că sărea gardul pavilionului.

— Prin urmare ieșea des? Kate stătea sprijinită de masă, neștiind unde să se așeze, pentru că încăperile străine, pline de intimitatea altora, o făceau să nu se simtă în largul ei.

— Oh, sigur că ieșea, toți o facem! Asta nu e o mănăstire de călugări, și mâna i-a căzut într-un gest disprețuitor.

— Și unde se ducea când sărea gardul? Curiozitatea era la Kate o trăsătură genetică, precum culoarea părului, tenul pistruiat sau modalitatea ei specială de a voi să ajungă la esența lucrurilor pe care nu le pricepea.

Hans a schițat un gest evaziv, care putea cuprinde întreg universul.

— Câteodată lipsea două zile la rând. Era o femeie cu care se vedea destul de des. Străină, olandeză, cred.

— Iubita lui?

Băiatul a făcut o grimasă pe care Kate a perceput-o imediat, era ca și cum o pisică ascunsă în el ar fi scos brusc ghearele.

— Nu. Nu știu. E măritată și mult mai mare decât el. Are un nume ciudat, de artistă, Frida Lowmann sau cam așa ceva. Îl ajuta.

— La ce fel de ajutor te referi? a continuat ea, intrigată. Când îi intra ceva în cap, nu era chip să renunțe.

— Îi dădea bani, a răspuns el pe un ton stins și distant.

— Și crezi că poate fi o legătură între ea și moartea lui? Îl privea întrebător, nemișcată, sprijinindu-și cotul în mână și cu o țigară stinsă în cealaltă.

Hans a lăsat capul în jos, pricepând parcă de-abia acum că vorbeau de un mort, și s-a lăsat să cadă pe scaun. Dintr-odată, tot corpul acela mare parcă se frânsese ca un arc rupt. Și-a ridicat mâna cu un gest delicat, aproape feminin, și și-a pus-o înaintea ochilor, umbrindu-i.

Iar atunci, neștiind exact de ce, Kate a avut impresia că Hans Müller simțea cam ce simțise ea în după-amiaza de vară pe malul apei, cu soarele în spate și zgomotul asurzitor al stăvilarului în cap.

— E cam cald aici, a murmurat și s-a întors spre nișa îngustă dintre perete și pat, ca să deschidă fereastra. Avea nevoie de aer. A rămas în picioare, uitându-se la copacii care mărgineau canalul ce iriga grădinile de dincolo de Castellana, între Madrid și câmpie, unde se termina orașul. Mistere.

După câteva minute, Hans, din nou stăpân pe sine, a reînceput să vorbească. Kate a fost uimită de rapiditatea cu care trecea de la o stare sufletească la alta, asemenea persoanelor excesiv de timide care trec de la plâns la râs sau de la tristețe la o explozie de furie, de parcă un văl le-ar fi împâclit mintea.

— Nu știu, habar nu am ce s-o fi întâmplat! Cu Gabo nu știai niciodată la ce să te aștepți. Era ca un câine fără stăpân, a spus el pe un ton acru, pe care Kate n-a știut cum să-l înțeleagă.

— Bine, dar nu ți-a povestit nimic? Ce să zic… chestii politice, sau dacă avea probleme sau intrase într-un necaz?

— Necaz? aproape că a râs germanul. Păi necazurile se țineau scai de Gabo, făceau parte din natura lui. Îi era cu neputință să rămână de o parte!

— Deci e adevărat că era băgat în politică? a întrebat ea cu o dezinvoltură tipic americănească, îmbinând tonul politicos cu pragmatismul.

— N-am spus asta, a sărit el în picioare, ridicând tonul, sfidător, ca și cum ea ar fi vrut să-l atragă într-o capcană. După care și-a mușcat buzele și s-a reașezat, pesemne înțelegând că depășise măsura. Avea temperament, deși se străduia să și-l domine.

— Dar poliția a venit să-l aresteze chiar aici, de față cu toată lumea… a insistat Kate.

Hans nu se uita în ochii ei și a dedus de aici că îi ascundea ceva.

— Mai nou arestează pe cine vrei și pe cine nu vrei, a fost reacția lui. Și în țara mea e la fel. Ți se pune pistolul în piept și ești dus direct la groapă.

Era un lucru bine cunoscut, un fapt general, însă Hans îl menționase ca să-i distragă atenția de la ceva mult mai concret. Kate a înțeles că pe acest

drum n-avea să scoată nimic de la el.

Undeva în clădire a sunat un ceas. Nici nu își dăduse seama cât de târziu se făcuse. Nu mai avea timp să ajungă la cursul despre Generația de la ’98. Imaginea profesorului Díaz-Ugarte i-a apărut sub forma unui stejar foarte înalt, cu o ramură crăpată sub greutatea zăpezii și susținută de o schelărie de lemn.

— Trebuie să plec, a spus în chip de la revedere.

Hans Müller s-a ridicat și i-a întins mâna, o mână mare și moale. Ceva însă l-a făcut să-și schimbe părerea, sau pur și simplu a dedus că era inofensivă, astfel că, în timp ce Kate deschisese de-acum ușa ca să iasă, a spus șoptit ceva care a luat-o prin surprindere:

— Este posibil ca Gabo să fi fost implicat în ceva…

— Ceva? Adică în ce? s-a răsucit ea brusc pe călcâie.

— Nu știu… Cunoștea persoane importante… A făcut o pauză, s-a uitat la ea pe sub pleoapele transparente, o privire pe care Kate n-a știut cum s-o interpreteze: avea ceva confidențial, firește, dar și ceva tulbure și persistent, aproape dăunător.

— Ce vrei să spui?

Tânărul a tăcut, Kate ardea de curiozitate.

— Doar că, știi, îi cam plăcea să se învârtă în… cum se spune… în sferele înalte, a sugerat el o spirală, ridicând un deget. Oamenii ăștia își complică viața și probabil nu își doresc ca unele lucruri să iasă la iveală. Nimeni nu-și spală rufele la vedere, nu-i așa? Iar Gabo era foarte talentat la vârâtul nasului în dulapurile altora. Sunt sigur că descoperise ceva. N-am idee ce anume, dar pot să-mi imaginez că o fi fost vorba de ceva care, dacă s-ar afla, ar putea compromite pe cineva.

— Vrei să spui că s-ar putea isca un scandal? a încercat ea să înțeleagă.

— Da. Se poate spune și așa. Un scandal, a accentuat Hans Müller cuvântul, împreună cu toate consecințele posibile.

Capitolul VIII

Díaz-Ugarte îi indică șoferului s-o cotească la Poarta Fuencarral și s-o ia spre trecerea San Bernardo. Se ducea la fostul spital, numit „al Prințesei”, actualmente „al Binefacerii”, într-o latură a acestuia aflându-se morga.

Cunoștea bine drumul. Cu ceva vreme în urmă, îl făcuse pentru a recunoaște cadavrul unei femei. O femeie prea tânără pentru a se mulțumi cu o fericire pe sponci. O fată pierdută, punct. Uneori avea impresia că asta se petrecuse în altă viață, în altă lume. Într-un fel așa și era. Se întâmplase la puțin timp după ce se însurase. Totul a rămas acoperit de un văl gros de tăcere. Profesorul nu vorbise cu nimeni despre asta, iar când își aducea aminte, cu o frecvență obsesivă, în ciuda trecerii anilor, percepea un soi de recul și de orbire mentală. Își amintea perfect de glasul ei, limpede și cu accent din sud. Glas de femeie brună. Și o vedea aievea: trăgând perdelele, aplecându-se să ia ceva de jos, îi vedea gropița din bărbie și felul categoric în care spunea nu, niciodată. În fond, era de înțeles, nicio femeie nu poate trăi într-o asemenea stare de angoasă. Un văl de tăcere.

Tăcerea, laolaltă cu menținerea ordinii publice și cu delațiunea, era și unul dintre principiile Direcției Naționale de Securitate sub noul guvern. Comisariatele zumzăiau de o activitate febrilă, care mergea în paralel cu ascensiunea de neoprit a fascismelor din Europa. Se distrugeau dovezi, se spărgeau geamuri, se ardeau documente, se auzeau lovituri și țipete în toiul nopții.

Mașina a făcut stânga în cartierul Pozas, a lăsat în urmă un vechi depozit de făină și a pătruns într-o vastă esplanadă, străjuită de statuia lui Lope de Vega. Díaz-Ugarte îi spuse șoferului să aștepte. Spitalul era o clădire enormă de cărămidă, cu trei etaje, ferestre în arcadă și un corp central ieșit în afară și încununat de un fronton triunghiular. Pavilioanele bolnavilor se găseau în cele două laturi.

Profesorul deschise ușa de fier și o luă pe coridorul celui de-al treilea pavilion cu pas sigur. N-avea chef să fie întrebat unde mergea. Infirmierele își vedeau de treabă cu bonetele și uniforma caracteristică: bluză albastru-deschis și fustă albă scrobită, cu bretelele încrucișate la spate. Unele duceau ligheane de tablă, altele împingeau pacienții în scaun cu rotile. A mers mai departe la fel de hotărât, preocupat doar să nu se întâlnească cu vreun cunoscut. A coborât la subsol și a ajuns la ușa batantă a ieșirii de incendiu, care dădea în curtea garajului unde erau parcate două mașini ale Crucii

Roșii. Un bărbat spăla cu furtunul urmele de sânge de pe caldarâm și nici nu l-a văzut.

Morga se afla după sala cazanelor. Profesorul a recunoscut-o după duhoarea caldă de abator amestecată cu aburi de cloroform. Luptându-se cu greața, s-a oprit o clipă în ușă și s-a uitat înăuntru.

Era exact cum își amintea. O hală lugubră, ceva între sală de operații și spălătorie. O masă de marmură în centru, cu scurgere în ambele părți. Un bărbat în halat alb și mănuși de cauciuc stătea cu spatele și mânuia un fierăstrău de chirurgie, care producea mult zgomot. Profesorul s-a apropiat tiptil, a rămas câteva clipe urmărind ce făcea doctorul, până a simțit furnicături în tălpi și a avut impresia că pereții și tavanul începeau să devină lichide precum ploaia văzută prin geam. Privirile i s-au încețoșat.

Când și-a revenit, se afla pe un scaun, cu capul dat pe spate.

— Pentru Dumnezeu, Álvaro! Ce naiba cauți aici?

Doctorul Ochoa era o veche cunoștință și o autoritate în medicina legistă. Un tip înalt și gârbovit, cu părul alb și barbișon, ca Pasteur. Stătea în fața lui, încins cu un șorț de cauciuc peste halat, să-l trezească cu ajutorul unei bucăți de vată muiate în alcool. Díaz-Ugarte nu i-a răspuns, dar a arătat cu un gest din bărbie spre masa pe care se afla cadavrul.

— Îl cunoști?

— Era unul dintre studenții noștri bursieri… Încet-încet, sângele îi revenea în obraji.

Doctorul și-a strâns buzele și a fluierat neauzit. După care s-a întors spre masă și a contemplat cadavrul cu o curiozitate profesională. Corpul stătuse câteva zile în apă, pielea degetelor de la mâini și picioare se desprinsese, avea o culoare cenușiu-verzuie, totuși era destul de recognoscibil. Doctorul a spus că semăna cu actorul Clark Gable.

— Frumușel băiat.

Díaz-Ugarte s-a încruntat și și-a ciupit șaua nasului, încercând să-și revină complet, apoi a întrebat cu glas stins și pe un ton de interes profesional:

— A murit înecat?

— Nu, era deja mort când a fost aruncat în canal, nu avea pic de apă în plămâni.

— Și-atunci?

— E un caz interesant, aș putea spune. În general, morții care ajung la mine nu prezintă niciun mister. Aproape toți poartă sigiliul inconfundabil al Brigăzii Criminale: lovituri, hematoame, găuri de glonț… a oftat doctorul din rărunchi. Până la urmă, ajung să înaintez raportul medico-legal al unui omor chiar celor care l-au comis…

Profesorul și-a scos pachetul de țigări din buzunarul sacoului și a aprins

una. Mirosul acru amestecat cu cel de formaldehidă era insuportabil.

— Ultima veste despre el e că Brigada Criminală l-a arestat chiar la Residencia de Estudiantes și l-a luat la interogatoriu. Sub privirile tuturor, a spus profesorul, suflând fumul. Se pare că l-au dus la sediul de pe strada Fuencarral, lângă uscătoria de piei. Dar raportul poliției afirmă că a fost pus în libertate în aceeași seară.

Doctorul Ochoa a oftat ca și cum l-ar fi ajuns brusc oboseala.

— Nu știu, Álvaro, cert este că la prima vedere nu prezintă niciun semn exterior de violență, nimic ce poate sugera o agresiune.

— Și-atunci ce sens are să-i faci autopsia?

— E procedeul pe care-l urmăm în cazul tuturor înecaților. Mereu există suspiciunea să fie vorba de o încercare de a ascunde adevărata cauză a morții; în plus, a arunca un corp în apă poate fi o formă de a ascunde făptașii, pentru că morții sunt duși de curent și găsiți destul de departe de locul crimei.

— Deci, după părerea ta, era mort când a fost aruncat în apă…

— Neîndoielnic.

Profesorul s-a uitat la el gânditor înainte de a-l întreba:

— Și care ar fi cauza morții, după tine?

Doctorul și-a mângâiat bărbuța și a lăsat să treacă o pauză, ca și cum răspunsul ar fi necesitat o adâncă reflexie.

— A murit tras în țeapă.

— Tras în țeapă?!

— Exact. E vorba de o metodă de tortură medievală mult folosită în Imperiul Otoman, ca o formă de negare a virilității și care aproape că nu lasă urme în exterior. A fost străpuns cu un băț prin rect. Un soi de țepușă ascuțită la vârf, ca un creion. Prezintă hematom scrotal, sfâșiere de viscere și perforare a intestinului cu hemoragie internă. Dacă vrei, uite raportul, a arătat spre dosarul de pe masă. Am trecut toate detaliile, inclusiv ce a avut la ultima cină, dacă te interesează. Nu vrei să știi? Profesorul a dat din cap în semn de negație, dar doctorul nu părea dispus să păstreze informația: Stridii cu caviar și șampanie franțuzească. Ce zici? Nu prea seamănă cu meniul obișnuit al unui student sau al unui condamnat la moarte. Asta-i tot ce pot să-ți spun. Dacă vrei să afli mai multe despre viața acestui tânăr, descurcă-te singur, l-a bătut pe umăr în timp ce-l conducea spre ieșire. Și, schimbând subiectul, l-a întrebat pe un ton mai rezervat: Și ție cum îți mai merge, după atâta timp?

Întrebarea a avut darul să-l incomodeze. „După atâta timp” era o modalitate de a nu spune lucrurilor pe nume, de a nu pomeni de funie în casa spânzuratului. Ultima dată ei doi se văzuseră într-o dimineață de iarnă

de demult, când Díaz-Ugarte venise la morgă să recunoască cadavrul unei femei care murise în circumstanțe ciudate. Dar amândoi știau că n-aveau să atingă subiectul. Ce-a fost a fost.

— Din câte văd, l-a măsurat doctorul de sus până jos, nu ți-a mers deloc rău de atunci.

Díaz-Ugarte s-a încruntat.

— Nu mă pot plânge, a răspuns sec, în timp ce îngerul morții îi atingea umărul cu o aripă.

Se gândea la fata brunetă cu gropiță în bărbie, la femeia care nu știuse să aștepte. Tinerii nu știu, sau nu pot să aștepte. Nu sunt în stare să lase timpul să treacă. Nu suportă incertitudinea, își fac iluzii, se zbuciumă. Nu știu că nimic nu rămâne veșnic neschimbat. Ea era foarte tânără și nerăbdătoare. A văzut-o aievea, despicată de sus până jos pe masa de disecție, cu picioarele ei lungi și chipul exsangvinat de fecioară suicidară. Díaz-Ugarte și-a simțit gura uscată ca iasca. Voia să bea ceva. Un pahar mare. Sau două. De mult începuse să piardă socoteala paharelor de coniac.

Afară era soare și sufla un vânt plăcut. S-a dus la mașina care îl aștepta în piață.

— La Granja del Henar, îi aruncă șoferului.

Pe drum încercă să se concentreze și să nu se gândească la ce nu trebuia. Un nume i-a venit în minte: José Hidalgo. Un vechi reporter căzut în dizgrație, acum că nu mai era cerere de mari reportaje sociale ca în perioada de aur a monarhiei. Un individ scund și chel, de cel mult un metru și jumătate, poreclit Bufnița din cauza ochelarilor mari și rotunzi, cu lentile fumurii. Nelipsit de la toate petrecerile. Deloc de încredere. Dar dacă era cineva la Madrid care să știe totul despre lumea hotelurilor și restaurantelor de lux, el era acela. Avea o arhivă completă a marilor familii și știa despre fiecare de la ce mâncase la cină până la ce avea în dulap. Deși, și-a amintit apoi, singurele locuri din Madrid care serveau stridii și șampanie franțuzească erau Clubul Jazmín și cabaretul de la Palace.

Amintindu-și ce-i spusese doctorul Ochoa, și-a zis că într-una din zile trebuia să-i facă o vizită Bufniței. În ultimul timp, bârfele mondene nu mai erau la modă ca odinioară, astfel că ziaristul n-ar fi refuzat un ban în plus.

Terasa restaurantului era destul de animată. Profesorul și-a cerut coniacul, a scos niște monede și, cu un aer absent, a început să le alinieze pe masă în fel și chip. Când a ridicat privirile, a avut preț de o clipă impresia că o vedea pe Kate, înaltă și de neconfundat, coborând strada Alcalá. Părul blond unduindu-i pe umeri, mersul atletic, de jucătoare de crichet. Căuta din priviri pe cineva printre băutorii de vermut de pe terasă, de parcă ar fi venit la o întâlnire, și își pusese mâna pavăză la ochi, ca să se ferească de soare.

Îmbrăcată sport, ceea ce îi accentua aerul de străină: tricou marinăresc în dungi alb-albastre și pantaloni subțiri.

Díaz-Ugarte a așteptat câteva secunde să i se potolească galopul inimii și i-a făcut semn ridicând mâna.

Ea a surâs, înclinând un pic capul. În timp ce se apropia, profesorul a constatat că parcă redevenise timidă, ca și cum zilele în care nu se văzuseră interpuseseră între ei o barieră, lăsând cumva în suspensie apropierea începutului, urmând ca terenul să fie încercat din nou. Distantele măsurate.

— *May I?* a spus Kate politicos, atingând spătarul scaunului înainte de a lua loc.

Capitolul IX

Dormise prost. Se răsucise în pat, trează, ascultând zgomotul țevăriei din peretele despărțitor, iar când în sfârșit adormise, fusese un somn agitat, având mereu în ochi dunga de lumină ce se strecura printre persienele camerei căminului pentru domnișoare din strada Fortuny. Degeaba încerca, era cu neputință să uite de cele întâmplate. Războinica sioux din ea ardea de dorința de a răzbuna moartea studentului. Să meargă până la capăt. Împotriva oricărui bun-simț, fetele din Vest erau crescute în ideea că și iremediabilul se putea rezolva. Nu era o convingere bazată pe principiile legii, nici pe departe, însă făcea parte dintr-o mitologie domestică, la fel ca harta, ciocolata și lanterna. Hans Müller pomenise de un scandal. Ce voia să însemne „un scandal"? Ce însemna în fond acest termen? Între somn și trezie, orele se târau mult prea lent.

Visa că se găsea în centrul unei mari pânze de păianjen, susținută în aer de mii de fire fine argintii, care formau o plasă delicată și uimitoare în care cădeau tot felul de făpturi neatente: o viespe, un scarabeu, o muscă... Când visezi, e posibil să percepi genul acela de iluminare care te face să vezi forma capcanei, deși n-o poți evita.

Niciodată nu-i fusese ușor să separe visele de realitate.

Demult, când făcuse operația de apendicită, Kate visase că traversa oceanul într-o barcă, iar când se trezise în camera de spital, zărise pe geam un lup alb. Stătea singur și liniștit lângă rampa de intrare a ambulanțelor, ca o prezență care trebuia acceptată. Inițial, crezuse că visul continua, pentru că tocmai citea o carte de Jack London, pe coperta căreia era un câine-lup care urla în zăpadă. Dar nu fusese un vis. Spitalul Saint Lawrence era construit pe teritoriul unei foste rezervații de vânătoare. Infirmierele își plimbau pacienții în scaune cu rotile printr-o fostă lume sălbatică. Noaptea nu-l vedea, dar știa că animalul era acolo, atent. Făcând-o să fie în alertă. Oricum, era lucrul cel mai acceptabil din tot ce o înconjura în spitalul acela. Uneori nu-l mai vedea, însă în zori era acolo, odată cu prima tură a infirmierelor, cea de la ora șase.

Un lup alb.

S-a trezit după ce trecuse de zece. A făcut un duș rapid și s-a privit în oglindă. S-a studiat cu atenție, cu capul într-o parte, ca și cum s-ar fi aflat în prezența unei necunoscute. Cu ochi grei și încercănați și bărbia ascuțită. S-a apropiat și mai mult de oglindă și a găsit ceva nou în priviri, ceva ce nu se

afla acolo înainte de venirea în Spania, ceva ce nu știa sau nu voia să interpreteze. Cine era pe atunci? Nu avea o percepție exactă asupra ei înseși. Dacă ar fi trebuit să-și inventeze o identitate, ar fi fost cea a unei femei care se apleacă pe fereastră către o viață nouă într-o țară străină, cu o broscuță zbătându-i-se în piept și împiedicând-o să gândească limpede. Așa o fi când te îndrăgostești? Și-a aplicat cremă hidratantă pe obraz, apoi un pic de pudră. S-a privit din nou cercetător, ridicând o sprânceană. Verdictul nu era convingător. A scos rujul din sertar și, întredeschizând ușor buzele, și-a conturat zâmbetul într-un roșu intens. Era ceva mai bine.

S-a îmbrăcat rapid cu o fustă strânsă în talie, cu două buzunare, și o bluză albă simplă, a înhățat din zbor geanta din cuier și a ieșit pe stradă cu părul încă umed și picurându-i pe umeri. Deși dormise puțin, era cuprinsă de o ciudată exaltare vitală, de o mare energie fizică pe care nu și-o putea explica, sau prefera nici să nu încerce. Îi plăcea să umble pe străzi, să se amestece printre oameni, să se oprească înaintea vitrinelor și a afișelor de propagandă politică care inundau zidurile – svastici, seceri și ciocane, juguri și săgeți –, să se strecoare prin aglomerația trotuarelor cu ochii larg deschiși, geanta în bandulieră și mâinile în buzunare. Așa a văzut-o venind profesorul Díaz-Ugarte în piațeta unde stabiliseră să se întâlnească, un loc umbrit, cu arbori care depășeau zidul unei mănăstiri, nu departe de redacția ziarului *La Voz.*

Nici el nu dormise bine în noaptea ce trecuse. Se trezise devreme și îi spusese soției că avea de rezolvat o treabă administrativă la minister. Ea îl privise pieziș, așezată în fața măsuței de marmură din galeria care dădea spre strada Velázquez, unde își luau micul dejun. Mari Paz nu era femeia care să pună multe întrebări. A lăsat ceașca de cafea pe masă și s-a îndreptat un pic din spate când el s-a aplecat s-o sărute pe frunte, dar a rămas mai departe în fotoliul de catifea grena, culoarea unei răni prost vindecate.

Profesorul simțise o neplăcere vagă, un fel de apăsare în piept în clipa în care își luase rămas-bun. Se vedea ca pe unul dintre soții care își iau la revedere de la nevastă cu o privire de o fidelitate atât de adâncă, încât poți citi în ea toate promisiunile făcute în noaptea nunții. Căsnicii fericite, care împărtășesc bucurii și necazuri, succese și eșecuri, sănătate și boală. El cunoștea astfel de bărbați care astupă grijuliu sticluța cu sirop de tuse, ating mâna ei cu o duioșie nesfârșită. Dar apoi îl văzuse pe același bărbat închizând ușa casei și îndreptându-se direct spre cea a amantei, care îl aștepta pregătită pentru dansul celor șapte văluri, în vreme ce nevasta rămânea să calce rufe în bucătărie cu ochi visători.

Teribil era sentimentul de milă. De ce nu fusese niciodată îndrăgostit de ea, s-a întrebat deznădăjduit. Era o femeie frumoasă și cultă, care îl ajutase

mult în carieră. Și-a adus aminte de primul lor contact, înainte de căsătorie, într-un salon din conacul socrilor, la o petrecere de revelion. Pe atunci el era un june precoce cu ambiții literare, care câștigase un important premiu de poezie. După ce au bătut clopotele, s-au ascuns într-o cameră de serviciu. La început, a arătat o timiditate cam jucată, dar apoi l-a strâns între coapse cu atâta forță, încât el a știut că nu mai avea scăpare.

Evident, dacă n-ar fi fost ea, n-ar fi ajuns să ocupe funcția de la Secretariatul de comunicare și relații culturale al ministerului. Poate că, dacă ar fi avut copii, nu s-ar fi preocupat atât de el, nu i-ar fi arătat o atenție atât de maternă. Și-apoi mai era și povestea aceea. Despre care nu se vorbea nicicând, episodul femeii cu gropiță în bărbie. Chiar și atunci, când era prăbușit și paralizat de frică, după cele întâmplate, când lumea i se părea un iad și își pierduse cumpătul, Mari Paz știuse perfect ce era de făcut. Era o femeie conștiincioasă și meticuloasă, era de-ajuns s-o vezi cum își deschidea poșeta neagră și îi cerceta conținutul. Datoria pe care o avea față de ea era incalculabilă.

Ceea ce-l impresionase atunci în cel mai mare grad nu fusese sângele rece cu care înfruntase consecințele infidelității sale, de parcă asta ar fi făcut parte din obligațiile ei conjugale, ci capacitatea sa de absolvire, de a se situa cumva mai presus de bine și de rău. Preocupată să-l apere de lume și mai ales de el însuși, cu o atitudine de soție îngăduitoare și devotată, gata să-și apere cu orice preț micul univers familial. Și nimic bătător la ochi, doar modul în care rămânea așezată pe fotoliul grena sau se mișca prin casă încet, de parcă ar fi durut-o puțin spatele, mici gesturi care denotau o răbdare infinită, fraze spuse ca din întâmplare, atât de ușoare și parcă lipsite de greutate, că ai fi zis că puteau fi luate de vânt. Dar nu, vântul nu le-a luat niciodată.

Díaz-Ugarte nu era sigur dacă sentimentul pe care i-l stârnea soția lui putea fi numit umilință sau recunoștință profundă. Era o întrebare care îl urmărea întruna, în fiecare zi, încă din momentul acela.

Însă motivul care îl făcuse să-și vadă soția într-o lumină nouă și, într-un fel, copleșitoare, fusese vălul riguros de tăcere pe care ea avusese grijă să-l întindă peste acel episod. Era nevoie de multă putere ca să reușești așa ceva, mai ales într-un oraș precum Madridul. Astfel, a rămas literalmente la mâna ei, legat de ea de mâini și de picioare, pentru totdeauna. Asta o fi fost, și-a zis el, amintindu-și de abisul care se căscase între ei începând de atunci. Un hău care nu se prea vedea cu ochiul liber, dar de o adâncime insondabilă. Nimeni nu poate iubi o femeie față de care are o datorie atât de mare.

Díaz-Ugarte urcă fără chef treptele redacției ziarului *La Voz,* o clădire mohorâtă cu o placă metalică la intrare. Redacția roia de o activitate febrilă,

zgomotul mașinilor de scris era întrerupt doar de clinchetul capetelor de rând. Subiectul zilei era discursul prim-ministrului despre reforma constituțională care urma să fie dezbătută în Cortesuri. Alejandro Lerroux părea dispus să șteargă cu buretele tot ce Magna Carta avea mai avansat și mai democratic, iar stânga republicană se afla pe picior de război. Profesorul trecu prin fumul des de țigară care învăluia mesele la care lucrau redactorii cu mânecuțe și șepcuțe cu cozoroc și ajunse la chichineața care îi ținea loc de birou lui Hidalgo.

Pe masa acestuia fumega o țigară într-o scrumieră plină de mucuri, lângă mașina de scris se aflau o sugativă verde și mai multe foi. Ziaristul a ridicat brațele, s-a lăsat pe spătarul scaunului și și-a împletit degetele la ceafă.

— Credeam că nu mai apari, a spus, privindu-l prin lentilele albăstrui-afumate ale ochelarilor de bufniță. Purta bretele peste cămașă și un papion roșu de tartan scoțian, care îi accentua extravaganța și îl făcea să semene cu un pitic din basmul cu Albă-ca-Zăpada. Te ascult, i-a zis, făcându-i semn să se așeze.

— Am nevoie de informații despre băiatul găsit în canal.

— Studentul? s-a arătat Hidalgo a fi în temă.

— Da, a spus profesorul, stând în bie în fața biroului, picior peste picior și încercând să-și găsească locul în spațiul foarte strâmt.

— Da ce-are toată lumea de se interesează de ăsta tocmai azi? De parcă n-am avea destule pe cap cu discursul prim-ministrului.

Hidalgo era un reporter din vechea gardă, dependent de subiectele politice.

— Ați descoperit ceva nou?

— Nimic, doar ce am publicat în ediția de miercuri, a spus omul fără să-și modifice expresia, de parcă ar fi găsit subiectul aproape amuzant. Și nici nu cred c-o să apară noutăți; ministerul ne-a dat indicații să nu mai deschidem afacerea, o știre și punct.

— Dar de ce?

— De unde să știu? Poate că junele era vârât într-o treabă despre care nu trebuie să se vorbească. E oarece vânzoleală mai nou în anumite spelunci, a zis și și-a stins țigara în scrumiera care dădea pe dinafară.

— Din câte știu, s-a aventurat profesorul, încercând să pară în temă, băiatului nu-i plăceau astfel de locuri. Frecventa mai curând localuri de lux, cum ar fi cabaretul de la Palace…

— O fi avut prieteni sus-puși, i-a făcut Hidalgo cu ochiul.

— Bun, știi ceva concret? a schițat profesorul gestul de a-și scoate portofelul.

— Păi ar fi femeia asta, Frida Lowmann, o frumusețe, nevasta

milionarului olandez al cazinourilor, și-a recăpătat brusc Bufnița memoria.

— Te referi la Daniel Strauss?

Numele întreprinzătorului era cunoscut în tot orașul.

— Exact, ăla care apare în toate revistele pozat cu actrițe, boxeri, toreadori și comici.

— Și crezi că ar fi fost ceva între băiat și femeia asta?

Hidalgo a pufnit într-un râs care s-a transformat treptat într-o violentă tuse tabagică. După ce și-a revenit, a bătut cu palma în masă, extrem de amuzat.

— Sincer, nu cred că era cazul. Băiatul era… în fine, înțelegi tu, a rânjit el printre dinți.

— Un pic domnișoară, vrei să spui?

— Chiar asta. Sunt destui băieți inteligenți, artiști, suflete sensibile… a subliniat special ultimele cuvinte, gata să izbucnească din nou în râs.

Dacă Díaz-Ugarte a sesizat impertinența, n-a lăsat deloc să se vadă și a continuat să-l asculte calm și aparent imperturbabil. Știa că o serie de poeți și prieteni de la Residencia de Estudiantes inventaseră un termen pentru a desemna iubirea între bărbați, „epentism”. Și că din acel club select făceau parte o serie de poeți dintre cei mai de vază: Lorca, Vicente Aleixandre, Cernuda… Fiecare cu taina ascunsă în inimă și cu egoul până la cer.

— Am aflat, a continuat Hidalgo după ce și-a dres glasul, că poliția lucrează la stabilirea legăturii între dispariția băiatului și faptul că era homosexual.

Profesorul a meditat asupra informației preț de câteva clipe, în timp ce privea prin ferestruica din stânga sa imaginea curții interioare cu pereți coșcoviți și înnegriți de fum. Apoi a împins scaunul până s-a lovit de perete și a lăsat pe masă, cu un aer absent, de gest lipsit de importanță, o bancnotă vineție.

— Dacă mai afli ceva, știi unde mă găsești.

— Fii liniștit, un ban în plus nu pică niciodată prost, și-a lărgit Bufnița zâmbetul până la urechi. Te sun eu.

La asta se gândea Díaz-Ugarte, încercând să pună cap la cap informațiile incomplete și confuze primite până atunci. Ce curios cum toate astea ajunseseră să-l obsedeze. De ce se purta el, profesor de literatură, ca un detectiv de roman ieftin? Nu, cu certitudine, obsesiile nu erau ușor de înțeles, îți intrau pe sub piele, oricât de tăbăcită credeai că o ai. La asta se gândea când a apărut Kate în capătul pieței, cu geanta pe umăr și mâinile în buzunare.

Dorea să-i ofere lumea acestei femei. Nu știa de ce, dar asta voia. Dorea să fie la înălțimea distincției speciale care o deosebea de celelalte femei trecute

și viitoare. Ca să păstreze proporțiile, scria întruna poezii, de parcă ar fi vrut s-o mențină într-o lume aparte. Îi era cam rușine că ajunsese în această stare cam puerilă, dar în același timp se considera norocos. Dintr-un motiv sau altul, ea se aștepta ca el să se poarte ca un cavaler rătăcitor în armură strălucitoare, în stare să dea piept cu morile de vânt de orice fel, iar el ar fi dat orice să n-o dezamăgească. Voia să-i arate totul despre țara lui. Poezie, artă, pictură… precum o altă modalitate de posesiune, un stimul nou și incontrolabil. Visa nu doar să-i atingă trupul, să o sărute și să o pătrundă fără grabă. Voia să-i atingă și sufletul, să o facă să se înfioare ca în prezența unor anumite opere de artă.

Tocmai de aceea se întâlneau aici, ca să viziteze un claustru romanic situat pe un teren abandonat. Un loc despre care nu știau mulți, căci ruinele fuseseră cumpărate de un particular la licitația pentru bunurile ecleziastice în perioada reginei Isabel II, apoi fuseseră mutate la Madrid. Dorea ca ea să vadă îngerii cei fioroși de pe capiteluri, cu aripi precum cuțitele și pumnalele, acei îngeri cu intenții strâmbe, îngeri disperați. Să simtă răceala pietrei, să-și imagineze lumina pură a cântului gregorian. Voia să-i transmită înțelepciunea acestei lumi de patimi elementare, o lume trufașă și, în același timp, barbară, de o spiritualitate brutală: Spania.

În plus, părea atât de ușor de sugestionat… Pe masă, lângă ceașca de cafea, se afla ediția nou-nouță a cărții lui Antonio Machado, *Campos de Castilla.* Kate a mângâiat coperta cărții de poeme pe care o cumpărase ca să i-o dăruiască de la librăria de pe strada San Gines. Amețeala scurtă pe care o simțea nu avea de-a face cu dorința imediată, ci cu incertitudinea ei.

Era o dimineață splendidă de vară, cu mireasmă dulce de fructe coapte, luminoasă, radioasă, plină de posibilități. Soarele scălda orice colț de stradă, îmbiind la fericire. O fericire la îndemâna tuturor. Díaz-Ugarte a întins mâna să o atingă. Fericirea. Dar o precauție i-a oprit gestul la câțiva centimetri de Kate. Se aflau pe o terasă, expuși privirilor. Și-a retras-o încet de tot și și-a dus-o la buzunarul în care avea pachetul de țigări. A desfăcut minuțios celofanul și i-a oferit o țigară. Ea a surâs cum făcea uneori, ridicând din sprâncene cu un aer vag zeflemitor. Ce bărbat ar fi ezitat să facă pasul?

Unul iubește. Altul moare. Altul scrie înghesuit cuvinte de amor pe marginea unei cărți. A murit un tânăr, un student, probabil asasinat. Ceva s-a întâmplat, ceva e pe punctul de a se întâmpla, pentru că asta e ordinea firească a lucrurilor. Faptele se petrec unele după altele, înlănțuite. Năvălesc precum un râu care iese din matcă și mătură totul în cale. Nu încă. Mai e ceva timp. Mai rămâne o vagă posibilitate de a schimba cursul evenimentelor.

Díaz-Ugarte o privea pe Kate de parcă nu i-ar fi venit să creadă că era

așezată lângă el, cu ochelarii de soare, părul umed și cu umerii bluzei albe încă neuscați. Cu buzele cele mai roșii din tot Madridul acelei veri.

Capitolul X

— Don Álvaro, la telefon.

Era aproape zece seara. La celălalt capăt al firului, vocea suna extrem de politicos și de calm, cu un ușor accent european. Și se scuza că sună atât de târziu.

— Nu, nu e deloc târziu, a răspuns el.

Adevărul este că aștepta de câteva zile să fie sunat. Álvaro Díaz-Ugarte era un om inteligent, însă până atunci își dezvoltase inteligența pe tărâmul pur teoretic al cercetării universitare. Niciodată nu și-o pusese la încercare într-un caz practic, cum s-ar zice. Doar era un intelectual, nu un polițist. Se implicase, fără să știe bine de ce, în cercetarea unei crime ca un Sherlock Holmes amator și n-avea idee unde putea duce povestea asta.

Îi luase ceva timp să-și ordoneze în minte datele de care dispunea. Le păstrase într-un colț de memorie, intuind că, dintr-un motiv sau altul, într-o bună zi aveau să însemne ceva și-atunci toate se vor lega. Deocamdată plutea în necunoscut. Profesorul se gândise mult la marele magnat al jocurilor și la frumoasa lui soție, Frida Lowmann, fără a înțelege ce legătură puteau avea cei doi cu un student la Filologie, al cărui corp fusese torturat într-un mod bizar. Făceau parte din universuri diferite, n-aveau nimic în comun. Specii separate abisal, precum, de exemplu, câinii vagabonzi și egretele regale. Dar la un moment dat se aprinsese o luminiță. Mai exact, în mintea sa parcă se iluminase un oraș întreg. Căci își amintise ce spusese odată doctorul Jiménez Fraud. Că băiatul câștiga un ban jucând roluri secundare în filme. Firește, cum de nu se gândise? Studiourile de film.

Citise undeva că acel cuplu olandez investise bani în recent înființatele studiouri CIFESA. Și își pusese în funcțiune toate relațiile ca să facă rost de o invitație la petrecerile lor selecte. Ocazia a apărut cu prilejul unui cocktail pe care cei doi îl ofereau la Palace în onoarea proaspăt numitului consul olandez, un vechi prieten de familie.

— Va fi o onoare pentru noi să vă primim mâine, a rostit vocea aristocratică la telefon. Apoi a tăcut. Profesorul nu știa care era formula de curtoazie potrivită pentru a mulțumi, așa că a așteptat ca femeia să mai spună ceva: După cum știți, aceste recepții sunt destul de plicticoase, dar sunt sigură că vom găsi un moment și un loc pentru a vorbi între patru ochi.

— Desigur, doamnă Strauss.

— Spuneți-mi Frida. Sau doamna Lowmann, dacă preferați, a replicat ea

pe un ton extrem de cordial. M-a costat o avere să-mi păstrez numele de fată. În definitiv, mariajul e doar o mică întâmplare în comparație cu un întreg arbore genealogic, nu credeți?

Râsul profesorului a ajuns la ea ca un ecou rezervat.

— Va fi o adevărată plăcere să stăm de vorbă, doamnă Lowmann.

Salonul hotelului Palace sclipea în noapte cu fastul unui adevărat palat. Holul central era luminat de lampadare de cristal, însă separeurile laterale se bucurau de penumbra suavă a unor veioze care creau atmosfera roșiatică propice confidențelor sau intimității cuplurilor.

Asistenta era relativ numeroasă. Se afla acolo întreg corpul diplomatic al ambasadelor, vedeai ofițeri din armată, plus forța vie a societății madrilene: comercianți, bancheri, înalți funcționari ai guvernului. Scriitori nu erau. Díaz-Ugarte era singurul reprezentant al lumii academice care fusese invitat. Venise în smoching și însoțit. Firește, nu era o dovadă de prudență, dar Katherine Moore era mult prea încăpățânată ca să o fi refuzat.

Venise într-o rochie neagră foarte strâmtă, cu spatele gol și încălțată cu niște pantofi de mătase cu toc cu care îl depășea aproape cu un lat de palmă. Fără bijuterii. Era unica femeie care nu purta bijuterii în toată adunarea sofisticată, amănunt care îi sporea distincția. Părul drept și luminos, umerii bine strunjiți, privirile curioase. Profesorul a lăsat-o să urce scările de marmură înaintea sa, încercând să nu se holbeze la legănarea soldurilor. Ca un adevărat domn.

Bufetul era așezat în capătul sălii, pe mese acoperite cu o țesătură fină, împodobite cu ghirlande. Se aflau acolo tăvi cu tartine și boluri cu migdale și măsline. La margini, în frapiere cu gheață, șampanie franțuzească, în centru, tipsii cu stridii ornate cu felii de lămâie și farfurii de porțelan pline cu bobițe negre și umede ca trufa unui câine. Pesemne faimosul caviar rusesc, și-a zis profesorul. O duzină de chelneri cu mănuși albe serveau apetitivele, purtând tăvile încărcate de pahare într-un echilibru miraculos.

— Sper că vă simțiți bine, dragilor, s-a auzit un glas în spatele lor.

Díaz-Ugarte s-a întors atât de repede, că era să verse paharul cu Martini.

— Oh, desigur, o petrecere minunată, doamnă Lowmann. Dați-mi voie să v-o prezint pe Katherine Moore, musafira noastră din America.

— Încântată să vă cunosc, domnișoară Moore. Vă știam din auzite, dar constat că sunteți chiar mai frumoasă decât mi s-a spus.

Kate a schițat un surâs fragil de mulțumire și i-a întins mâna. Frida Lowmann probabil că fusese o frumusețe. Kate i-a observat profilul clasic, de împărăteasă romană, impecabil machiat. Cum o chema pe nevasta lui Cezar? Livia sau Pompeia, parcă. Nu-și amintea exact. Purta o ținută elegantă de cocktail de un albastru ca noaptea, care-i punea în evidență silueta. Părul

negru cu șuvițe argintii la tâmple îl purta strâns într-un coc mic cât o rândunică și fixat într-o voaletă prinsă cu un ac cu perlă. Era o gazdă perfectă, încântătoare și însoțindu-și cuvintele cu un zâmbet, dar nescăpându-i nimic din jur. Vorbea, saluta cu câte un gest pe alții, era atentă la serviciu și își înălța ușor capul ca să cuprindă invitații, fără să piardă niciun detaliu.

Într-un colț, un ofițer spaniol conversa amical cu consulul german, un tip cu ochelari cu rame aurite și uniformă militară, afișând pe rever insigna veteranilor de război. Kate parcă-și amintea că-l văzuse la petrecerea la care fusese arestat studentul. Vorbeau politică. Pesemne că bătrânul era cam surd, pentru că ridica vocea ca și cum toți ar fi fost fuduli de o ureche. Spunea ceva despre granițele anterioare anului 1918 și despre cum îi gonise Germania pe francezi cu șuturi în dos la Sedan. Dar nu se limita să râcâie vechile răni de război: consulul condamna și slăbiciunea guvernului spaniol, care stătea cu brațele încrucișate în timp ce sovieticii se infiltrau în toată țara prin intermediul sindicatelor.

— Uitați-vă la noi. Acum câțiva ani, Germania era o țară învinsă și umilită. Dar acum suntem prima putere a Europei! I se umflau venele gâtului de atâta ardoare patriotică; ascultându-l, parcă auzeai tropotul cizmelor milităreşti defilând pe Wilhelmstrasse în sunetele imnului *Horst Wessel Lied*[2].

Sosirea soției consulului francez și a celei a ministrului spaniol al dezvoltării a schimbat în mod oportun subiectul, acum tema fiind iminenta căsătorie la Roma a lui Don Juan de Bourbon cu Doña Mercedes de Bourbon și Orléans. Aveau și monarhiștii visurile lor.

Kate a înhățat din zbor o cupă de Xeres de pe o tavă și s-a pierdut printre invitați cu pași sprinteni. Nu cunoștea pe nimeni și presupunea că, la rândul ei, era necunoscută. Ceea ce, pe de o parte, îi conferea o senzație de protecție și, pe de altă parte, o făcea să fie atentă și în expectativă. Percepea privirile unora ațintite asupra ei, exact la limita bunei educații. Lume fină.

Să se simtă observată nu era ceva nou. Rumoarea conversațiilor o percepea ca pe un murmur amestecat cu clinchetul bijuteriilor și al cupelor de cristal și cu foșnetul rochiilor de gală. Din când în când, cineva își ciocnea paharul cu al ei, iscând un clinchet ușor. Cin-cin.

Până la un punct, nu-i displăcea mondenitatea. Preț de vreo douăzeci de minute a conversat însuflețit cu oameni pe care nu-i văzuse în viața ei. Când se deschidea o breșă într-un grup, intra și ea, întinzând gâtul ca o pasăre. Așa l-a recunoscut pe Daniel Strauss, un tip înalt și bolovănos, lat în umeri,

---

[2] Imnul Partidului Nazist din 1930 până în 1945 (N. red.).

cu nas evreiesc și cu o chelie pe care o purta în stilul vechi, cu patru fire lungi traversându-i craniul.

— Nu mi-o luați în nume de rău, spunea magnatul adresându-se unui bărbat cu sprâncene groase și zâmbet onctuos și afabil, în care Kate a crezut a-l recunoaște pe ministrul dezvoltării, dar eu am investit mulți bani în țara voastră și nu mi-ar plăcea să-i pierd. Mai sunt multe locuri pe lume unde poți face afaceri fără să fii afectat de fluctuațiile politicii, a adăugat pe același ton vag jignit.

— Puteri fi liniștit, nu există nicio criză de guvern, dacă asta vă îngrijorează, a spus ministrul.

— Sunteți sigur?

— Absolut, prietene, fără îndoială.

În clipa aceea, Kate a simțit două degete care o atingeau pe umărul stâng. Apoi Díaz-Ugarte i-a șoptit ceva la ureche. S-au îndreptat spre un separeu unde îi aștepta Frida Lowmann.

— Iertați-mă că v-am lăsat să așteptați. Mă tem că sunt o gazdă sub orice critică, a zâmbit ea, atingându-i lui Kate încheietura mâinii în semn de scuze. Parcă voiați să mă întrebați ceva despre Gabo, a continuat, referindu-se la tânăr cu apelativul pe care-l foloseau prietenii intimi.

— Cred că sunteți la curent cu cele întâmplate, a spus profesorul.

— Da, și vă rog să evitați amănuntele cele mai lugubre, dacă sunteți de acord. V-aș fi recunoscătoare.

Kate s-a aplecat puțin înainte și a intervenit:

— Colegul lui de cameră ne-a spus că dumneavoastră l-ați ajutat…

— Colegul de cameră? Vă referiți, cred, la germanul acela mătăhălos care se ținea scai de el. Un băiat destul de sălbatic. N-am înțeles niciodată prea bine afecțiunea lui Gabo pentru el. Îmi închipui că-i era cam milă… Frida Lowmann a făcut o pauză, de parcă ar fi fost obosită, apoi a continuat: Iar ajutorul pe care i-l puteam da se limita la un schimb sporadic de favoruri. Băiatul îmi era simpatic. Îl prezentam unor oameni, îi plăcea mult filmul. Semăna puțin cu actorul acela american… a pocnit din degete ca și cum numele îi stătea pe limbă.

— Clark Gable? a sugerat Kate.

— Mersi, dragă, în ultimul timp sunt tot mai uitucă… A păstrat câteva clipe o atitudine evocatoare, lăsându-și capul pe spătarul fotoliului, începuse muzica, în hol se vedeau perechi care dansau… Dar nu era vorba numai de asemănarea fizică, a continuat ea, părăsind atitudinea meditativă. Băiatul chiar era bun, avea talent. Cred că ar fi putut ajunge departe.

— Și asta e tot? a întrebat Díaz-Ugarte.

— Ce vreți să spuneți?

— Dacă ajutorul dumneavoastră se rezuma doar la asta.

Un chelner s-a apropiat cu o sticlă de șampanie învelită în șervet, pentru ca doamna Lowmann să-și dea aprobarea. Părea un doctor care-i prezintă mândru mamei pruncul nou-născut. Însă Fridei Lowmann nu îi plăcea să fie întreruptă. I-a făcut semn să plece fără să se uite, ridicând degetul arătător terminat cu o unghie purpurie.

— Mă rog, uneori mai făcea oarece intervenții pentru noi.

— Ce fel de intervenții?

Frida Lowmann a ridicat din umeri.

— Era un băiat tare frumușel, a surâs ea misterios, ca și cum ar fi știut numai ea ceva intim și vag picaresc. Avea prieteni cu relații înalte, de pildă nepotul acela al prim-ministrului, un tânăr foarte amuzant, întreprinzător, cam nebun de felul lui…

— Vă referiți la Aureliano Lerroux?

— Da, cred că așa îl cheamă. Știți doar că relațiile publice sunt fundamentale în afaceri… Kate observa fascinată eleganța cu care femeia se prefăcea ocupată amestecând în paharul de cocktail, apoi înțepa măslina și și-o ducea la gură, rotunjindu-și buzele rujate într-un „o” perfect. Avea o rețea imperceptibilă de riduri extrem de fine pe buza de sus. De fapt, tot chipul îi era străbătut de o plasă aproape invizibilă de riduri de expresie, ca și cum pielea i-ar fi fost cusută cu un filament miraculos și transparent, precum firul argintiu secretat de păianjeni ca să-și țească pânza în aer… Și știți cum sunt legile spaniole, a continuat ea după ce a înghițit măslina. Țara asta ar fi mult mai amuzantă dacă în saloanele hotelurilor am avea ruletă ca la Nisa, Saint Tropez sau Monte Carlo. Legile voastre sunt cam puritane când e vorba de jocurile de noroc, profesore, iertați-mă că vă spun!

Díaz-Ugarte și-a dres vocea:

— Doamnă Lowmann, ce-am dori noi să aflăm… a început el, simțind în sine o coardă care se încorda gata să țâșnească dintr-un arc, dar neștiind exact ce să întrebe.

— Spuneți-mi. Ce vreți să știți?

— Ce am dori noi să aflăm…, a lăsat din nou fraza în aer, apoi a inspirat adânc: Știm că, după ce a plecat de la comisariat, băiatul a fost undeva… a rostit după câteva secunde, în timp ce femeia îl privea întrebător, cu capul înclinat într-o parte. Kate stătea în stânga Fridei Lowmann și continua să-i studieze profilul de împărăteasă. Agripina, poate. I s-a părut că pleoapa îi tremura într-un tic imperceptibil, dar nu era sigură. Tăcerea a devenit mai densă. Díaz-Ugarte nu găsea formula potrivită pentru a duce la bun sfârșit discuția. Se simțea nelalocul lui și stângaci, ca un ucenic vrăjitor nepriceput. A sorbit din pahar și a izbucnit: Doamnă Lowmann, îmi puteți spune dacă ați

fost cu Gabino Aguirre în acea ultimă noapte? Nu-și explica de ce formulase astfel întrebarea, dar acum era prea târziu să rectifice.

Frida Lowmann s-a îndreptat în fotoliu, acum avea spatele drept și țeapăn, și umerii ridicați.

— Pentru Dumnezeu, profesore, sper că nu insinuați nimic, a spus pe un ton de femeie jignită. După care a clătinat din cap și a schițat un mic zâmbet pe jumătate disprețuitor, pe jumătate împăciuitor, de parcă ar fi vrut să dea uitării întrebarea. Cred că suntem cu toții cam nervoși, e logic după cele întâmplate, s-a ridicat ea foarte dreaptă. Și-acum, vă rog să mă scuzați, și-a întors privirile către ringul de dans în care se transformase centrul holului, trebuie să mă ocup de invitații mei. A făcut doi pași, s-a întors de parcă ar fi uitat ceva și a adăugat cu glas tare: încercați caviarul, o să vă placă. Și distrați-vă, vă rog eu.

Apoi s-a dus la un grup care discuta animat lângă coloanele din fundal, cu capul sus și paharul cu picior în mână ținut în dreptul pieptului. Avea clasă, indiscutabil. Suficient pentru a ști să pună punct unei conversații neplăcute fără a-și pierde stăpânirea de sine.

În hol, orchestra ataca un celebru vals vienez. Díaz-Ugarte nu a întrebat-o pe Kate dacă vrea să danseze sau nu. A luat-o de mijloc și, pe nesimțite, s-au pomenit în mijlocul salonului. Trupul ei opunea un fel de rezistență, i s-a părut. Ceva din cele spuse de Frida, nu știa ce anume, o împiedica să se concentreze la ritm. S-a uitat în jos ca să-și potrivească pasul, a rămas o clipă așa, nereușind să intre în ritm, cu părul unduindu-i pe umeri. Ar fi fost mai simplu cu un *boogie-woogie.* Apoi s-a dat bătută, a ridicat privirile și a izbucnit într-un râs care lui i s-a părut superb, iar părul ei i-a atins obrazul. Și atunci profesorul a avut senzația că se îndrepta de bunăvoie spre un loc cunoscut parcă, foarte abrupt, de care n-ar fi trebuit să se apropie nicicum, dar senzația era îmbătătoare. Uneori nu știm unde ne ducem. Poate că Gabino Aguirre avusese și el un loc cunoscut și povârnit; se gândea la relațiile lui sus-puse, la pașii săi pierduți din ultima noapte, pe când se îndrepta, fără s-o știe, spre moarte. De fapt, cine știe unde se duce…

Simțea o presiune cardiacă în piept, ceva ce se transmitea în ochii care nu lăsau loc de îndoială. Era în ei ceva întunecat, Kate a observat asta, ceva dur și greu, ca un puț foarte adânc, în care cineva aruncase o piatră. Bărbații din America nu priveau așa. A devenit brusc serioasă, s-a încruntat ușor, de parcă ar fi simțit ceva neplăcut sau ar fi vrut să se apere de ceva.

Îi simțea mâna caldă prin rochie. Știa că el și-o imagina acum goală, pentru că o strângea tare și pentru că gura lui se apropiase de a ei. Orice femeie își dă seama. Își simțea corpul ușor, de parcă ar fi zburat, din rigiditatea inițială nu rămăsese nici urmă. Alunecau pe marmură ca într-un

carusel ce se rotea într-o policromie de mătăsuri și oglinzi strălucitoare, neștiind că de fapt dansau pe o pojghiță subțire de gheață, extrem de fragilă. Daniel Strauss îi observa de departe, alţi invitaţi îi priveau și ei, ministrul dezvoltării, soția secretarului de stat…

Díaz-Ugarte și-a zis că poate nu era cazul să iasă în evidență; în fond, se aflau la Madrid, un fel de sat mai mare, unde totul se află și se spune mai departe. Era conștient că nu trebuiau să danseze astfel, dar o strângea și mai tare, sub imperiul unei vrăji care îl făcea să se lase pradă ritmului muzicii, de parcă s-ar fi supus unui ceremonial. Era perfect conștient că dansau pe fundalul murmurelor privitorilor, dar n-a stat să analizeze consecințele posibile pentru reputația sa. Un bărbat căsătorit. Nu schimbau o vorbă, doar se priveau, suportând sfidător privirile celorlalţi, ca într-un duel. Când un vals se dansează astfel, mișcările nu sunt o alegere, ci o fatalitate.

Mâinile lui ardeau ca focul. Kate era un pic amețită. Lumina de aur vechi care curgea din lămpile de cristal îi lumina fața. Capul i se învârtea, refuza să gândească. A închis ochii și și-a lăsat capul pe umărul lui, într-o atitudine de predare, de prizonieră. A stat așa preț de o clipă, departe de toate; când a ridicat din nou capul, nu mai era încruntată; ultima nuanță de antagonism dispăruse. Díaz-Ugarte a perceput cumva acest abandon. I-a privit linia suavă a nasului, pometii presărați de pistrui aproape invizibili, buzele pline, decolteul… Și a simțit vibrația interioară, fără epicentru definit, care se manifestă cu câteva secunde înainte de impulsul de a săruta o femeie care nu e a ta.

Capitolul XI

Daniel Strauss era un evreu de origine central-europeană, dar de naționalitate mexicană, care vorbea perfect spaniola și patentase o mașină botezată Straperlo, alăturând primele litere ale numelui său, ale unui asociat pe nume Perlowitz și ale soției sale, Frida Lowmann. Stra-Per-Lo.

Mașinăria era un soi de ruletă trucată, controlabilă printr-un buton, astfel că, atunci când era activată, câștiga casa. Intenția sa era să o pună în funcțiune în diverse cazinouri din Spania. Când vreun funcționar meticulos îi reamintea că legislația spaniolă interzicea jocurile de noroc, el reacționa zeflemitor: „Vă rog! Drept cine mă luați! Ruleta mea n-are nimic de-a face cu jocurile de noroc, se știe de la bun început ce numere ies!”

De fapt, pe ce se baza ipoteza că guvernul spaniol ar fi putut modifica legea concesiunilor sau ar fi permis deschiderea unui cazinou? Afacerile sunt precum războiul, și-a amintit Díaz-Ugarte de conferința unui economist keynesian, la care asistase la începutul verii; poate că avea dreptate. Oamenii mor în război. Uneori și în afaceri. Și acolo cad capete. E legea jocului. Câți bani putea aduce într-o noapte un cazinou precum cel de la Monte-Carlo? Un milion? Două? Habar n-avea.

Erau diverse motive pentru care oamenii păreau dispuși să ucidă sau să moară. Banul era cu siguranță unul, dar nu singurul. Profesorul se gândea la Kate, la unduirea soldurilor sale când urca scările de la Palace, la surâsul ei cu o sprânceană ridicată, la cum își ținea cotul cu o mână, în timp ce cealaltă îi sprijinea bărbia, de parcă n-ar fi dar crezare celor auzite. Pentru lucrurile astea, bărbații sunt gata să se sfâșie. Să se facă bucăți. Pentru așa ceva se ridicau monumente, cădeau imperii, se inițiau și se prăbușeau afaceri, explodau bombe, se comandau crime, se semăna grâul…, merita să te trezești în fiecare dimineață.

Și dacă, în definitiv, Gabino Aguirre fusese amantul Fridei Lowmann? Bun, Bufnița pomenise de homosexualitatea băiatului. Dar era ceva sigur? Știrile mondene ale unui ziar sunt o trăncăneală de cumetre, bazată pe zvonuri incerte. În plus, câți amici și cunoscuți de-ai săi nu aveau relații atât cu femei, cât și cu bărbați? Dragostea e ceva, dar mai e și corpul, care e treaba exclusivă a fiecăruia. *Corporalitatea mortală și trandafirie.* Poeții știu să abstractizeze totul, își spunea profesorul.

Gabino Aguirre iubea și el poezia, dar poate că era prea tânăr pentru a-i recunoaște pericolele. Venea dintr-o familie umilă și avea o surioară de

șapte ani, căreia îi trimitea când putea cadouri învelite în hârtie maronie. Niște mănuși albe, o cutie cu creioane, două săpunuri Heno de Pravia, un pachet de prăjituri, o carte cu poze, o pereche de pantofi cu catarame, un glob pământesc, lucruri deloc scumpe. Ultima dată îi trimisese ceva mai valoros, o bicicletă roșie, cu apărătoare de plasă la roata din spate, pe care fetița începuse să meargă la școală. Amănunte pe care Díaz-Ugarte ar fi preferat să nu le cunoască, numai că directorul Jiménez Fraud nu le păstrase pentru el. Dintr-un motiv sau altul, sfârșești prin a afla mai mult decât ai vrea să știi în afurisita asta de viață, a conchis profesorul.

Pentru că Díaz-Ugarte se temea cel mai mult să-și ia în cârcă viața altora, îi ajungea cu asupra de măsura a sa. Dintotdeauna ocolise cu multă precauție melancolia subtilă pe care o simțea în existența celorlalți. Până acum, Gabino Aguirre nu fusese decât un nume, un băiat care-și găsise moartea în împrejurări ciudate, un student bun, un tânăr chipeș, cu trăsături de june-prim din filme… Numai că, iată, apăruseră pantofiorii cu cataramă, prăjiturile, mănușile albe care se fixau pe încheietura mâinii cu o panglică de mătase albastră… Obiecte lipsite de orice valoare, dar care îi frigeau degetele precum o comoară în flăcări. De fapt, cine era Gabino Aguirre? Un visător? Un petrecăreț? Un radical? Poate că voia să schimbe lumea, poate voia doar să-și clădească un viitor, poate că nici nu știa exact ce-și dorea.

Díaz-Ugarte se gândea la ambiția unui băiat din provincie, ajuns în capitală pentru a sfârși torturat cu sălbăticie până la moarte într-o noapte de vară, din senin. Intuia niște diferențe venite din două lumi deosebite și separate. În lumea academică și universitară nu se pomenise ca unuia să i se înfigă un băț în fund, care să-l sfâșie pe dinăuntru, și-apoi să fie azvârlit într-un canal. Sau da? Și ce apucase să afle până atunci despre băiat în afară de faptul că îi plăcea poezia engleză și că, din când în când, făcea oarece comisioane pentru soții Strauss?

Vorbea despre toate astea cu Kate. Orele de literatură trecuseră pe planul doi. El Greco, Unamuno, *Las Meninas* deveniseră un palid fundal pentru realitatea iminentă a morții.

— Crezi, deci, că Frida Lowmann ar putea fi implicată?

Stăteau pe o bancă în Grădina Botanică. Dimineața călduță de început de septembrie mirosea a pădure și a pământ stropit. Kate adora locul acela, se simțea în siguranță printre copaci.

— Nu știu, a răspuns el. E o femeie ciudată, fără doar și poate… Profesorul și-a ridicat privirile, părând să studieze foarte concentrat ramurile unui sequoia uriaș înainte de a continua: Nu zic că l-a omorât ea, firește. Dar ar putea avea legătură cu motivul pentru care cineva a făcut-o.

— Pe ce te bazezi?

— Îl cunosc pe bărbatul ei. Am fost mai demult împreună într-o călătorie oficială. Daniel Strauss. Te-ai uitat la el la recepția de la Palace? Un tip masiv, vorbăreț, cu mutră de copil mare… A făcut o pauză, frunzele uscate foșneau sub pașii cuiva care se depărta pe alee, apoi a continuat: Ea părea să fie la curent cu afacerile soțului. Iar oamenii ăștia nu suportă să piardă. Oamenii de afaceri pot fi periculoși. Dacă pierd, se răzbună.

— Afacerile or fi pe umerii lui, dar sunt absolut sigură că sforile ea le trage, a spus Kate. Se gândea la profilul clasic, ca sculptat în marmură, al Fridei Lowmann, care îi amintise de o împărăteasă romană, nu știa care. Încerca să-și împrospăteze cunoștințele de istorie antică și i-a venit în minte o zicere celebră despre cinstea soției lui Cezar, pe care a rostit-o într-o formă nu tocmai exactă: Nevasta lui Cezar nu trebuie să fie cinstită, ci să pară astfel.

— Nu e chiar așa, a corectat-o profesorul. *Mulier Caesaris non fit suspecta etiam suspicione vacare debet,* a recitat el în latină, pe un ton erudit și ușor pedant. Plutarh, a precizat, surâzând de parcă și-ar fi cerut scuze și ridicând un singur umăr. Ceea ce vrea să spună, literalmente, că soția lui Cezar nu numai că nu trebuie să fie bănuită, dar și să fie liberă de orice bănuială.

— Nu prea pricep, s-a încruntat Kate, vârându-și mâinile în buzunarele pardesiului subțire. Cred că nu-mi place vorba asta.

— O să-ți placă și mai puțin dacă-i vei afla povestea, a zâmbit el, atingându-i mâna. I se părea straniu felul în care evoluau lucrurile între ei: apropierea din timpul dansului parcă se topise într-o pudoare renăscută a doua zi, de parcă zi de zi trebuiau să recupereze terenul de la început, fără niciun rezultat cert. S-o ia de la început de fiecare dată când se vedeau îi ațâța dorința până la durere. Conversația era o formă de a păstra legătura dintre ei ascunsă sub cuvinte.

Ea a înclinat capul, și-a sprijinit cotul într-o mână și bărbia în cealaltă, într-o atitudine de fetiță care așteaptă să audă o poveste. Iar el i-a spus istoria celei de-a doua soții a lui Iulius Cezar, Pompeia.

— În decembrie, la Roma se celebrau riturile Bunei Zeițe, o liturghie exclusiv feminină, organizată de drept de prima doamnă a Romei, soția celui care era împărat și Pontifex Maximus, Pompeia Sulla, o tânără de o mare frumusețe, a rostit Díaz-Ugarte de parcă ar fi citit dintr-o carte. În anul 62 înainte de Cristos, un tânăr patrician amorezat în taină de împărăteasă a reușit să se strecoare în templu deghizat în femeie și purtând o liră; a fost descoperit, arestat și condamnat pentru trădare și sacrilegiu… Drept urmare, Cezar a repudiat-o pe Pompeia, deși știa că nu avea nicio vină și nici nu-i fusese necredincioasă: pur și simplu pentru că nu putea admite ca soția lui să fie râvnită de altul. Atunci a rostit el fraza cu pricina, anume că nu era

suficient ca soția lui Cezar să fie cinstită, dar mai trebuia să și pară așa, și și-a justificat decizia cu celebra maximă care a intrat în istorie. Așa acționează oamenii puternici, a adăugat înciudat. Așa că, vezi…

— Văd.

Prin urmare, nevasta lui Cezar nu numai că nu trebuia să fie suspectă, dar să și fie dincolo de orice suspiciune. Să fi fost Frida Lowmann dincolo de orice suspiciune?

S-a auzit un tunet în depărtare, vântul a adus miros de ploaie amestecat cu aromă de humus și frunze căzute din copaci. Au auzit din nou foșnet de pași grăbiți pe cărarea dintre pădure și grădina în stil francez cu flori și pergole. Kate s-a întors instinctiv, dar n-a văzut nimic și nu a dat importantă.

Și totuși, erau oameni care o urmăreau: când își beau cafeaua pe o terasă din piața Santa Ana; când îl lua de braț în tramvaiul care îi ducea la pavilionul din piațeta Bilbao; când își luau la revedere în taxiul care îi dusese de la Puerta de Alcalá la Clubul Jazmín, sărutându-se rapid pe bancheta din spate; când se întâlneau în cârciumioarele vechiului Madrid, care îi plăceau atât de mult, cu fețele de masă în carouri și mirosul de măsline și pește prăjit; pe scările Muzeului de Științe Naturale, când l-a întâlnit întâmplător și i-a pus mâinile peste ochi pe la spate, cu soarele filtrându-se printre degete; când alergau sub ploaia de septembrie care îi prinsese în Grădina Botanică… O întreagă rețea de spionaj, care se strângea în jurul ei. Dar dragostea nu vede nimic, e oarbă. E un pisoi vârât într-un sac.

Doar arareori observa niște coincidente ciudate, chipuri care se repetau prea des în aceleași locuri, senzația de a se ști privită, pe care o percepuse chiar de la sosirea la Madrid, permanenta vânzoleală de la căminul de pe strada Fortuny, mișcări discrete care nu puteau anunța nimic bun. Însă ea era mult prea ocupată să se adapteze într-o țară străină ca să-și dea seama. Se simțea fericită, invulnerabilă, așa cum te simți când începi să te îndrăgostești. Citea poemele pe care el i le scria cu o tenacitate de explorator de *terra incognita* care vrea să descopere lumea. O metaforă echivala cu sute de kilometri. Își trecea degetele peste rânduri ca o pianistă care caută ultimele semnificații. Căuta intimitatea ultimă a cuvintelor. *Pe masă o cafea neagră / între noi doi doar fumul prin care e greu să pătrunzi / tu ai spus fără să stai pe gânduri: / Nu, fără zahăr.* Ultimul vers i se părea ceva genial, o adevărată declarație de principii, ceva mai grozav decât toate poienile în floare ale liricii provensale. *Nu, fără zahăr.* De parcă te-ai fi îmbarcat pentru moarte ca pe *Titanic.*

Și mai era și cinematograful. Strălucirea argintie a ecranului, care o făcea să viseze la finaluri fericite. Își dădeau întâlnire la începutul după-amiezii într-o sală de la periferie, unde era puțin probabil să fie recunoscuți.

Susceptibilitatea amorului interzis. Intrau printr-o ușă batantă cu oberliht. Sala era enormă și întunecată, cu fotolii de catifea grena și mirosea a dezinfectant. Ultima dată intraseră după începerea filmului. Kate a fost surprinsă de luminozitatea unei scene în plin soare. Avea o facilitate specială de a intra în lumi ficționale. Poate i se trăgea din copilăria cu lanterna aprinsă sub cearșafurile pe post de cort comanș, când împreună cu Bogey citeau cu orele romane de aventuri. Filmul era o comedie romantică, jucată de Clark Gable în rol de golănaș simpatic și de Claudette Colbert în cel al unei adorabile răsfățate care încerca să scape de o nuntă aranjată. O poveste plină de ritm și cu un fin simț al umorului. Kate răsese cu poftă, un râs tineresc, aproape băiețesc, care pe el îl fascina în timp ce-i privea profilul luminat de scânteierile ecranului.

La ieșire, mergând pe strada Bravo Murillo, ea comentase cu entuziasm filmul, deși Clark Gable nu era genul ei, prea era încrezut.

— Cu felul ăla de a merge și cu fumurile alea… *quite cocky,* cum se spune în spaniolă?

— Cam cocoșel, a tradus profesorul.

— Da, cam făcea pe cocoșul. Mai ales în scena în care apare la bustul gol.

Profesorul o asculta în tăcere, zâmbea. Femeile din sala de cinema oftaseră la unison la scena în care actorul apărea cu torsul dezgolit, un fel de ovație tăcută. Oare cum se îndrăgostesc femeile?

Și atunci ea a repetat că studentul care murise semăna cu actorul. Și fruntea i s-a înnegurat ca atunci când soarele se ascunde după un nor. Díaz-Ugarte a perceput întunecarea ca pe un vârtej de apă, care uneori o cuprindea pe de-a-ntregul. Kate avea o lume a ei, cu compartimente etanșe și explozii care veneau de departe.

Mergeau pe o stradă lăturalnică, străjuită de case scunde, și în loc să o ia spre stația de tramvai, au mers mai departe printr-o zonă pustie, departe de priviri incomode. Au trecut pe lângă un turn de apă, au făcut stânga și au ajuns într-o zonă de terenuri virane, doar câteva căsuțe izolate cu acoperiș cenușiu și pereți de chirpici se vedeau ici-colo. Dar saci de ciment și unelte de construcție indicau viitoare șantiere. Orașul creștea dezordonat, ca un băiat căruia hainele îi rămăseseră prea mici. Kate a privit în stânga și a avut impresia că, printre fiarele unei schele, zărește o siluetă care nu se potrivea cu locul.

Un individ bizar, masiv, cu trăsături persane sau caucaziene și țeasta netedă ca o bilă. Cu o manta neagră de mușama, care îi accentua alura de călugăr otoman. Tipul stătea de veghe, uriaș ca o stâncă. Kate a simțit în piept o senzație fierbinte, nu neapărat de frică, cât o presimțire aproape uitată, care a pus-o în gardă. Dacă ar fi strigat-o cineva pe nume, nici n-ar fi

auzit. Îi vâjâiau urechile. O pulsație surdă suprapusă propriilor pași. Anticipativă. Citise destule romane de Henry James pentru a ști în ce consta acest presentiment. Te puteai afla într-o situație calmă, pașnic-inocentă, într-o după-amiază fericită printre flori și iazuri aurii, și deodată observai ceva straniu, o incongruență nedefinită, ca și cum cineva ar fi înfipt un șurub în ochiul după-amiezii celei splendide. O strângere de șurub. Evident, omul nu semăna cu un vânzător de biblii. Avea ceva amenințător, nu numai în înfățișare.

S-a întors spre Díaz-Ugarte ca să-l avertizeze, însă profesorul își dăduse de-acum seama că ceva nu era în regulă. A văzut-o în ochii lui. Îi venise o idee care nu se potrivea cu firea sa. Nu fusese niciodată un om de acțiune. Kate a încercat să-l oprească, trăgându-l de mână:

— Álvaro, te rog…

Dar el s-a scuturat și a luat-o spre schelă ca urmând o versiune a sa necunoscută. Matahala a rămas nemișcată, privindu-l. Ciocnirea ar fi putut fi amuzantă, era ca și cum ai fi atacat un distrugător al marinei cu o bărcuță de trestie.

— N-avem nimic cu dumneavoastră, profesore, s-a auzit o voce.

Matahala nici nu-și dezlipise buzele. Díaz-Ugarte s-a uitat spre stânga și a văzut un tip mărunțel cu urechi clăpăuge. Nu i-a plăcut cum cum se uita la el și nici tonul pe care-i spusese „profesore”.

— Se poate ști cine naiba sunteți? a întrebat privindu-i pe rând.

— Álvaro! a strigat ea speriată de pe partea opusă a străzii.

— Aveți grijă, profesore, nu e mironosița care pare a fi, a spus mărunțelul, punându-i o mână prietenoasă pe umăr.

Zâmbise mult prea larg. Privirile lui Díaz-Ugarte s-au plimbat de la mâna la mutra tipului și înapoi. Nu-i plăceau anumite intimități. A cugetat preț de câteva clipe. Celălalt era mai scund decât el, dar mai era și matahala acolo, pe post de dulău de pază. Și deodată, fără să știe de ce, mintea i s-a încețoșat și încă o dată a făcut ceva atipic pentru el. Și-a luat avânt și i-a tras una cu poftă. De-abia atunci a năvălit matahala peste el. Undeva în stânga a auzit țipătul lui Kate.

— *Run away,* i-a ordonat în engleză.

Dar ea nu a fugit. A apucat s-o vadă rămânând pe loc, cu umerii ridicați, apoi a primit un pumn în față, care l-a făcut să se clatine și să cadă pe spate. O lovitură dură, scurtă și dureroasă ca tăietura unui ciob de sticlă. A simțit că-i plesnise un timpan. A dat să se ridice, n-a reușit, individul a prins să dea cu picioarele în el ca într-un sac. Văzut de jos, agresorul părea o ființă mitologică, un soi de titan sau de ciclop învăluit în mantaua care flutura în jurul său. S-a ghemuit în poziție de fetus, încercând să-și protejeze locurile

vitale: capul, ficatul, organele genitale. Dar uriașul l-a apucat de reverele hainei și l-a ridicat în aer, continuând să-i care pumni. Dar de data asta parcă fără chef, căutând parcă să-și înfrâneze forțele. Kate a avut confirmarea impresiei din prima zi: Díaz-Ugarte o fi fost el o eminență în literatura contemporană, dar habar n-avea să se bată. A căutat ajutor, dar nu trecea nimeni prin pustietatea aceea. Acum profesorul era din nou pe jos, cu capul plin de sânge. Uriașul îl încălecase și se pregătea să-i zdrobească țeasta cu un pumn cât o lopată, dar tocmai atunci mărunțelul l-a oprit:

— Ajunge, Khalil.

Matahala l-a ascultat ca un mielușel, rămânând cu brațul în aer.

— Aveți grijă, profesore, de data asta ați avut noroc.

Díaz-Ugarte se străduia să-și fixeze în memorie chipul acela cu urechi clăpăuge. Avea un strabism ușor la ochiul drept, care îi conferea un aspect aproape simpatic, parcă îl recunoscuse, dar nu putea să-l identifice. Unde îl mai văzuse?

Deasupra lui, cerul avea o culoare bolnăvicioasă și posomorâtă. Realitatea pălise. În cap i se amestecau tot felul de imagini. Complicate și vechi. A zărit ca prin ceață turnul de apă. A simțit în gură gustul sângelui, ca de fier ruginit, și pentru o clipă, trântit pe spate pe strada plină de praf și caldă încă, aproape că a avut o clipă de pace, de parcă și-ar fi ieșit din corpul care palpita. De parcă ar fi fost pe jumătate mort. I s-a părut că lumea se chircește și a visat că rătăcea prin noapte și o femeie brună cu gropiță în bărbie îl privea cu tristețe, pentru că nu era fericit. Și a auzit-o pe Kate, care încerca să-l trezească.

Capitolul XII

A aprins lumina și nu i-a plăcut ce a văzut. O masă din stejar masiv cu șase scaune cu spătar înalt, pe care parcă nu se așezase nimeni niciodată. Toată încăperea era mobilată în stilul castilian tipic, sec și auster, care sporea și mai mult atmosfera monahală a casei. Canapelele acoperite cu cearșafuri albe, totul ordonat, aseptic, cărțile sub sticlă în vitrine, biroul cu lampă și mapă de piele, un cuier în care nu atârna nicio haină. Plus un fel de frig în toată casa, de parcă acolo n-ar fi locuit nimeni niciodată. Kate a strâmbat din nas și a simțit pe piele o senzație de neplăcere, ca o transpirație bruscă. Nu îi plăcea să invadeze spații străine. Ordinea perfectă, intimitatea bucătăriei, a băii și a dormitorului o neliniștea profund. Ce căuta ea acolo?

Dar undeva trebuiseră să se ducă. Ea ar fi vrut să-l ducă la un medic, în halul în care era, dar el refuzase categoric.

— Nu putem rămâne aici, insistase ea, în timp ce-i susținea capul și încerca să-l curețe de sânge. Se însera.

Atunci îi venise în minte casa de la munte. Vila care fusese a socrului său și unde se duceau câteodată în weekend. Dar se afla la patruzeci de kilometri de Madrid, la poalele munților Sierra de Guadarrama.

— Unde ți-ai lăsat mașina?

Bugattiul verde al profesorului era parcat aproape de Residencia de Estudiantes, pe o străduță din spatele Muzeului de Științe Naturale. Până acolo trebuiau să ia un taxi. Taximetristul era să nu-i ia, nu voia să se vâre în bucluc:

— Înțelegeți-mă, domnișoară, se întâmplă tot felul de lucruri. Uitați, chiar ieri niște falangiști au tras într-un grup de sindicaliști care beau o bere chiar aici în apropiere, și o fată care servea la mese și n-avea nicio vină a murit împușcată. Am familie și n-aș vrea să mă văd prins între două focuri!

Ca să-l convingă, Kate i-a spus că însoțitorul ei nu era rănit din motive politice, ci în urma unei bătăi din motive amoroase.

Profesorul nu era inconștient, deși abia se ținea pe picioare. Cu brațul stâng își apăsa stomacul, încercând să-și oprească greața. Mai curând decât o durere concretă și localizată, ceea ce simțea era o teribilă confuzie, ca și cum cele întâmplate ar fi fost o imensă eroare de calcul care avea să se rezolve repede.

A văzut-o pe Kate căutând în buzunarul interior al sacoului cheile mașinii.

Nu știa unde se afla, dar și-a recunoscut mașina, mirosul, tapițeria de culoarea untului, închizătoarea metalică a torpedoului. A condus ea. El s-a străduit să rămână treaz și s-o ghideze spre șoseaua Escorialului. Percepea o presiune surdă în ceafa și în tâmple, de parcă masa encefalică n-ar fi avut destul loc în craniu și voia să dea pe dinafară. Și-a lăsat capul pe spătar și a închis ochii, doar o clipă, dar când i-a deschis, era întuneric deplin și farurile luminau un peisaj de ierburi și lăstărișuri pe fundalul negru al munților. Noapte, șosea, cătune cufundate în beznă… Drumul parcă nu se mai termina. Kate conducea cu geamul deschis, avea nevoie de aer ca să fie atentă și să țină mașina departe de margine și de râpe. Lua curbele strânse cu un calm rece și sigur, o mână pe volan, cealaltă pe schimbătorul de viteze, privind din când în când în oglinda retrovizoare. Nu mai văzuse niciodată o femeie care să conducă așa. Dezinvoltura ei îl stimula, dar îl și înfricoșa. Ea nu era o femeie pe care un bărbat s-o poată ocroti sub aripa sa o viață întreagă. Au rămas tăcuți kilometri întregi, fiecare cu gândurile lui și nepricepând exact prin ce trecuseră.

— Cum te simți? l-a întrebat ea și l-a privit rapid.

Nu a răspuns.

Și atunci Kate și-a luat mâna de pe schimbătorul de viteze și i-a atins genunchiul. A fost doar o secundă. Dar el și-a sprijinit capul pe scaun, aproape fericit. Și s-a uitat la profilul ei, pletele drepte, bărbia hotărâtă, trăsăturile vizibile în lumina farurilor, exact cum o văzuse la cinema în lumina ecranului pe care rula un film în alb și negru.

L-a ajutat să iasă din mașină, punându-i un braț pe umăr și luându-l de mijloc, parcă erau doi camarazi care se întorceau din luptă. I-a simțit carnea lovită, frigea. Nu îl văzuse niciodată ca pe un om puternic, dar abia acum realiza cât de fragil era. Un sac de oase.

A aprins lumina și l-a dus în dormitor. Se mișca sprinten, dar cumva cu fereală, de parcă s-ar fi aflat pe un teritoriu inamic. Baia, trusa medicală, bucătăria, unde a pus la fiert o cratiță cu apă. La lumina veiozei de pe noptieră, chipul lui Díaz-Ugarte era de nerecunoscut, plin de hematoame vinete și cu un ochi complet închis.

— Stai liniștit, i-a spus.

I-a descheiat cămașa. Era pentru prima dată când îl vedea dezbrăcat. I se puteau număra coastele, una câte una, ca nervurile unei bărci, brațele lungi, burta suptă, șoldurile înguste și tari. Cristos pe cruce.

O privea cum stătea plecată peste lighean într-un nor de aburi. Înmuia pânza în apă, o storcea și îi curăța cu grijă rănile. Cu privirile concentrate pe instrumentul curbat cu care ridica bandajele înmuiate în iod, cu sprâncenele încruntate. Simțea atingerea blândă și eficientă a degetelor. Carnea de pe

bărbie era zdrobită, dar cel mai rău era ochiul stâng. Nu-l putea deschide, nu vedea nimic. Totuși, cu cât îl durea mai tare, cu atât era mai conștient de apropierea fizică, de mâinile care îi treceau o fașă de tifon peste torace, iar senzația cea mai puternică nu mai era, nici pe departe, durerea. Îi simțea respirația atât de aproape, încât îi putea sorbi răsuflarea, îi percepea legănarea suavă a sânilor. Cât de difuză este granița dintre frică și dorință, și-a zis el, ca o scară căreia îi lipsește doar o treaptă.

Și-atunci Kate a făcut un gest neașteptat, însă precis și deliberat: și-a trecut dosul mâinii peste obrazul lui până la gât și a rămas așa, de parcă mâna și-ar fi găsit acolo un loc firesc. Nu s-au mișcat de frică să nu se rupă vraja, apoi el i-a dat la o parte părul de pe obraz și Kate i-a căutat gura, cu buzele întredeschise, și a șoptit foarte încet ceva ce n-a înțeles. A rămas o clipă nedumerit, mai curând mirat decât indecis. După care, cu nesaț, aproape cu violență, cu toată puterea pe care o mai avea, a sărutat-o îndelung, foarte adânc.

Durerea a revenit, acută și săgetătoare, surprinzându-l și făcându-l să se chircească exact când voia s-o tragă lângă el în pat și s-o îmbrățișeze. Ea l-a oprit cu blândețe și l-a silit să stea nemișcat, mângâindu-i tâmplele și trecându-și degetele prin părul lui. A bătut perna și i-a strecurat-o sub cap, cu un amestec de autoritate și tandrețe. Apoi a stins veioza, a înhățat o pernă mare și o pătură și s-a dus să se culce pe canapea.

Díaz-Ugarte nu a știut cât timp trecuse. Percepea că are febră din fierbințeala cearșafurilor. Visa că era prins în alge pe fundul unui râu, încerca să se desprindă de ele și să iasă la suprafață. La un moment dat, în vis i-a apărut chipul cu strabism și urechi clăpăuge, era gata să-și dea seama despre cine era vorba, ca atunci când un cuvânt îți stă pe vârful limbii, dar numele s-a topit în aer. Și-a pierdut cunoștința de mai multe ori pe parcursul nopții și tot de atâtea ori s-a trezit, amețit, neștiind cum ajunsese acolo și dacă trecuseră ore sau zile. Parcă își amintea că o văzuse pe Kate, care îi lua temperatura și îi dădea o pastilă și un pahar cu apă. Pași ușori, pe vârfuri, ca de balerină.

Ea s-a ocupat de tot. De aprovizionare, de îngrijirea lui, de telefonul dat la Residencia pentru a-i explica directorului cele întâmplate – sau o parte din cele întâmplate. Kate știa că Díaz-Ugarte și Jiménez Fraud nu erau tocmai prieteni, dar se înțelegeau bine și numai el putea găsi o scuză rezonabilă pentru ca familia să nu se alarmeze. Dar finalmente alibiul a venit de la poetul Pedro Salinas, care locuia foarte aproape de casa profesorului, în același cartier, Salamanca. El a fost cel care a vorbit cu soția și i-a spus că Álvaro fusese nevoit să plece de urgență la Santander pentru deschiderea unui curs, în lipsa conferențiarului străin indisponibil. Complicitate

masculină.

Dacă Mari Paz a crezut sau nu, nimeni nu putea fi sigur, cert este că soția lui Díaz-Ugarte n-a părut din cale-afară de mirată. Poate că era obișnuită cu acest gen de absențe.

Profesorul redevenea treptat conștient de natura agresiunii pe care o suferise, iar asta, curios, îl făcea să crească în propriii ochi. A fost trezit de zgomotul ploii care lovea puternic o covată din tablă. Se simțea mai bine. A întors capul și a văzut-o pe Kate. Stătea lângă el și îl ținea de mână. Atingerea, în același timp suavă și fermă, i-a dat o senzație intensă de vitalitate, nici nu-i venea să creadă; totuși, între ei se ridica ceva inexplicabil, ca o barieră. S-a uitat în jur: încăperea aceea, ușile dulapului cu model din lemn întunecat și mânere din bronz, draperiile verzi, cuvertura de brocart cu flori… Un decor ce ținea de altă realitate, de altă viață. N-avea nimic de-a face cu Kate.

Ea venea din altă lume. Accentul ei străin era pentru el un balsam al înstrăinării. S-a obișnuit cu prezența ei în casă, cu felul în care rămânea înaintea ferestrei care dădea spre grădină, privind parcă la ceva misterios, vizibil doar pentru ea. O auzea vorbind, și glasul îi suna de parcă l-ar fi strigat de pe o barcă de pe celălalt mal. Avea nevoie de toate cuvintele ei, a căror pronunție ea se străduia să și-o îmbunătățească. Kate i-a vorbit despre pășunile cu bizoni, despre unchiul Benjamin, cu cămașa lui de tăietor de lemne și pantalonii de lucru protejați de apărătoare din piele. Adia nostalgia în vorbele sale, ceva de univers familiar pierdut sau de copilărie pierdută, nostalgia după un loc preferat, de pildă lanterna aprinsă sub cearșafuri în diminețile de iarnă când nu se duceau la școală și citeau, ea și Bogey, romane de aventuri, în timp ce afară ningea și zăpada se aduna pe pervazul ferestrei. Cum să nu-ți fie dor de așa ceva? De vechile cizme de călărie, de cartea pe care învățase să citească, de tarta cu mere pe care o făcea mătușa Bett, de glasul lui Josephine care îi certa din bucătărie, de Bogey care se juca în fața șemineului cu soldățeii de plumb. Bogey revenea des în amintirile sale. Ei doi pe bicicletă și Amy în spate, ținându-se strâns de spinarea lui, uzi leoarcă din pricina aversei care se pornise din senin. Îl lăsa să pătrundă în teritoriul comanș în care trăiesc fericiți copiii sălbăticiei. Nu-i era ușor să vorbească despre trecut, dar simțea, nu știa de ce, nevoia să o facă. A vorbit și despre viitor, fără să-și dea seama că pătrunsese în el prin contrabandă, printr-o ușă falsă.

Vremea se schimba. Ba strălucea soarele, ba sufla un vânt rece, care aducea miresmele toamnei de pe munte. Díaz-Ugarte s-a ridicat să bea apă și a văzut-o stând pe trepte, cu un pulover gri, cu câteva măsuri mai mare, găsit pesemne într-un dulap. Cu genunchii îndoiți și bărbia sprijinită în

mâini, precum *Gânditorul* lui Rodin.

— Vino, i-a spus.

Iar ea l-a ascultat.

Stăteau foarte aproape, față în față. A luat-o de mână și a dat s-o ducă în dormitor, dar Kate nu era femeia care să se lase condusă atât de ușor; avea orgoliul celor din Vestul Mijlociu. A rămas pe loc, apărându-și poziția precum un soldat într-un teritoriu ostil. El și-a trecut palma de pe umărul ei pe osul marcat al claviculei, s-a uitat insistent la decolteul lăsat liber de marginea jerseului. Ea a ridicat brațele ca un prizonier care se predă, și chipul i s-a luminat, apoi a dispărut când i l-a tras peste cap. L-a privit apoi, ciufulită și scuturându-și părul strălucitor și blond ca o pasăre exotică, el a fost mirat să vadă că nu purta nimic pe dedesubt. Doar pielea caldă și curată, stropită cu mii de pistrui de un auriu foarte deschis. Femeile cu care era obișnuit purtau lenjerii intime rigide, corsete prevăzute cu balene și strânse cu șnururi care abia le lăsau să respire. I-a luat sânii în mâini, fascinat ca un adolescent care vede pentru prima dată o femeie goală, în timp ce ea îl privea cu un soi de complicitate, aproape cu indulgență, conștientă de puterea ei în acel moment.

Și tot ea l-a condus la canapea, sigură pe sine. S-a trântit pe spate, s-a arcuit elastic precum un animal tânăr, și-a descheiat pantalonii și a tras fermoarul, lăsând vederii picioarele lungi, ușor flexionate, între care el a încercat să-și facă loc.

Era sigur că avea să fie un eșec. O certitudine din cele care prăbușesc bărbatul în cea mai neagră mizerie. Dar era prea slăbit, și dorința era prea mare. În plus, ea îl intimida cumva cu directețea ei, cu semeția ei înnăscută, cu dezinvoltura purtărilor. Cavalerul rătăcitor în armură strălucitoare era pe punctul de a cădea în dizgrație fără scăpare. Erecția inițială dispărea rapid. Asta l-a speriat, i-a dat o senzație disperată de rătăcire, era un bărbat pe marginea eșecului final. Dar n-a renunțat. Ceva în el se schimbase după bătaia încasată.

Kate avea darul să-i citească gândurile. A zâmbit ușor, l-a sărutat pe gât cu o dulceață deosebită, apoi i-a condus mâna la triunghiul creț dintre coapse; el nu s-a opus, a pipăit orbește cu buricele degetelor și a simțit umezeala, iar atunci inima i-a bătut mai repede, trezindu-i carnea. Se vedea ca de departe, nu se recunoștea. De prea mult timp sexul fusese pentru el un animal leneș și adormit între teze de licență, octave regale[3] și rapoarte academice. Ceva nou și, în mare măsură, necunoscut l-a făcut să se ridice

[3] Poezii tipice Renașterii, formate din strofe de opt versuri care rimează, primele șase alternativ, ultimele două între ele (N. tr.).

peste ea, să caute modalitatea de a o pătrunde, dându-i părul de pe obraz ca s-o poată privi în ochi, înainte de a se arunca orbește între picioarele ei, cu o urgență eliberată de-acum de orice preambul, intrând tot mai adânc cu fiecare mișcare. Nu era un amant experimentat. Mai ales se temea să nu fie în stare să amâne clipa, să se rețină, sub privirile ei nerăbdătoare, sub trăsăturile ei brusc crispate și cumva confuze, înainte de a-și lăsa capul pe spate cu un geamăt lent, așteptând prima undă de plăcere. Contracțiile ei îl înfiorau. Sistolă și diastolă. Simțea deja năvala sângelui când a auzit-o strigând ca de o mare durere. Un geamăt adânc, de ființă semisălbatică și rănită. Și poate că a intuit atunci, fără s-o știe, că acesta avea să fie ultimul moment de fericire pură și animalică de care se bucura pe acest pământ.

Afară se înserase și venea ploaia. Au rămas tăcuți pe canapea, un pic uimiți de intensitatea trăită, dar tandri. El și-a aprins o țigară. Îl durea tot corpul, locurile lovite se trezeau după anestezia plăcerii. A privit-o cum stătea lângă el, nevenindu-i să creadă, la lumina jarului țigării.

— Când ai știut că vom ajunge aici?

Ea a zâmbit.

— Cred că în prima zi, când ai recitat poemul acela în fața ferestrei aulei, a răspuns ea și și-a amintit de stejarul de la ferma din Kansas cu creanga bolnavă. Pe urmă a râs și a adăugat ironic, ridicând o sprânceană: Deși eram gata să mă răzgândesc când te-am auzit lăudându-te cu articolul pe care l-ai publicat în *El Sol,* „Vă recomand să-l citiți, domnișoară, vă va ajuta să înțelegeți mai bine țara asta de bandiți”, l-a imitat ea.

A râs și el și a aruncat în ea cu perna.

Era ciudat să fii îndrăgostit. Experiența lui Díaz-Ugarte într-ale iubirii îl făcea să fie prudent, știind că, la urma urmei, nimeni nu poate salva pe nimeni. Din punctul său de vedere, iubirea era un sentiment care putea avea consecințe teribile. Kate era poate prea tânără ca s-o știe. Nu avea conștiința timpului. Și ce e dragostea, dacă nu ai timp? Ploaia, promisiunile…, unele seri când devii exaltat și îi faci persoanei iubite făgăduieli deșarte sau imposibile.

Era atât de simplu să te îndrăgostești… Dar, la urma urmei, ce însemna acest sentiment? Până unde putea ajunge? O știa oare cel care se îndrăgostea? Díaz-Ugarte a tras adânc din țigară.

Kate nu avea nimic de-a face cu toate astea. De fapt, el ar fi preferat ca ea să nici nu existe cu adevărat, să fie doar un produs al imaginației sale, o fantezie. Ar fi fost mult mai lesne. N-ar fi trebuit să sune din sat, mințind că era la Santander, cu un glas în care se simțea culpabilitatea, nici să se întrebe cât timp le mai rămânea până la întoarcerea la Madrid și ce va urma apoi. Căci trebuia să se întoarcă la Madrid, unde îl aștepta Mari Paz aplecată

asupra abisului din poșeta neagră, la casa de pe strada Velázquez, cu galeria ei de sticlă, la munca sa de la minister, cu birou și mașină oficială, unde uneori se întâlnea cu socrul său, pe care îl saluta cu un amestec de familiaritate și groază. Prefera să nu se gândească la ce s-ar fi putut întâmpla dacă bătrânul grangur ar fi prins de veste despre cele întâmplate. Și-a amintit că văzuse odată un iepure încolțit și ajuns în bătaia puștii și și-a zis că unele animale raționau altfel decât oamenii.

Don Epifanio fusese un om cu greutate în timpul Restaurației. Fusese un om foarte puternic în perioada monarhiei și era și acum, grație mai ales relației cu Gil-Robles și relațiilor din Ministerul de Război. Că ginerele arăta simpatie pentru ideile de stânga, treacă-meargă, dar de aici și până a terfeli numele familiei era o prăpastie. El era un politician conservator, dar mai presus de toate se considera un catolic puritan și dur, care vedea în căsnicie o instituție sacră. Cu atât mai mult când era vorba de unica sa fiică și moștenitoare. Adulterul era un cuvânt greu. Díaz-Ugarte trăise mereu cu teama nemărturisită, cu teroarea, mai bine zis, a ceea ce i-ar fi putut face acest om și a ce i-ar fi putut răpi: reputația, cursurile, articolele în presă, pasiunea trup și suflet pentru literatură, ca să scrie odată cartea aia începută de atâtea ori, cuvânt cu cuvânt, și pe care, într-o bună zi… era sigur că o va duce la bun sfârșit.

Toate acestea erau lumea reală, viața sa înainte de apariția lui Kate, care năvălise în ea ca o vijelie și începuse să vadă în el cavalerul rătăcitor în armură strălucitoare, așa cum el nu se visase nicicând. Înainte ca Brigada Criminală să dea năvală în Residencia de Estudiantes și să-l aresteze pe Gabino Aguirre, înainte ca trupul acestuia să fie găsit plutind într-un canal de irigație.

Díaz-Ugarte împlinise treizeci și nouă de ani și avea o viață mult prea bine aranjată și construită. Nu era nici pe departe un Don Quijote. Doar un bărbat ca atâția alții înaintea unei răspântii. Îi luase mult timp să ajungă aici. Și deși nimic nu se putea compara ca intensitate și emoție cu ceea ce simțea pentru Kate, nu era în stare să renunțe la tot pentru ea. Mai încercase o dată și totul se sfârșise tragic. I-a revenit în minte imaginea femeii de la morgă. O fată dulce și veselă, care nu făcuse nimic rău nimănui.

Își spunea că trebuia s-o țină pe Kate departe de toate astea, ca să o apere, să n-o contamineze. Să nu i se întâmple ceva rău. Dar simțea că acest gând nu era decât o scuză care îi ascundea lipsa de curaj și conformismul. Își cunoaște oare cineva pe de-a-ntregul esența celor mai intime contradicții? Și cât îl costase să ajungă aici…

Nu, nu era simplu. Iar iubirea era o complicație în plus; era plin de muchii ascunse, iar din unele scotea capul adevărul. Avea dreptate amicul

Bergamín: „Un bărbat e liber să facă ce vrea, cu condiția să se întoarcă acasă la cină”.

Așa și era. Residencia aduna în jurul său personaje divine, care se credeau foarte avangardiste și foarte moderne, dar care își rezolvau problemele pământești exact ca în secolul al XIX-lea: la un bordel de pe strada Naciones. Numai că la nouă și jumătate, cel târziu, acești intelectuali curați ca lacrima se aflau la masa familiei înaintea unui pește pane cu friganele.

De undeva departe, dinspre munți, a răzbătut un tunet, iar pe fereastră a pătruns miros de pământ ud de la ploaia care începuse să cadă cu picături mari. L-a copleșit dintr-odată un fel de înțelegere omenească fără de sfârșit pentru toți încolțiții lumii. *Iubire, iubire catastrofă, se prăbușește lumea,* a recitat în sinea sa, cântărind fiecare cuvânt de parcă ar fi fost niște mere într-un coș… Trecuseră doar cinci zile, oră după oră.

— Și ce vom face acum noi doi? întrebase Kate în dimineața ultimei zile. Crezi că vom avea timp pentru noi?

Aducea o tavă cu cafea braziliană Negrito, câteva felii groase de pâine de secară și un borcan cu gem de mere, în care înfipsese o lingură. El era trântit de-a latul patului, cu o carte deschisă.

— Tot timpul din lume, răspunsese el, lepădând cartea cu un gest teatral.

La radio se transmitea în direct de la Reales Alcázares din Sevilla un concert pentru pian și orchestră, *Amorul vrăjitor*, de Manuel de Falla, interpretat de cântăreața de flamenco Pastora Imperio. Pe Kate o încânta această piesă, originalitatea partiturii, care i se părea compusă aproape artizanal înaintea unui foc care arde și îi sugera o lume gitană de dansatori de flamenco și contrabandiști. Iubire, dans, moarte. Toate instrumentele – viori, contrabasuri și violoncele – în slujba unui conținut ciudat de primitiv, cântând pe o scenă andaluză la sute de kilometri depărtare și ajungând la ei printr-un radio cu luminiță verde și scală cu litere aurii dintr-o casă de vacantă din munții Madridului. Electricitatea.

Transmisia s-a întrerupt brusc și s-a auzit buletinul de știri al Radiodifuziunii.

> „Mai mulți indivizi înarmați au atacat astăzi o stație de emisie din capitală, i-au pus căluș crainicului și au citit un discurs subversiv, care anunța iminenta venire a dictaturii proletariatului. Brigada Criminală și Socială, ajutată de jandarmi din trupele speciale, a operat numeroase arestări, printre care cea a unui cunoscut avocat din Madrid. În biroul acestuia s-au găsit documente care duceau la o rețea periculoasă de agenți prosovietici. Toți deținuții au fost duși la Direcția Generată de Securitate de la Puerta del Sol. În urma declarațiilor acestora, a fost deschisă o anchetă minuțioasă, care pare să implice unele sectoare din

lumea culturală și intelectuală, legate de Residencia de Estudiantes. Menționăm că printre persoanele căutate se află o tânără de naționalitate străină”.

Kate a simțit o prăbușire interioară, de parcă s-ar fi aflat la bordul unui transatlantic care se scufundă pe neașteptate. Cei doi s-au privit în tăcere.

Capitolul XIII

Canalul mirosea a apă stătută. Pe mal se acumulau frunze și gunoaie pe care paznicul le aduna periodic cu o greblă, ca să nu înfunde gurile de scurgere. Hans Müller pășea pe lângă șirul de arbori, cu mersul său un pic șovăitor, cu umerii lăsați și privirile în pământ, cercetând atent locul și căutând din când în când ceva cu vârful pantofului. Ai fi zis că era un taur blând, care scurmă cu copitele nisipul arenei. Deodată, a dat de ceva dur, metalic, lucind stins, și s-a aplecat ca și cum ar fi găsit ce căuta. Acolo era locul în care Gabo își ascundea pistolul. Un Astra de nouă milimetri cu prăsele de sidef. Nu era ceva ieșit din comun: toți cei de la Residencia își ascundeau armele pe malul canalului Isabel II, la umbra plopilor și a duzilor. Mai bine de opt sute de pistoale erau îngropate pe marginea canalului. Un adevărat arsenal.

Printre copaci se filtra o lumină aurie de septembrie târziu. Lui Hans Müller, moartea colegului de cameră i se părea ceva greu de înțeles, ceva prea excesiv și prea copleșitor. Și-a mușcat unghiile gânditor, neștiind ce să facă.

Vizita individului în veston cu dungi îl dăduse peste cap. Nu părea să fie polițist, dar punea prea multe întrebări. Purta papion, un veston la două rânduri cu nasturi aurii și pantofi în două culori cu șireturi. Felul în care apăruse ca din întâmplare, uitându-se la cer cu mâinile în buzunare, era evident prefăcut. Avea ceva de vânzător, zâmbea prea mult. Hans nu știa cum să se poarte cu spilcuitul ăla care, în timp ce vorbea, își tot trăgea manșetele și își sucea capul. Înșira frazele cam fără legătură între ele, de parcă ar fi vrut să-l tragă de limbă. Spunea că-l știa bine pe Gabino Aguirre, pretindea că erau prieteni. Numai că el știa exact care îi fuseseră prietenii.

Hans zărise urechile lupului în țara lui și știa sub câte feluri de blană se ascundea. În timpul Republicii de la Weimar, Berlinul fusese un oraș liberal și vesel, plin de cabarete și cluburi de noapte pentru gay, precum Eldorado, unde se întretaie străzile Motz și Kalckreuth, celebru pentru spectacolele de travestiți. Mai erau și altele, precum Goldene Schwan sau Johnny's, unde puteai să asculți jazz până în zori, să bei bere ieftină, să dansezi sau să critici guvernul. Dar de când venise Führerul la putere, toate acele localuri fuseseră închise, iar SA și Gestapo stăpâneau străzile.

Nu că Legile de la Nürnberg ar fi deposedat evreii de drepturile civile fundamentale, inclusiv dreptul la vot. În definitiv, acesta nu era mare lucru,

dat fiind că și pentru ceilalți germani acest drept presupunea obligația de a vota pentru Partidul Nazist. Rău era că ieșiseră la lumină toți șobolanii, ca să se sfâșie reciproc. Erau șobolani din prima categorie, care erau cetățeni ai Reichului, și șobolani sortiți exterminării, aceștia erau evrei, țigani, comuniști, social-democrați, persoane cu handicap fizic și mental și homosexuali, care erau considerați suboameni, *untermensch.*

Organul oficial al Partidului Nazist spunea că homosexualii erau tot atât de răi precum evreii și îndemna să fie tratați ca niște criminali degenerați. De atunci, persecuția sporise. Oricine refuza să facă salutul hitlerist, avea o croitorie sau se plimba seara printr-un loc mai ferit în căutare de companie avea toate șansele să fie luat la bătaie într-o fundătură, până la ruperea oaselor sau să apară plutind într-un dig al canalului Landwehr. Asta ajunsese orașul lui iubit sub guvernul național-socialist. Lui Hans îi intrase frica în oase. De aceea plecase imediat ce putuse, profitând de o bursă de studiu. Doar că, din câte vedea, și în Spania puteai fi găsit plutind într-un canal de irigație, acoperit de mâl și noroi. Metodele erau aceleași. Pare-se că nu exista vreun loc în care să te simți în siguranță.

Gabo nu îi luase niciodată în serios cuvintele, credea că Hans era obsedat de escadroanele de apărare a purității de sânge și altele de acest fel. El vedea viața numai din latura ei pozitivă, era vesel, zâmbitor și expansiv, de parcă lumea toată era de partea sa și norocul avea să-l însoțească mereu. Drept este că îi mersese bine la Madrid: cunoștea persoane bogate, actori celebri, oameni de afaceri cu care era în relații intime, deși Hans nu îndrăznise să-l întrebe la ce fel de intimitate se referea.

Gabo nu avea nimic afectat în purtări, dimpotrivă. Părea chiar excesiv de masculin, afișa o atitudine de toreador și avea un zâmbet pieziș, de la care nu știai exact la ce să te aștepți. Nu era de mirare că plăcea atât bărbaților, cât și femeilor. Uneori nu era ușor să ghicești adevăratele înclinații ale unui bărbat. Erau mulți tineri homosexuali care mai curând s-ar fi lăsat uciși decât să-și dezvăluie sentimentele. În fond, n-avea importanță. Gabo avea lumina sa proprie. Un adevărat dar. Știa să te facă să te simți ales. Nu trata pe nimeni cu despotismul tipic tinerilor cultivați, pe care Hans îl simțise pe pielea lui din partea altor indivizi de acest gen.

Mulți studenți de la Residencia îl priveau cam de sus, de parcă ar fi fost inferior, „băiatul ăla neamț cam ciudat”, de parcă ar fi fost un puști cu care puteai glumi fără ca el să se prindă că e luat peste picior. Dar se prindea. Și atunci rușinea și indignarea îl făceau să se înroșească ca focul, până în vârful urechilor. Senzația semăna cu cea pe care o avea în copilărie și se trezea cu patul ud.

Gabo era altfel. Nu abuzase niciodată de poziția sa, nu-l ridiculizase, nu

răsese la glumele celorlalți pe seama lui. Se purta mai curând ca un înger exotic și protector. Asta îi plăcuse în primul rând la el. Felul în care își mișca mâinile ca pe niște aripi.

Numai că toți îngerii au și o latură întunecată, iar Hans a avut timp să o descopere în lunile, puține, în care au împărțit camera. Exista ceva la Gabo care îl neliniștea. Felul în care vorbea despre noii săi prieteni, cu ochii strălucindu-i de ambiție. Obsesia sa pentru succes, pentru pariurile riscante, pentru joc, pentru faimă... Încerca uneori să disimuleze, dar nu-i ieșea, chipul i se lumina când vorbea despre lux, transatlantice și covoare roșii. Iar când Hans îl mustra, se limita să se uite în altă parte și să-și muște zâmbind buza de jos, ca un adolescent prins cu o minciună.

Dar cine era el ca să-l judece? Știa oare ce era cu adevărat în mintea lui? Știa cât de greu o ducea un muncitor cu ziua? Bătuse vreodată măslinii alături de el, rupându-și spinarea? Avea cea mai mică idee despre toate astea? Și mai era și fetița. Surioara a cărei fotografie o ținea pe noptieră ca pe o icoană a Sfintei Fecioare, în rochie albă, brunetă, cu codițe și o fundă pe cap, cu un aer cam bolnăvicios. Dacă Gabo își dorea un viitor mai bun pentru ea, ce rău era în asta? Nu era decât un băiat de la țară, care năzuia să-și croiască un drum prin jungla marelui oraș. Poate că aștepta prea multe de la viață. Dar cine era el să-i facă morală? Tocmai el, care crescuse într-o familie a înaltei burghezii germane, cu comodă Biedermeier în salon, canapele tapițate și dădacă din Castilia, cu ciorapi albi și bonetă, plus o droaie de servitori. Ce dacă Gabo aspira să ajungă sus?

Și nu era vorba de setea de bani. Era ceva mult mai simplu și nevinovat, dar într-un fel mult mai rău. Ceva ce semăna cu fascinația. Când îi povestise cum o cunoscuse pe doamna Lowmann, parcă era un copil care descria o vitrină cu dulciuri. Își amintea perfect: erau în cameră, Gabo se plimba dintr-o parte în alta, extrem de însuflețit. Ținea în mână o cutie de chibrituri inscripționată pe dos cu numele ei. Cineva le făcuse cunoștință la Club Jazmín, un local frecventat de oamenii de teatru și film. Un loc elegant, exclusivist, situat într-un modern cartier rezidențial. Nu-i spusese atunci cine era soțul ei, doar că era cineva foarte cunoscut. Era limpede că ea îl interesa mai mult. Era de-a dreptul orbit, ăsta era cuvântul, de accentul ei străin, de clasa, de eleganța ei, de felul în care Frida Lowmann îl lua de braț în toiul unei conversații, evidențiindu-l printre ceilalți, de parcă ar fi fost realmente special.

Ea îl pusese pe Gabo în contact cu studiourile cinematografice CIFESA. Avea relații și iată că era gata să-l ajute. O femeie cultivată, inteligentă, de o frumusețe clasică, o adevărată doamnă, exact așa se exprimase. Dar Hans se îndoia profund.

De fiecare dată când Gabo îi vorbea de ea, simțea în urechi un zumzet asurzitor, de parcă în cap i s-ar fi trezit un viespar. Îi venea atunci s-o înșface pe Frida Lowmann și să-i tragă un pumn în frumosul nas clasic, rupându-i-l. Îi venea să o dea cu capul de o piatră și să vadă sângele țâșnindu-i din gura cu dinții zdrobiți. Ca să-i șteargă zâmbetul de pe fața pământului. Știa că n-avea de ce să fie gelos, dar inima nu este un organ neutru.

Când îl apucau furiile, Hans intra într-un soi de transă: începea cu furnicături în tălpi și se termina cu pornirea de a sparge ceva, de a rupe oase, de a lovi în neștire; era ca și cum mintea i-ar fi fost cuprinsă de o toropeală generalizată, după care nu-și mai amintea aproape nimic.

Și totul venea de aici, de o bună bucată de timp. Toată lumea care îl lăuda, Gabo în sus, Gabo în jos, prea multe ieșiri seara, petrecerile la care se stabileau afaceri importante printre râsete și pahare, prea multe oportunități. Dar nimeni nu oferă ceva pe gratis. Problemele apar mai târziu, vechea poveste. Cineva e prezentat în societate de un om de încredere, ceilalți îl acceptă pentru că au încredere în cel care s-a pus chezaș. La început, totul e lapte și miere: un contract, cadouri scumpe, un ceas cu lanț, o tabacheră sau un stilou de aur, un mic rol într-un film… După care trebuie să-ți plătești datoriile, asta e regula jocului, iar dacă n-o faci, știu ei cum să strângă șurubul.

Primise deja un avertisment când, la ieșirea de la Teatro Español, îl așteptaseră doi bătăuși, dar Gabo nu a dat importanță. Nu era conștient de anvergura aventurii în care se băgase. Hans îl avertizase nu doar o dată: într-o bună zi, chiar ai s-o încasezi. Dar nu-l luase în seamă. Încăpățânat ca un catâr. Uneori, Hans avea senzația pe care o ai în timpul unui coșmar, când vrei să țipi, dar nu poți. Asta simțea în ultimul timp în prezența lui Gabo. De parcă ceva grav era pe punctul de a izbucni și era incapabil să-l oprească, încremenea și aștepta inevitabilul.

Gabo se pricepea să se joace cu secretele altora, îi plăcea să scormonească și o făcea bine. Să scoată la lumină niște versuri îngropate alături de corpul unei femei care se sinucisese după ce își pierduse bebelușul cu un secol în urmă, dar și rufele murdare ale unui ilustru membru al guvernului. Dar nu era șantaj ist.

Oare ce știa despre afacerile lui Daniel Strauss? Poate că olandezul avea secrete ce trebuiau să rămână ascunse, mai ales având în vedere cu ce se ocupa. Dar Gabo nu-i spusese nimic, nu-i suflase o vorbă despre ce fel de taină descoperise. Oare ce aflase și îl dusese la pieire? Nu-i spusese niciun cuvânt. Își nota totul în agendă, un caiet albastru cu coperte de carton, legat cu un elastic. Scria în el și apoi îl punea în sertar. Până în seara în care poliția îl arestase pe Gabino Aguirre, lui Hans nici nu-i trecuse prin minte să-și vâre

nasul în caiet. Cu inima bătându-i tare și cu gâtul uscat, s-a așezat pe marginea patului și a deschis caietul cu mâini tremurânde. Nu era chiar frică, ci un fel de intuiție, o spaimă că ochii i-ar putea fi răniți de ceva mai puternic decât o explozie de lumină. Gabo îi spusese să deschidă agenda dacă i se întâmpla ceva rău, nu înainte.

Inițial, n-a priceput nimic. O listă de nume. Cel al Fridei Lowmann, al soțului, al asociatului Perlowitz și al ziaristului José Hidalgo, alias Bufnița. Dar mai erau și alte nume, care i-au dat fiori doar citindu-le. Nume de industriași, de lideri ai Partidului Radical, de ziariști, deputați și membri ai guvernului. Joaquin Gasa, un catalan care conducea lumea spectacolului; Rafael Salazar Alonso, ministru de interne, Joan Pich i Mon, subsecretar de stat la Marină, proprietar al mai multor ziare și membru de frunte al radicalismului din Barcelona; José Valdivia, fost director general al Siguranței; Aureliano Lerroux, nepot și fiu adoptiv al prim-ministrului; Martín Luis Guzmán, om politic mexican, patron al mai multor mijloace de comunicare. De-abia când a ajuns la ultimul nume, a înțeles mai bine ce ținea în mână. Inima aproape că i s-a oprit când a citit numele prim-ministrului, don Alejandro Lerroux.

Mai erau numere de telefon, adrese, puncte de contact, intermediari, cifre mult prea mari pentru a nu le asocia cu mita, procentaje al căror sens îi scăpa: cinci la sută, zece la sută, douăzeci și cinci la sută… dar suma nu era menționată. Dinamită curată. Era mult mai rău decât se așteptase.

Pe măsură ce citea, Hans respira tot mai anevoie, iar când a terminat, îl durea inima de parcă peste ea ar fi avut o greutate de plumb. În clipa aceea, a înțeles că n-avea să-l mai vadă nicicând pe Gabino Aguirre în viață…

De atunci groaza pusese stăpânire pe el, dându-i târcoale ca o hienă flămândă. Nu se putea gândi la nimic altceva. El și hiena se găseau pe fundul unui defileu adânc, o prăpastie deschisă în panorama obișnuită a lumii.

Hans s-a uitat la ambele maluri ale canalului. Nu se vedea nici țipenie. Ciudat, pentru că era o dimineață splendidă pentru plimbare. Îi țiuiau urechile de liniște, apa strălucea ca o lamă de cuțit peste care roiau țânțarii. Genul de liniște care reverberează ca un ecou acolo unde atmosfera a fost alterată de un fapt violent sau de un strigăt. Mirosul de vegetație, grămezile de frunze, totul părea să spună ceva. Și chiar spunea.

Era locul de plimbare preferat al studenților. De obicei era plin de perechi care veneau cu cărțile să stea la soare. Nu era deci un loc retras, unde un criminal putea trece neobservat. Dacă cineva aruncase cadavrul în apă, trebuie că o făcuse noaptea târziu sau înainte de revărsatul zorilor. Hans a rămas nemișcat, privind cum mâlul de pe fund se ridica în cercuri dense de culoare brună, amestecat cu mâzgă și frunze moarte care opacizau apa. Se

chinuia să-și explice ceva ce înțelegea doar pe jumătate. Câteodată nu reușești să privești nici în tine însuți.

Nu se simțea bine, parcă avea un pietroi în stomac. Îi venea să vomite. O senzație stranie și nedefinită îi apăsa diafragma, o durere concavă și densă și ascuțită, care semăna cu vina. Da, asta era. Vina. Dar de ce să fie vinovat? Făcuse ceva de care trebuia să se căiască? A închis ochii și a vomitat.

Îi era frică și nu știa unde să meargă, la cine să apeleze. Și-atunci și-a amintit de fata din America. Cum de nu se gândise? Kate. Străină, ca și el, neavând nimic de-a face cu ce se petrecea în Spania. O văzuse o singură dată, dar îi făcuse o impresie bună. Părea deșteaptă, deși cam naivă, ca toți americanii. Părea să creadă și acum în zâne și în cavaleri rătăcitori, cu aerul ei de eroină justițiară. Însă era o luptătoare, iar asta îi plăcea. Fusese singura din toată Residencia care chiar se preocupase să afle ce se întâmplase cu Gabino Aguirre. Fusese gata să-i mărturisească totul atunci, în cameră. Îi pomenise de posibilitatea unui scandal, dar în ultima clipă n-a avut curaj să meargă mai departe. Poate că nu era o idee rea să-i dea ei agenda lui Gabo, ca să nu ajungă în alte mâini.

Capitolul XIV

— Am ceva ce te-ar putea interesa, s-a auzit de la celălalt capăt al firului și, deși Díaz-Ugarte aștepta de mult apelul, la început nu a recunoscut vocea. După o pauză a auzit în receptor un râs înfundat: Ce e, profesore? Ți-ai uitat prietenii? Aici Hidalgo.

Nu-l uitase. Pentru o clipă, înaintea ochilor i-a apărut ziaristul cu ochelari de bufniță, așezat în chichineața care-i ținea loc de birou și unde n-aveai loc să-ți întinzi picioarele. Și avea ceva nenatural în tonul vocii.

— Băiatul ăla de care mă întrebai… care a fost găsit în canal…

— Da?

— Am făcut niște cercetări… a lăsat fraza în aer, luând-o încet, ca o găină care ciugulește. Un vechi truc al meseriei. Se pare că avea un bârlog, o pensiune la care se ducea însoțit… Înțelegi tu! a râs din nou.

— Da, și? a spus profesorul cam nerăbdător.

— Mi-am zis că poate ai dori să treci pe acolo, să arunci o privire. Se cheamă Hanul Cărămidarilor. Strada Quintanar, numărul 17. Poți ajunge pe vechiul drum Hortaleza, iar la capăt traversezi Lopez de Hoyos. E o clădire de cărămidă, în spatele depoului de tramvaie.

Profesorul cunoștea cartierul, și anume La Prosperidad: o mahala de case scunde de chirpici și de curți care nu se potrivea deloc cu numele pompos. Madridul crăpa pe la cusături și zona aceea de la margine era locul predilect al negustorilor de haine vechi.

Și-a notat adresa în carnet, apoi s-a dus la fereastră și și-a trecut un deget peste cicatricea care îi împărțea sprânceana în două. O amintire. Mai avea și acum o rețea vineție de capilare plesnite pe pometele stâng, unde matahala măslinie îi dăduse primul pumn după ieșirea de la cinema.

Purta costum, ca de fiecare dată când se ducea la biroul său de la minister. Și-a lărgit nodul cravatei și a privit furnicarul din strada inundată de mulțimea care ieșea în pauza de masă: claxoane, oameni grăbiți care urcau și coborau sprinteni din tramvaie, terase ticsite, bărbați cu pălărie, femei care se duceau să mănânce acasă și țăcăneau rapid din tocuri pe trotuarele acoperite de primele frunze ale toamnei. O zi de lucru obișnuită. Nimic deosebit față de alte zile de luni, poate doar o prezență mai activă a camionetelor Gărzii de Asalt.

După mitingul din ziua precedentă, se simțea o atmosferă mai tensionată. Semn că guvernul era neliniștit. Desigur, manifestația fusese impresionantă.

O jumătate de milion de oameni. Mulți madrileni veniseră pe jos din centru, profitând de duminica liberă, și așteptaseră trei ore. Inițial, Ministerul de Interne refuzase Stângii Republicane dreptul de a ține mitingul pe arena luptelor de tauri, drept care locul se mutase pe esplanada uriașă de pe malul drept al râului Manzanares, pe câmpul Comillas, între podurile Toledo și Legazpi. Cel mai mare miting pe care-l văzuse vreodată Díaz-Ugarte, probabil cel mai mare după proclamarea Republicii. Redacțiile ziarelor erau în alertă. Circulau zvonuri. Între cabinetele ministeriale era un du-te-vino permanent. Se aștepta ca Manuel Azaña să spună ceva esențial, dar n-a făcut-o. Candidatul Stângii Republicane era un orator de forță. A spus ce avea de spus, și-a prezentat programul de guvernare, fără elogii deșarte și fără promisiuni de nețiut, semnalând limpede până unde era dispus să meargă și până unde nu. Până aici, da. Mai departe, nu. O limpezime cristalină subliniată de ovațiile unei mulțimi pașnice. Nici la venire, nici la plecare nu avusese loc nici cel mai mic incident. Totuși, în aerul dimineții de duminică plutea ideea că principalul candidat al opoziției știa ceva despre care, dintr-un motiv sau altul, păstrase tăcerea. Oare ce știa și nu spusese? Profesorul habar nu avea. Și de ce trecuse sub tăcere ceea ce se zvonea că ar fi fost o adevărată bombă pentru guvernul de dreapta? Nici asta nu știa. Existau mistere ale naturii umane, și altele care țineau de politică. Mai mult ca sigur că acesta ținea de prima categorie.

Un furgon ocolea piațeta. Marele ceas al ministerului arăta ora două.

La ora aceea, Kate era în camera ei de pe strada Fortuny. Lumina pătrundea printre persiene ca o pulbere presărată cu particule aurii. Întinsă pe pat cu fața în sus și desculță, se gândea cum i se complicase viața pe nesimțite. Ce curios se înlănțuie lucrurile ca luate de val. Plecase din țara ei de numai câteva luni, dar parcă trecuseră ani. De parcă 5th Avenue, pe care o traversa zilnic în drum spre bibliotecă, prăvălia Cross & Blackwell, de la care cumpăra sâmbătă *pancakes* cu stafide și nuci pentru micul dejun, sau marile magazine McCreery's, de la întretăierea străzilor 23 cu 6, făceau parte dintr-o existență anterioară și terminată. Madridul, cu străzile sale umbrite, cu misterele și mirosurile lui pătrunzătoare, îi intrase în sânge sub forma unei îndrăgostiri nesăbuite, care amenința să o facă să-și piardă simțul realității. Îi luase prea mult timp să-și dea seama de pericol. Nu-și imaginase că dorința ținută prea mult în frâu ascundea un filon de exasperare. Număra orele până la întâlnirea cu el, iar apoi timpul i se scurgea printre degete, precum o apă pe care nu trebuie să o bei. Și nu mai știa dacă insomniile matinale, unghiurile neașteptate, senzația de lipsă de aer în plămâni se datorau unei suferințe fizice recente sau erau simptomele cifrate ale unei pasiuni imposibile.

Oricum ar fi fost, a aplicat singurul leac pe care-l învățase din cărți încă de când era mică: s-a cufundat în dragoste ca într-un roman de aventuri. Iar a merge pe urma unei crime o ajuta, într-un fel, să-și șteargă din minte orice exces de romantism.

Ținea în mână caietul albastru cu coperte tari și legat cu elastic, pe care i-l dăduse Hans Müller. O așteptase la ieșirea de la cursuri și o abordase abrupt, cu gluga trasă pe cap și mâinile ascunse în buzunarele unei haine sport cu inițialele sale brodate: H.M. Era speriat. Un copil mare. În niciun caz un asasin.

— O să știi tu ce să faci cu ăsta, îi spusese.

N-avea nici cea mai mică idee. Era gata să desfacă elasticul și să-l deschidă, când a auzit o bătaie în ușă, așa că l-a pus repede în geantă.

— Domnișoară, sunteți chemată la telefon.

I-a bubuit inima în piept. A sărit în papuci și a coborât scările într-o asemenea viteză, încât fata de la recepție a rămas cu gura căscată.

La capătul celălalt al firului, Díaz-Ugarte vorbea pe un ton scăzut și precaut, cu fraze scurte, rostite atât de aproape de receptor, că parcă-i simțea respirația. Îi plăcea sunetul grav al vocii, parcă era un crainic de la radio. L-a ascultat cu pulsul accelerat, atentă mai curând la propriile palpitații decât la ce-i spunea el. Cum îl sunase ziaristul acela. Kate nu era atentă la ce-i spunea, nici la ce-i răspundea ea, gândul îi era doar la întâlnirea iminentă. Abia aștepta să-l vadă, motivul nici nu conta. O apăsau tot mai tare perioadele în care nu se vedeau. A socotit că avea cel mult o jumătate de oră să ajungă la străduța din spatele Muzeului de Științe Naturale, unde profesorul își parca mașina.

— De acord, a spus, neștiind exact ce aveau de făcut și unde mergeau.

Și-a tras pe umeri un pardesiu ușor și a luat o eșarfă vaporoasă gri-perlă cu buline mici, albe. Ajunsă jos, s-a oprit în fața intrării și s-a uitat într-o parte și în alta înainte de a ieși. Un obicei recent. Senzația că cineva o spiona era mai intensă ca oricând, deși nu era ceva evident, mai curând mici amănunte difuze, un scârțâit de scări, niște pași care mergeau în ritmul ei, obiectele din cameră, pe care parcă nu le găsea cum le lăsase, privirile unor taximetriști în oglinda retrovizoare. Dacă la început se neliniștise, acum toate acestea deveniseră o obișnuință, făceau parte din rutina zilnică a unei vieți parcă prinse în ace. Pe trotuar, o femeie în fustă-tub foarte strâmtă și până la jumătatea piciorului își plimba canișul în lesă. Un tânăr trecea fluierând, ducând pe umăr o geantă de poștaș. Două vecine stăteau de vorbă la colț. Kate a ieșit repede pe stradă și toamna i-a umplut plămânii cu un miros de fum de lemne.

Număra minutele de parcă s-ar fi temut să nu ajungă cu întârziere. Ceasul

era un obiect care nu era pe potriva ei, ori mergea înainte, ori în urmă. La asta se gândea în timp ce pășea iute, cu poalele pardesiului fluturând, cu eșarfa într-o parte și privirea doldora de promisiunile pe care le au femeile care se grăbesc la o întâlnire. Vremea se schimbase, soarele avea o densitate piezișă, care abia dacă încălzea. A zărit mașina parcată la capătul străzii. Gândurile ei erau o genune informă în care creștea năvalnic ceva. S-a așezat pe scaunul din dreapta, iar Díaz-Ugarte i-a atins umărul; ea se aștepta să fie sărutată, dar el s-a mulțumit să întindă brațul drept și să-și lase câteva clipe dosul palmei pe gâtul ei. Un gest cumpătat de amanți clandestini. Drept răspuns, Kate și-a întors capul și a mârâit. Se simțea deposedată, de parcă nu primise ce i se cuvenea. Mașina a demarat.

Sufla un vânt auriu ce ridica vârtejuri de frunze și hârtii pe trotuare. Pălăria unui trecător a zburat pe carosabil și a ajuns sub roțile unui tramvai. Gânditoare, Kate privea pe geam la bucățile de oraș rămase în urmă. Nu regreta nimic, dar sentimentele ei nu mai erau la fel de transparente ca la început. Ceva se schimbase.

— Dacă am putea… a dat să spună după un timp.

— Ce anume?

— Nimic, a renunțat ea. De când se întorseseră de la munte, între ei se crease o legătură nouă, strânsă, dar și dătătoare de spaime, care adesea o lăsa fără cuvinte. Era vorba de un teren minat și necunoscut în care se aventurase fără să stea pe gânduri. De parcă ar fi trecut o graniță. Numai că obstacolele iubirii interzise o copleșeau: dorința era acum mai intensă, însă învăluită într-o exasperare tainică, timpul petrecut împreună i se părea prea scurt, percepea un resentiment pe care nu știa a-l exprima în cuvinte. Era prea orgolioasă pentru a avea un iubit secret. Nu fusese niciodată îndrăgostită de un bărbat căsătorit.

Au traversat Castellana către vechea sosea Hortaleza, urmând întocmai indicațiile lui Hidalgo. Ea tăcea, el o simțea meditativă, închisă în armătura propriei conștiințe. Díaz-Ugarte învățase să se teamă de tăcerea femeilor ca de praful de pușcă; preț de o secundă, fantoma femeii brunete cu gropiță în bărbie s-a strecurat în mașină și a văzut-o aievea, cu pălăria de pai și fusta largă de muselină, pășind spre el, desculță, cu sandalele în mână, pe nisipul unei plaje mediteraneene, apoi ridicând o mână în semn de despărțire. Alta căreia îi plăcea să tacă. Încă una. Oricât se străduia, n-avea să înțeleagă niciodată femeile. Nu pricepea acel limbaj lipsit de sunete, care pentru el echivala cu emblema tuturor misterelor. Poate era un soi de înțelepciune care nu se găsea la îndemâna nici unui bărbat. Era ferm convins că trebuia să te naști femeie pentru a cunoaște cheile acestui vechi mutism pe care ele îl practicau la perfecție, încă din timpuri imemoriale, precum preotesele

unui rit ancestral, transmis pe cale genetică încă din noaptea epocii vânătorilor. Tăcerea. Profesorul era conștient de o neliniște arzătoare de origine necunoscută, care devenea tot mai puternică. Niciunul nu vorbea.

Au intrat pe López de Hoyos și s-au pomenit într-o zonă de străzi înguste și șerpuitoare prost pavate, pe care mașina sălta. La fiecare groapă, genunchiul lui Kate se apropia și se depărta de al său.

— Îmi pare rău, a spus, neștiind exact de ce își cerea scuze; știu, știu că am un talent aproape supranatural de a face ca totul să fie incomod, într-un gest împăciuitor, și-a pus mâna peste mâna ei, iar Kate i-a strâns degetele și l-a înghiontit drăgăstos. Nu mai era supărată; inexplicabil, dispoziția ei se schimbase.

— Știi că uneori ești… *a little bit silly*? a dat-o pe englezește, s-a răsucit spre el și i-a ciufulit părul cu un gest, la jumătate de drum între a-i lua temperatura și a-i da o palmă.

— Prost ca noaptea, a admis el, răsuflând ușurat. Norul trecuse.

Într-un cartier ca acela, o mașină sport verde cu capotă strălucitoare și elemente cromate nu trecea neobservată. O femeie care tricota în pragul unei uși a ridicat privirile și s-a uitat după ei. Muncitorii care se chinuiau să ridice un stâlp de electricitate prăbușit s-au întors suspicioși.

Temperatura era plăcută, deși sufla vântul, dar cerul era decolorat, lipsit de relief, iar spre apus se vedeau niște nori laminați în formă de pană. Octombrie, cu umbrele lui pofticioase.

Au trecut prin fața unei biserici văruite, cu preasfânta inimă pe ușă, o cupolă mică, acoperită cu plăci ceramice și o cruce în vârf, construită pe o ridicătură de pământ. Restul erau case umile din cărămidă, unele aveau în jur mici grădini cultivate, balcoane pe care atârnau rufe la uscat, șoproane de stuf și ipsos, care respirau un aer de sărăcie; o fațadă zugrăvită pe jumătate într-un galben țipător, grămezi de moloz, un grajd, un atelier de olărit care etala vase de argilă roșiatică și un teanc de străchini de diferite mărimi, un intrând în care cineva aruncase o saltea de lână și alte vechituri, scaune rupte, roți de bicicletă, unelte agricole… Au cotit pe lângă un părculeț care avea în centru un chioșc pentru muzicanți și au ajuns la depoul de tramvaie. Acolo era și mai pustiu, nu se vedea țipenie. A parcat la colț.

— Hanul trebuie să fie pe aproape. Așteaptă-mă aici, vin repede, a spus Díaz-Ugarte, trecându-i un deget peste bărbie.

Când a trântit portiera, un maidanez costeliv a început să-l latre și s-a luat după el.

— Vezi să nu uiți, a strigat Kate zâmbitoare prin geamul deschis. O rafală de vânt a ciufulit-o. A rămas uitându-se după el, cu bărbia sprijinită de antebraț, cu o șuviță blondă bătându-i fruntea și un colț de eșarfa gri

fluturând în vânt.

Strada era largă și neasfaltată, vântul purta de colo-colo șomoioage de paie. Peisajul i-a amintit profesorului o localitate părăsită din vest. Foarte aproape curgea un pârâu numit Abroñigal, unde mașinile gunoierilor deversau mizeria Madridului, drept care mirosul care domnea nu era tocmai de crin. Tot acolo ajungeau și deșeurile unui abator din apropiere: capete de pui, mațe putrezite, resturi de animale care pluteau în bătaia soarelui, disputate aprig de câini și șobolani. Strada era oarecum în pantă, de ambele laturi erau doar câteva case fără etaj.

Hanul Cărămidarilor se afla chiar pe colț, la numărul 17, dar era ferecat. Cu obloanele scorojite trase și acoperite de afișe ale CNM, Confederația Națională a Muncii, arăta ca și cum ultimii care trăseseră acolo ar fi fost de pe vremea când regina Isabel II purta botoșei. Díaz-Ugarte a încercat fără succes ușa de la intrare, apoi s-a uitat pe gaura cheii. Niciun semn de viață. Contrariat, și-a zis că nu nimerise unde trebuia, însă firma cu numele hanului prinsă de ușă nu lăsa loc de îndoială. A căutat o cale de acces, dând ocol clădirii. În spate se găsea un fel de curte interioară, flancată de un zid înalt de peste doi metri. A dat peste o conductă pe una din laturi și s-a cățărat pe ea. De sus a zărit o fereastră fără gratii. A înghițit în sec evaluând înălțimea, dar o îndrăzneală nouă și donquijotescă dobândită în ultimul timp l-a făcut să numere până la trei și să sară. A reușit, dar în cădere s-a zgâriat la o mână, și tălpile îl ardeau de parcă ar fi mers pe jar.

Așa cum își imaginase, fereastra era închisă doar cu un ivăr în interior. A deschis-o cu ușurință, împingând-o. Apoi a rămas înăuntru, în semiîntuneric, mirat, parcă nerecunoscându-se în acea situație. A traversat coridorul, a privit în jur: odăi mici, cu perdele croșetate pline de praf și pereții împodobiți cu tablouri care înfățișau scene galante din secolul al XVIII-lea. Ambianța tipică a unei case rău famate. Dar nu era limpede de cât timp era închisă. Dacă era închisă. Zile, săptămâni, luni? Pesemne că nici în zilele lui bune hanul nu arătase mai bine, și-a spus el. A căutat registrul de la recepție, poate că băiatul figura în el, dacă se cazase vreodată acolo, dar n-a găsit nici urmă de documente sau registre.

Se pregătea să părăsească locul și să se întoarcă la mașină când a zărit un fel de intrare ascunsă în zidul din spate. Ușa era joasă, ca de cămară sau debara. A deschis-o cu o lovitură de picior și s-a aplecat să intre. Era întuneric, a aprins bricheta. Ochii i s-au obișnuit greu. La început n-a înțeles bine la ce se uita. Un scaun cu curele, un scripete prins de tavan, niște unelte ca de tâmplărie aruncate de-a valma: fierăstraie, clești, menghine, dălți… Duhoarea era insuportabilă, dar i-a luat ceva timp să priceapă ce era locul acela. În lumea intelectuală și civilizată în care trăia el, în aerul curat de pe

colina cu plopi, nimănui nu i se smulgeau unghiile, nimeni nu era atârnat cu capul în jos, nu era lovit până la leșin și nici nu i se înfigea un băț în fund, care să-i sfâșie măruntaiele. Luminița i s-a aprins când a dat cu ochii de o grămadă ca de resturi de măcelărie, pe care colcăiau viermii. Atunci a intuit cu adevărat scena și l-a văzut pe Gabino Aguirre legat de mâini și de picioare și spânzurat cu capul în jos într-un cârlig ca de abator. Și s-a bucurat că-i spusese lui Kate să rămână în mașină. A înghițit salivă de câteva ori, luptându-se cu greața, s-a întrebat dacă José Hidalgo cunoștea existența acestei săli de tortură când îl trimisese aici. Era posibil ca Bufnița să fi fost la curent cu informațiile poliției, numai că era limpede că asta nu avea cum să fie o adresă legală a corpului polițienesc, ci un loc clandestin de omorât oameni.

După evenimentele din Asturias, țara se schimbase în mod vizibil. Nu mai era vorba de națiunea încrezătoare și veselă, cu șampanie ieftină și idei senine, care proclamase atât de entuziast Republica. Trei mii de morți era mult, închisorile erau ticsite. Dar oficial numărul morților era mult inferior celui al dispăruților într-un mod misterios și fără urmă. Starea de război se ridicase doar de câteva luni, dar zidurile pline de afișe continuau să reflecte adânca prăpastie ideologică dintre spaniolii care simpatizaseră cu minerii și cei care erau de partea Armatei. Madridul se transforma într-o cursă de șoareci, era plin de arestați, locuri ascunse, cotloane întunecate, turnători, beciuri sinistre, încăperi ferecate și labirinturi ce nu duceau nicăieri. Kate habar nu avea de toate astea, și-a zis profesorul. Pentru ea, Spania era mai departe țara idealistă a unui hidalgo sărac care se lupta cu morile de vânt.

Primul nume care i-a venit în minte a fost cel al comandantului Doval. Despre care știa toată lumea. Și-a amintit ce îi spusese doctorul Ochoa despre raportul asupra cauzelor morții lui Gabino Aguirre: medicul legist se plânsese de absurditatea de a prezenta actul medical al unei crime exact celor care o comiseseră. Numai că atunci habar nu avea cine era Lisardo Doval. Pe când acum, toți madrilenii erau la curent cu povestea sa. Era vorba de un fost comandant al Gărzii Civile, care recruta de capul lui bătăuși din mafiile turcești și balcanice, familiarizate cu metodele de extorsiune orientale. Devenise celebru pentru execuțiile ilegale și pentru excesele comise în timpul represiunii revoltei minerilor din Asturias. Instaurase un adevărat regim de teroare, care îi scandalizase chiar și pe superiorii săi. Când lucrurile ajunseseră prea departe, n-au avut încotro și l-au destituit.

Cu toate acestea, se zvonea că, deși expulzat, continua să rezolve treburile murdare ale Poliției. Díaz-Ugarte și-a amintit că doctorul Ochoa îi spusese că băiatul murise tras în țeapă și imediat i-a venit în minte chipul cu trăsături orientale și craniul ras al uriașului care îl bătuse la ieșirea de la cinema. O

muscă i-a zumzăit pe la ureche, a gonit-o cu mâna și a părăsit rapid locul. Era amețit și simțea nevoia să bea urgent ceva.

Afară lumina se schimbase, spre apus cerul era roșu ca de la un incendiu, vântul se mai oprise, un stol de lăstuni zbura spre miazăzi. Profesorul s-a uitat în dreapta și în stânga, nu a văzut nimic suspect. A luat-o spre strada Cartagena, spre spatele depoului de tramvaie, unde-și lăsase mașina, cu soarele după-amiezii bătându-i în față; dar pe măsură ce se apropia, un reflex instinctiv, ca de cal care simte pericolul, i-a dilatat nările. Nu putea spune ce anume, dar a știut că ceva nu era în regulă. Nu cele văzute în demisolul acela. Altceva. O înțepătură scurtă, o alarmă anticipată. Senzația pe care o ai înaintea unei reproduceri, în care aparent totul e acolo, în afară de un mic detaliu care indică originalul. Pe loc, nu și-a dat seama ce lipsea. Mintea înregistra în viteză amănuntele cele mai banale și nu percepea nimic anormal. Păsările, strada nepavată, micul chioșc de muzică din parc… Treizeci de metri mai încolo, Bugattiul sport parcat exact unde îl lăsase, cu elemente nichelate și capota acoperită de un strat fin de praf de culoarea ocrului. A grăbit pasul cu inima cât un purice. Portiera era deschisă și cheile în contact.

Dar nici urmă de Kate.

Capitolul XV

Díaz-Ugarte și-a lăsat privirile să rătăcească peste rafturile cu cărți. Se simțea ca într-o letargie adâncă, de parcă ar fi făcut un drum lung doar ca să revină în același loc, în acest birou cu pereții tapetați cu cărți, unde ajunsese într-un punct mort ca scriitor. Un spațiu oprimant, unde fiecare detaliu, de la fotografii până la diplomele înrămate, era alcătuit în onoarea sa ca un piedestal ostentativ. Gânditor și încruntat, privea pe fereastra dinspre strada Velázquez. Trecuseră câteva zile de când cerul îi căzuse în cap.

Afară, atmosfera devenise de un cenușiu iernatic, ceața acoperea străzile și totul părea cufundat într-o melancolie eternă, blândă și umedă, ca într-un coșmar. Și-a slăbit nodul cravatei și și-a scos-o peste cap cu ambele mâini, ca un condamnat la spânzurătoare care a fost grațiat în ultima clipă. Dar nu era așa. Continua să aibă funia de gât.

De la dispariția lui Kate revăzuse scena de mii de ori, recapitulase, pas cu pas, tot ce făcuse în acea zi, încercând să descopere un element trecut cu vederea, o breșă prin care să se strecoare o rază de speranță.

În primul moment încercase să-și păstreze calmul, să nu se alarmeze. Își aprinsese o țigară, intrase în mașină și o așteptase cu geamul deschis. O fi ieșit să arunce o privire în jur, avea să revină repede. Era ceva tipic pentru Kate, dintotdeauna fusese o femeie cu inițiativă. În plus, nimic nu indica faptul că ar fi fost scoasă cu forța. Nicio zgârietură, nicio urmă care să sugereze vreo violență. Nimic. Totul era în ordine. Și așteptase așa lângă depoul de tramvaie până se aprinseseră luminile în mahalaua cu străzi denivelate. De-abia atunci, speriat și cuprins de presimțiri rele, începuse să bată la ușile caselor și să întrebe dacă văzuseră o tânără străină, blondă, înaltă și cu eșarfa gri la gât. De după pragurile umile din împletitură de trestie, femeile îl priveau mirate și temătoare, de parcă ar fi fost întrebate de o prințesă urmărită de lege. Nimeni nu o văzuse. În mașină, a dat ocol cartierului, a trecut de două ori prin fața bisericii cu crucea pe turlă și cufundată într-o singurătate spectrală și stinsă. Scruta întunericul, și-o imagina pierdută într-un labirint în care cineva era răpit și dispărea fără urmă și nimeni nu spunea nimic. A intrat și în cârciuma Prosperidad, întrebându-i pe muncitorii care reparaseră stâlpul de lumină.

— Dar precis ați văzut-o, a insistat, descriind-o din nou cu lux de amănunte, blondă, un metru șaizeci. Era cu mine în mașina asta.

— Nu vă supărați că vă zic, dar cam riscați venind pe aici cu o mașină ca

asta. E un cartier de oameni săraci. Nu ne plac fandosiții, a zis un zidar negricios și lat în umeri.

— Lasă-l, Paco, omul a întrebat doar, a intervenit altul, mai potolit, punându-i o mână pe antebraț.

Díaz-Ugarte se uita la ei cu o precauție instinctivă, apoi a ieșit, ferindu-se să-i privească în ochi. Pesemne că n-aveau nimic de-a face cu dispariția ei, dar ostilitatea plutea în aer.

Oare de ce îl trimisese Bufnita aici? Credea oare c-o să înghită povestea cu cuibușorul de amor de la Hanul Cărămidarilor, sau voia să descopere camera de tortură clandestină? Își pusese întrebarea asta de sute de ori. Dar era din ce în ce mai convins că cineva voise ca ei să ajungă acolo cu un scop anume și se folosise de ziarist. Deși, cunoscându-l pe Hidalgo, nu era deloc imposibil ca individul să se fi implicat în schimbul unei recompense. Se simțea ca un pește care mușcase momeala.

În zilele care au urmat a întrebat de Kate la căminul pentru domnișoare de pe strada Fortuny: nu știau nimic despre studenta americană din ziua în care coborâse în goană scările ca să răspundă la telefon. Încercase să dea de șefa ei de studii, dar *miss* Abramson plecase de șase zile înapoi în America. La fiecare pas i se trântea o ușă în nas. Informase ambasada Statelor Unite, vorbise cu Jiménez Fraud și cu poetul Pedro Salinas, rugându-i să denunțe dispariția la Oficiul de Relații Internaționale, deși știa bine că avea să fie un demers pur informativ, fără vreun rezultat concret. Apelase la relațiile sale din minister, ca să afle dacă fusese arestată. Subsecretarul cu care se înțelegea bine îi promisese să facă cercetări. Era un tip eficient și amabil. Profesorul nu se îndoia de bunele sale intenții, deși, așa cum funcționa ministerul, cu departamente și bisericuțe care acționau separat și independent, puteau trece luni de zile până să afle ceva.

Vorbise și cu studenții care îi erau colegi de cursuri și își dăduse seama mirat de cât de puțin știa de fapt despre Kate: cine îi erau prietenii, cu ce își ocupa timpul când nu era cu el. De pildă, nu-și închipuise că se împrietenise oarecum cu colegul de cameră al lui Gabino Aguirre și că acesta îi dăduse ei agenda în care băiatul notase anumite lucruri. Oare de ce nu-i spusese Kate nimic? Oricum, nu mai avea importanță. De-acum își putea imagina cam ce scrisese Gabino Aguirre acolo: de câteva zile, ziarele numai despre asta vorbeau.

Scandalul mitei ocupa prima pagină. Demisia prim-ministrului și căderea guvernului de dreapta deschideau o breșă adâncă în viitorul Republicii. Nimeni nu credea că lucrurile ajunseseră atât de departe. Povestea începuse când niște politicieni ai partidului la putere își folosiseră influența pentru a autoriza faimoasa ruletă patentată de Daniel Strauss în schimbul unui

procentaj gras din afacere. Conform ziarului *El Heraldo*, ministrul de interne primise un plic cu deloc neînsemnata sumă de o sută de mii de pesete, iar prim-ministrul Alejandro Lerroux primise drept cadou un ceas din aur masiv.

La început, treburile păruseră să meargă. Crupierii își avuseseră clipa de glorie la Gran Casino din San Sebastián și la hotelul Formentor din Mallorca. În mai puțin de o săptămână, mii de oameni își încercaseră norocul acolo. Dar febra pariurilor n-a ținut mult și, în cele din urmă, cazinourile au fost închise la inițiativa ministrului catolic al CEDA, José María Gil-Robles. Iar atunci afaceristul Daniel Strauss a recurs la șantaj, amenințând să dea în vileag corupția, dacă guvernul nu îi plătea patru sute douăzeci și cinci de mii de pesete ca despăgubire. A fost începutul strategiei sale de răzbunare, în care Gabino Aguirre a fost poate pe post de pion sacrificat, piesă lipsită de apărare în mijlocul unui foc încrucișat.

Profesorul era convins că dispariția lui Kate era strâns legată de acest caz, se gândea întruna la asta, doar așa își putea ține în frâu neliniștea. Se chinuia să-și amintească ceva care să-l lămurească. A reușit doar pe jumătate, recuperând niște date, niște informații ușor de intuit, pe care le știi, dar rămân ascunse în memorie până când ceva le face să se lege. Sau aproape.

Era evident că cei doi Strauss se folosiseră de Gabino Aguirre pentru relațiile lui cu nepotul prim-ministrului. Era un băiat inteligent, chipeș, semănând cu un june-prim din filme, cu prietenii masculine influente, destul de ambițios ca să riște și destul de naiv ca să creadă că nu pățește nimic. Dar când treburile au început să se complice, n-a mai fost cale înapoi. Băiatul știa prea multe, poate că a încercat să profite de acest avantaj, jucând la două capete. În definitiv, într-un joc de noroc fiecare pariază cum poate.

Cert este că devenise o amenințare pentru afacerist și chiar pentru guvern. Iar cineva se supărase și ordonase să fie arestat. Și atunci Brigada Criminală năvălise în Residencia de Estudiantes și îl încătușase. Până aici, era limpede, văzuse toată lumea. Ceea ce Díaz-Ugarte aflase singur era că, după interogatoriu, băiatul fusese pus în libertate, în mod inexplicabil. Iar de aici încolo totul era neclar, numai presupuneri. Pesemne că atunci intraseră în acțiune oamenii lui Doval în demisolul Hanului Cărămidarilor. Nimic oficial, o treabă simplă, discretă, eficientă. Nevăzut, necunoscut. Implicația prim-ministrului nu devenise încă publică, lucrurile se mai puteau aranja. În plus, băiatul nu era nimeni, un simplu student, prea ambițios și prea tânăr. Câți ani să fi avut, douăzeci și doi?

Judecând după ce spunea presa, prim-ministrul nu calculase bine forța adversarului său. Strauss era un luptător bine antrenat: în câteva zile, copii ale dosarului, cu date amănunțite, dovezi, nume și sume, ajunseseră în

mâinile principalului partid de opoziție.

Planul inițial de a îngropa afacerea s-a văzut afectat de temerea ca stânga să nu folosească situația în scopuri electorale. Drept care executivul a decis crearea unei comisii de investigație și a pus cazul în mâinile Tribunalului Suprem. Din clipa aceea, rețeaua de secrete țesută de Strauss și de acoliții săi s-a rupt. Totul a devenit public. Raportul a ajuns în toate redacțiile ziarelor. Bomba a aruncat în aer aranjamentul rentabil și „civilizat".

Zeci de politicieni au fost demiși. Primarul Madridului, ministrul instrucțiunii publice și artelor frumoase și prim-ministrul au demisionat. Cea mai mare criză politică a Republicii. Multă lume și-a pierdut banii, reputația, poziția politică… Dar un băiat își pierduse viața. Mereu trebuie să cadă un cap. Un umil pion de șah, o piesă deloc importantă în schema generală.

Începea să burnițeze, nori negri se adunau peste acoperișurile de vizavi, se însera. O lumină cenușie învăluia încăperea. Díaz-Ugarte s-a încruntat, încă o zi care trecuse degeaba. Și-a frecat bărbia, un tic pe care îl avea când ceva nu se potrivea într-o situație aparent limpede. Piesa de puzzle rămasă în aer avea de-a face cu meniul unui restaurant de lux. Cum se explica acea ultimă cină? Unde avusese loc? Cu cine? Întrebări fără răspuns… Iar când credea că avea toate elementele, dispariția lui Kate adăugase o necunoscută în acel puzzle tenebros.

Nu-i ieșea din cap ultima imagine cu ea. Kate îi striga ceva din mașină, cu geamul deschis, cu bărbia sprijinită de antebraț, zâmbitoare, ciufulită de vânt. Parcă era o eroină dintr-un film american. Era fata din diligență, blonda în pericol, iar el nu știuse să o apere.

Un scârțâit de podele. Díaz-Ugarte s-a întors și și-a văzut soția sprijinită de tocul ușii întredeschise, într-un halat lung de catifea verde. Din salon răzbătea ticăitul ceasului elvețian primit cadou la nuntă. Oare de când stătea Mari Paz acolo, observându-l cu un surâs ciudat? A avut o intuiție, a simțit-o ca pe o pală de întuneric.

— Uită de Kate, a fost tot ce i-a spus.

Nu l-a șocat tonul imperativ, ci faptul că pronunțase numele lui Kate, lent, de parcă ar fi distilat venin. Și o spusese cu aplombul pe care îl ai doar dacă ești foarte puternic sau ești fiica unuia care e foarte puternic.

Și atunci a înțeles tot. Și atunci, în sfârșit, toate piesele au făcut clic și s-au potrivit perfect. I s-a încrețit pielea pe spinare. Dacă exista iadul, în clipa aceea profesorul Díaz-Ugarte tocmai pășise în el.

Abia atunci a reușit cu adevărat să pună în ordine tot ce așteptase atâta timp, toate cuvintele pe care nu le luase vântul, ci rămăseseră în aer, zburătăcind pe tavan, plutind dintr-o încăpere în alta, precum vulturii

hoitari în jurul unui cadavru. Un infern privat, croit pe măsura exactă a ambițiilor sale. Și-a plimbat din nou privirile prin biroul acela rânced, mobilat cu severitatea unui etern aspirant la Premiul Nobel. Era la curent cu mecanismele literare, își avea propria curte de fideli. Ura talentul celorlalți, la fel ca toți poeții din generația sa. Sau chiar mai mult. Știa cum trebuie să fie un poem bun, dar ceva din el îl împingea în direcția opusă, de parcă și-ar fi căutat dinadins eșecul. Din spirit de contradicție, s-ar zice. O versiune a sa dispusă să ducă totul de râpă. Și-ar fi dat viața să poată scrie ca Pedro Salinas, de exemplu. Îi recita versurile ca și cum ar fi fost ale sale, precum un masochist rafinat care se reinventează torturându-se. Nu talentul îi lipsea, ci altceva. Ceva esențial, care se pierduse pe drum și care nu avea de-a face cu cuvintele. În definitiv, remușcarea era un exercițiu meticulos ce compensa faptul că nu scrisese o mare carte.

Când își descoperise în caracter această trăsătură negativă simțise un fel de nevoie de căință, ca un artist care a greșit. Fusese un proces lent, nu o revelație venită de pe o zi pe alta, care fermentase în el îndelung și pe nesimțite, până când se trezise că îi devorase creierul. Și a trebuit să revină în urmă, când tot ce urma să se întâmple încă nu se întâmplase și lumea era încă un loc deosebit și mai bun. Trecuse mult timp de atunci. A revenit până la femeia brună cu gropiță în bărbie. Poetul și prima sa muză. El scria versuri, rostea fraze solemne, recita din Virgiliu. Credea cu străşnicie în nemurire. E drept că nu știa încă prețul ce trebuia plătit, însă cumva, în forul său interior, acceptase deja factura. Și ce se întâmplase? Nici nu voia să-și amintească…

Își aducea aminte de o discuție. Când ești îndrăgostit, vorbești mai mult decât e cazul. Nimeni nu poate controla efectul pe care-l pot avea cuvintele. Consecințele. Ea era prea tânără ca să priceapă unele lucruri, se temea de fiecare dată că putea fi ultima întâlnire, trăia cu această spaimă. El îi promisese nu doar o dată că va lăsa totul, dar de fiecare dată intervenea ceva ce îl făcea să amâne decizia. De fapt, nu avusese curaj să înfrunte un scandal. Iubirea devenise imposibilă, ceva extrem, plasat pe linia care desparte viața de moarte. Un bărbat trebuie să aibă curajul de a se opri la timp sau curajul de a merge mai departe. El nu avusese niciuna, nici alta. Fusese limita sa.

De fiecare dată când își amintea, profesorului parcă îi lipsea aerul, ca și cum un curent malefic și pervers ar fi bântuit între cei patru pereți, ceva legat de condiția lui de bărbat însurat, desigur. Și simțea un miros muced, de om bolnav sau invalid.

Iar acum senzația de atmosferă viciată o simțea nu doar în casă, ci peste tot, ca și cum în jurul său s-ar fi urzit un complot: conversații telefonice

purtate cu glas scăzut, hârtii răvășite pe birou, zgomotul surd al unor pași pe culoar, întreruperea bruscă a discuțiilor la apariția lui, de parcă ceva vag diabolic se punea la cale pe ascuns și intrarea lui în încăpere i-ar fi silit să tacă. Díaz-Ugarte era paralizat și terorizat la ideea că retrăia o etapă de viață deja trăită. Fără să știe totuși de unde putea veni lovitura de data asta.

De două ori fusese întrebat la minister de Kate, o dată cineva insinuase că avea contacte cu militanți comuniști din Comitetul Evreiesc American. Își amintise vag de o știre auzită la radio despre lichidarea unei celule clandestine, ceva legat de spionaj, o rețea prosovietică, parcă… Ideea că cineva ar fi putut s-o creadă pe Kate spioană i s-a părut atât de aberantă, că nici nu a bănuit că ar fi putut fi o scuză pentru a o incrimina pentru altceva.

S-a înfiorat la gândul că Brigada Socială și Criminală avea mii de modalități de a culpabiliza un om. Și-a amintit de ieșirea de la cinema, de aerul familiar al tipului cu urechi clăpăuge… Era sigur că-l mai văzuse înainte prin minister. Poate la etajul doi, unde funcționa Departamentul Siguranței. Unde era mereu aglomerat, lumea stătea la coadă pe culoar: acolo aveau loc temutele delațiuni, acuzațiile individuale, reglările de conturi… Un sector în plin avânt al Comitetului de Ordine Publică după revolta minerilor din Asturias. Era de-ajuns ca o persoană influentă, un înalt funcționar, soția unui ambasador, o nevastă neglijată sau un vecin invidios să se prezinte acolo și să denunțe fără prea multe dovezi niște fapte ipotetice, pentru ca persoana în cauză să fie arestată, interogată, trimisă la închisoare sau să dispară pentru totdeauna de pe fața pământului.

Sunetul ceasului elvețian cu cuc l-a făcut să tresară de parcă ar fi auzit o împușcătură. Stătea în picioare, nemișcat, cu inima bătându-i accelerat. Tocmai înțelesese cu mulți ani întârziere că într-o căsnicie unul din doi face treburile murdare. Chipul soției i-a apărut pe geam pe partea întunecată a nopții.

În ciuda revelației, Díaz-Ugarte nu era surprins, în fond, și-a dat el seama, se aștepta de mult la asta. O aștepta încă din ziua în care cuplul Strauss îl invitase la recepția în onoarea consulului olandez la hotelul Palace. O clipă a revăzut aievea ringul de dans cu mătăsuri și străluciri de oglinzi, care îl amețise. A simțit din nou pielea lui Kate prin rochia neagră, legănarea suavă a corpului ei în ritmul de vals, în timp ce-l privea sfidătoare și tăcută, neștiind încă ce se petrecea între ei și, mai ales, neputând să o evite. Dar vina fusese a lui. În definitiv, el era o persoană cunoscută. Scandalul era asigurat. Fusese o nebunie să danseze cu ea în văzul tuturor. Precis că bârfa ajunsese la urechile soției și ale socrului. Cum de nu se gândise? Madridul era un oraș în care iarba rea se strecura prin balcoane în timpul siestei, până și secretele de stat ajungeau de domeniu public. Doar știa și el, cunoștea bine adunătura

aia de cumetre care își bârfeau aproapele, care trăncăneau și împrăștiau zvonurile din ușă în ușă… Nu numai că ieșise în evidență, dar le-o și servise pe Kate pe tavă. Încă un cadavru pe conștiință. Și în timp ce-și amintea scena dansului, o durere în omoplați l-a făcut să se chircească precum un animal bolnav.

Nu a simțit amărăciune, nici furie, nici măcar ură. Doar o vagă senzație de oroare, care-i creștea cu groază în inimă. Și a înțeles că venise clipa să-și vândă sufletul diavolului.

Capitolul XVI

Îi era frig. Tare frig. Îi scârțâiau încheieturile. Kate stătea nemișcată, dar avea impresia că pământul se mișca. Stătea ghemuită pe un prici, acoperită cu o pătură aspră de pânză de sac, cu părul dat pe spate și oasele feței la vedere. Îi clănțăneau dinții ca un serviciu de ceai în vagonul restaurant al unui tren. De ce se afla acolo? Era ca și cum s-ar fi aflat într-un loc care nu era real, un soi de limb. Uneori auzea niște plânsete înfundate de partea cealaltă a peretelui subțire, iar asta era cel mai rău. Să auzi pe cineva plângând în întuneric te face să-ți percepi propria spaimă. Kate încerca să se gândească la altceva.

Și-a amintit de copilărie, când frigul o făcea să dârdâie și îi crăpa buzele. Un aer tăios îți încremenea mușchii fetei de cum scoteai nasul afară. I s-a părut că vede imagini cu triburi de indieni acoperiți din cap până în picioare cu piei de bivol. Familii întregi aproape înghețate. Și-a amintit că Bogey avea o căciulă din blană de urs-spălător, la fel ca aceea pe care o purta Davy Crockett. Tare mult îi plăcea ei căciula aia; într-o zi, în plină ninsoare, a alergat în joacă după el să i-o ia; epuizați, s-au sprijinit de gardul fermei ca să-și tragă sufletul, zâmbitori, cu nasurile înghețate și obrajii îmbujorați. Țurțuri minusculi trosneau ca surcelele când se spărgeau. Unul dintre rarele momente în care a fost conștientă de o fericire care avea s-o țină toată viața, avea doisprezece sau treisprezece ani și nasul înghețat. Kate și-a întors visătoare privirile spre lumina cenușie ce pătrundea pe ferestruica cu gratii a celulei: diminețile albe, căciula de blană din Tennessee, țurțurii clinchetind în cădere, dinții care clănțăneau de frig… Numai că aici nu era gerul din prerie, ci iarna aspră din Madrid.

Înainte o duseseră în altă parte. Printr-unul dintre tunelele metroului, un culoar lung și umed cu miros de urină. Apoi urcaseră cu un fel de lift de marfa până la nivelul patru. Intraseră pe o ușă de lemn foarte înaltă, ca de gară, și ajunseseră la niște birouri despărțite de geamuri, unde țăcăneau întruna mașinile de scris și sunau telefoanele. Au așezat-o în fața unei dactilografe cu mutră lungă și severă, cu jachetă gri tricotată și umerii înguști ca un umeraș. Femeia i-a transcris declarația și nu a privit-o nici măcar o dată.

Nu știa ce voiau de la ea. Inițial, crezuse că voiau poate să afle ce știa despre Gabino Aguirre, că motivul arestării era agenda pe care i-o dăduse Hans Müller și pe care o avea în geantă. Căci după interogatoriu primise

înapoi geanta de umăr din piele cu tot ce avea înăuntru, inclusiv pașaportul și țigările americane, dar fără caietul cu coperte albastre și închizătoare din elastic. Respirase ușurată: aveau ceea ce căutaseră, acum aveau s-o lase să plece. Dar au dus-o în alte birouri, unde i s-au pus întrebări ciudate și lipsite de sens, ore în șir. Între timp își dăduse seama că toate astea n-aveau să se termine cu bine.

Există oameni care se lasă în voia curentului și înoată cu el; oriunde ar fi, știu despre ce se vorbește, cine ce gândește și de unde va veni următoarea lovitură. Kate nu făcea parte dintre aceștia. Curentul îi trecea peste cap și o târa pe râu în jos, așa cum făcuse cu Amy.

Dacă aveau caietul, ce mai voiau? Nu pricepea ce se întâmpla. Ce ar fi vrut ei să le spună. Și dacă nu reușeau să afle? Ar fi pățit ce pățise Gabino Aguirre? Deocamdată nu fusese agresată în niciun fel, dar începea să-i fie frică.

Au întrebat-o despre planurile oficiale de dezvoltare agricolă din URSS și despre o presupusă reuniune a comuniștilor americani cu lideri ruși la Madrid. Au insinuat ceva despre un transport de documente oficiale între membri ai Comitetului Evreiesc American și activiști ai partidului din New York. Ceva atât de aiuritor, încât, cu toată sperietura, i-a venit să râdă. Asta nu putea fi serios, era mult prea rocambolesc. Pesemne că o confundau cu altcineva.

În timp ce aștepta pe un scaun cu spătar înalt, își imagina plină de speranță că Álvaro o căuta peste tot și, dintr-o clipă într-alta, avea să apară și s-o salveze. Doar avea relații în Madrid, scria la ziar, avea prieteni sus-puși, figuri importante… Precis că știa ce să facă și la cine să apeleze ca să pună capăt acestei neînțelegeri. Era sigură că atunci totul s-ar fi rezolvat într-o clipită și s-a agățat de acest gând în orele în care a stat pe scaun, cu genunchii lipiți și mâinile în poală, numărând minutele și stăpânindu-și nevoia de a urina. Dar nu, n-a venit nimeni să întrebe de ea. Niciun cavaler rătăcitor nu a venit s-o elibereze din captivitate.

Totuși, a continuat să spere cu încăpățânare, deși tot mai puțin convinsă, și după ce a fost mutată la închisoarea pentru femei de la Ventas. O clădire nouă din cărămidă și pereți văruiți, de pe strada Marqués de Mondéjar.

A fost dusă acolo într-un furgon în care erau și alte femei arestate. La intrare au fost preluate de o funcționară cu înfățișare de călugăriță, care mirosea a leșie și purta un mănunchi enorm de chei la brâu. A dus-o până la celula ei printr-un labirint de culoare înalte, cu pereții faianțați. Închisoarea avea șase galerii cu câte o baie comună cu latrine și chiuvete la capăt. Ea a nimerit în a patra. Fiind străină, a primit o celulă individuală. Dar cât și-ar fi dorit să nu fie singură, să poată vorbi cu cineva. De când fusese arestată,

avea o stare permanentă de nesiguranță, de alunecare, de pas greșit; dar unde greșise? Noaptea stătea trează pe marginea patului, fumând în tăcere, privind în tavan și căutând o amintire care s-o încălzească, rănită în amorul propriu, dar străduindu-se să-și păstreze aplombul; nu-i reușea pe de-a-ntregul. Și de ce nu-i venea să plângă?

Uneori rămânea trează până la ore târzii din noapte. Îi venea greu să adoarmă. Din trei în trei minute, un reflector puternic mătura celula dintr-o parte în alta prin pătratul cu gratii al ferestruicii dinspre curtea interioară.

Își amintea de prima dată când simțise dorința de a veni în Spania, fascinată de cărțile citite, s-a revăzut într-o dimineață de primăvară pe o bancă de lemn din grădina bibliotecii publice, despărțită de zarva de pe 5th Avenue printr-un șir de copaci, dând paginile unei cărți legate în pânză vișinie și cu litere aurite pe cotor. Niciodată nu crezuse că o poveste de mai bine de trei sute de ani ar fi putut s-o emoționeze atât.

> „Ce mai, cu mințile de tot duse, căzu în doaga celei mai ciudate idei la care a ajuns vreodată un nebun pe lumea asta, și anume i se păru nimerit și de trebuință (...) a se face cavaler rătăcitor și a o porni în lumea largă, cu armele și calul lui, ca să caute aventuri...”[4]

Admira caracterul individualist al spaniolilor. Demnitatea cu care înfruntau sărăcia i se părea un semn de putere în comparație cu vulgarul materialism al societății nord-americane. Mai bine sărac decât sclav al producției în serie. Era fascinată de țara asta de departe, visa la un loc necunoscut, la o lume exotică, plină de vechi virtuți și nobile idealuri. Un teritoriu necunoscut la celălalt capăt al lumii. Tărâm de poeți.

Ce periculos e idealismul, și-a zis Kate. Cu capul plecat, și-a amintit versurile lui Antonio Machado: „Nu pe aceste locuri a fost grădina din Eden; / acest tărâm e pentru vultur, e-un loc de pe pământ / pe unde rătăcește umbra lui Cain”. Pe chip i se citea o duritate recent dobândită, care nu-i ascundea sentimentele: cruzime și scârbă. Dar și înțelegere. Acum Spania i se părea departe de acel paradis idilic. Mai puțin pitorească, mai reală și mai întunecată. Dar totuși un teritoriu care îi era aproape, căci îl alesese dintre toate și pătrunsese în el din proprie voință, nimeni n-o obligase, de parcă ar fi trecut granița între ficțiune și realitate.

A căzut din nou pe gânduri. Măcar dacă ar fi avut ceva de citit... în situația dată, o carte era o ușă deschisă spre aerul liber al străzii. Paloarea îi scotea

---

[4] Miguel de Cervantes, *Ingeniosul hidalg don Quijote de la Mancha,* Editura Humanitas, București, 2016, p. 19, trad. de Sorin Mărculescu (N. tr.).

în evidență pistruii de pe nas și de pe pomeții supți. Era foarte slabă, mai ales din cauza oboselii și nesomnului. Se uita fără chef la pătratul de lumină cenușie de afară, ghemuită sub pătură, când clopotul care anunța masa i-a întrerupt gândurile.

După cele două luni petrecute acolo, se obișnuise cu zgomotele închisorii: scrâșnetul zăvoarelor, sunetul metalic al ușilor care se închid, glasurile deținutelor în galerii, ecoul pașilor gardienilor care-și făceau rondul, sirenele pe timp de noapte, ecoul clopotelor…

Închisoarea era o lume cu norme proprii, cu mirosuri râncede și pași numărați. O sută cincizeci și doi dintr-o extremitate în alta a curții. Puteai rezista doar dacă lăsai gândurile la o parte. Cel mai rău era să te agăți de ceea ce lăsaseși afară, căci riscai să înnebunești de-a binelea. Iar Kate se gândea prea mult.

Nu înceta să se întrebe când anume globul de cristal al visurilor ei se făcuse țăndări. Unde greșise. Firește, se gândea la Díaz-Ugarte.

Nu trecea o noapte în care fantoma lui să n-o viziteze, în care, arzând de febră, să nu simtă nevoia fizică de a-l trânti pe pat cu fața în sus, nu știa exact dacă să-și verse pe el furia oarbă împotriva lumii întregi cărându-i pumni sau să facă dragoste cu el. Dar ce o chinuia cel mai mult era groaza că n-avea să-l mai vadă niciodată. Își doza amintirile intime cu frică, uneori și le gonea din minte dinadins, ca un cowboy care drămuiește strânsoarea hățurilor unui cal sălbatic. Acum nu, șoptea și se gândea la altceva, ca să n-o ia razna.

Nu avusese timp să-i povestească profesorului ultima discuție cu Hans Müller, aceea când îi dăduse agenda lui Gabino Aguirre. Fusese pe punctul de a o face în timp ce mergeau cu mașina spre cartierul acela de la periferie, dar renunțase, nici ea nu știa de ce; poate că avea de gând să-i spună pe drumul de întoarcere, pe care n-a mai apucat să-l facă. Sau uitase, pentru că mintea îi stătea la altceva.

Hans îi dăduse întâlnire cu o zi în urmă pe malul canalului. Sub cerul înnorat, copacii păreau cenușii, iar apa mirosea a gunoaie și a vegetație putredă. A început să vorbească, iar Kate a perceput de la bun început în tonul lui ceva ciudat, ceva ce nu suna tocmai inocent. Tânărul lăsase capul în jos și ținea mâinile în buzunarele unei jachete sport din bumbac cu inițialele sale brodate și gluga pe umeri, ca un călugăr în drum spre eșafod. Și în vorbele lui era un regret, ca și cum s-ar fi referit la o informație inutilă, venită prea târziu, dar care, la momentul potrivit, ar fi putut schimba totul.

Informații care îți pot distruge viața. De exemplu, că în preziua morții lui Gabino Aguirre, Frida Lowmann îi trimisese un bilet scris de mâna ei, cu instrucțiuni cât se poate de limpezi, deși codate, ca să nu se compromită. În care îl avertiza printre rânduri că urma să fie arestat dacă rămânea la

Madrid și îl sfătuia să dispară o vreme, să se ascundă la Linares sau oriunde altundeva, însă departe de capitală, până trecea pericolul. Portarul împărțise poșta pe la prânz și, în absența destinatarului, dăduse plicul colegului de cameră.

— Să-i spui lui Gabo că l-a adus o gagică trăsnet, îi făcuse el cu ochiul.

De ce nu primise Gabo biletul care i-ar fi putut poate salva viața? Asta era altă poveste: plicul era de culoare crem și mirosea a hârtie de scrisori parfumată, genul de corespondență pe care l-ar folosi o femeie îndrăgostită ca să-i dea întâlnire amantului. Cel puțin asta presupusese Hans Müller. Apoi își trecuse ambele mâini prin părul de culoarea paiului. Vârfurile urechilor erau roșii ca focul. Parcă se cufundase în el însuși, cu axul de susținere frânt.

— De unde era să știu? a spus întretăiat și pe un ton stins, rugător și mâhnit, aproape feminin, aplecându-și și mai mult capul și uitându-se la apa canalului, cenușiu-oțelită ca lama unui pumnal. Femeia aia… Glasul i s-a stins de tot, de parcă nu mai avea putere să continue.

Kate l-a studiat gânditoare, cu capul aplecat într-o parte, apoi a întrebat:

— Erai gelos?

Hans s-a uitat din nou la apă; Kate a observat că avea lacrimi în ochi.

— Dacă i-aș fi dat scrisoarea lui Gabo, poate că ar mai fi în viață, a rostit cu glas spart și cu atâta tristețe, încât Kate a simțit nevoia să-l consoleze.

— Nu a fost vina ta, a zis, punându-i o mână pe umăr. În plus, nu a murit la comisariat. Știm că i-au dat drumul după câteva ore.

— Ce mai contează unde a murit? a exclamat Hans. Avea un accent german foarte pronunțat, „r”-ul suna ca un fierăstrău. Ei au făcut-o. Nu l-ar fi lăsat să plece, dacă n-ar fi crezut că le era mai de folos viu… Vorbea în cunoștință de cauză; cunoștea metodele; erau aceleași ca ale Brigăzii Criminale din Germania… Dacă i-au dat drumul, a fost pentru că știau că avea să-i ducă exact la ceea ce căutau. Precis că l-au urmărit, s-a strâmbat el cu scârbă.

— Și unde crezi tu că s-a dus Gabo după ce a ieșit de la comisariat?

Kate l-a privit direct în ochi.

— Singura persoană cu influență la care putea apela era ea. Așa cum îl cunosc, n-ar fi de mirare să se fi dus acasă la Frida Lowmann. Gabo nu evita să se vâre în gura lupului. Pesemne că doar văzându-l ea a înțeles perfect situația.

Aici nu se înșela. Soția lui Strauss era o femeie extrem de inteligentă, cu destulă experiență pentru a risca pentru cineva apropiat, dacă mai exista vreo speranță, dar și pentru a nu face greșeli, dacă acela era deja condamnat.

— Probabil că s-a purtat normal, a continuat Hans. Doamna Lowmann e o gazdă profesionistă, e specialitatea ei. E foarte posibil ca și în seara aceea să

fi avut musafiri. Toată lumea vorbește despre cinele ei celebre, cu caviar Beluga. Nu știu cât o fi stat Gabo acolo, oricum suficient ca să-și plănuiască pasul următor și să dea niște telefoane. Presupun că era speriat. Avea nevoie de o protecție din interior. Cine? Pesemne că un individ care cunoștea pe de rost toată rețeaua de extorsiune, marele contabil, ca să zic așa. Și când a părăsit casa, destul de târziu, bătăușii l-au urmărit, convinși că avea să-i ducă la el.

— De unde știi că așa s-au întâmplat lucrurile?

— Nu știu, și-a trecut el greutatea de pe un picior pe celălalt. Ochii cu gene incolore priveau fără să vadă, de parcă ar fi vizualizat orori din trecut, apoi și-a revenit și a spus: Când n-ai certitudini de care să te agăți, faci presupuneri, n-ai încotro. Tu ești americancă, e normal ca toate astea să ți se pară nebunești, dar eu sunt german, viziunea mea despre om și faptele sale nu poate fi roz…

Kate a ales să treacă peste nuanța de reproș din cuvintele sale, deși o deranjau ideile preconcepute despre țara ei.

— Sigur, a spus pe un ton neutru, cântărind parcă ce informații ascunse mai avea Hans Müller. Deci, după presupunerile tale, intenția lor era să pună mâna pe tipul care ținea socotelile?

— Nu numai.

— Păi atunci, ce mai căutau?

— Asta, a răspuns el fără ezitare, scoțând din buzunar un caiet cu coperte tari, închise cu un elastic. Vei ști ce să faci cu el.

Dar ea nu avusese timp să facă nimic. Totul se întâmplase mult prea repede…

La asta se gândea Kate, cu privirile în tavanul celulei, care se afla la un metru și jumătate deasupra ei, pradă unei neplăceri fizice care o epuiza. Îndoielile, bănuielile și singurătatea erau dușmani cu care era greu de luptat după gratii.

Din când în când, avea nevoie să se întoarcă în trecut. Când era curioasă și alerga pe coastă cu vântul în față de-a lungul pășunii care despărțea râul de ferma Madox. Niciodată nu fusese mai departe și mai singură decât acum. A căutat în memorie poza unei fetițe de patru ani, cu o mutriță supărată, pe cap cu o pălărie texană și călare pe un ponei. Oare exista un rai pentru micuțele *cowgirls*? Of, fetițo, a șoptit ca și cum s-ar fi rugat Dumnezeului unic al copilăriei.

Înaintea prânzului, deținutele ieșeau în curte să se plimbe un sfert de oră. Îi plăceau minutele acelea de aer curat care îi eliberau mintea de fantome. A inspirat adânc aerul rece. În jur, aproximativ cincizeci de femei mergeau sau vorbeau în grupuri. Se adunau după afinități: erau străinele, maure sau

portugheze, câteva franțuzoaice. Singura americancă era Kate. Gringuita, așa o strigau. Toate aveau o poreclă. Spaniolele se adunau între ele, dar fără gitane, care se țineau separat și ascultau de o femeie la vreo cincizeci de ani, Rosario, o sevillană grasă cu coc și fustă neagră și lungă până în pământ. Faraoana. Ea era cea care rezolva certurile frecvente care izbucneau. Gitanele erau bătăioase, vesele și superstițioase. Foloseau o spaniolă ciudată, pe care Kate o înțelegea anevoie. Câteodată, una dintre ele începea să bată din palme, celelalte intrau în ritm, alungând frigul bătând din picioare caldarâmul curții, într-un dans plin de viață și total diferit de tot ce văzuse Kate.

— Hai și tu, frumoaso, sufletelule! o îndemna Faraoana. Nu fi supărată, Gringuita, c-ai să te îmbolnăvești.

Kate zâmbea blând, dând din cap că nu. Nu-i stătea ei inima la dans.

Asturienele se adunau într-un colț și fumau. Ele erau veteranele, cele mai multe erau socialiste, femei aspre din mine, erau închise încă de la revolta din octombrie. Unele își pierduseră bărbații, dar din exterior o rețea de ajutorare avea grijă de copiii lor și se sprijineau reciproc. Deținutele erau solidare. O femeie din Zaragoza, care se numea Pilar, poreclită Descurcăreață, îi dăruise lui Kate un pulover pe gât, gros, de lână, pe care îl purta în timp ce măsura cu pași mari curtea dintr-un capăt în altul, până la gheretа paznicului.

Ca să reziști, trebuia să urmezi o rutină, o sută cincizeci și doi de pași dus, o sută cincizeci și doi întors. Erau și locuri mai rele. În definitiv, Ventas era o închisoare nouă. O inaugurase în urmă cu câțiva ani, în timpul guvernului de stânga, însăși Victoria Kent, directoarea penitenciarelor. Fusese construită respectând criteriile igienice și umanitare. Dar oricât ai dori să umanizezi, la pârnaie miroase mereu la fel: a femei închise, a singurătate, a rufe murdare care-ți mută nasul, a leșie și dezinfectant, a transpirație și a terci fiert cu cartofi și pâine neagră.

Meniul zilnic. După ieșirea în curte, se îndreptau ordonat spre sala de mese. Kate stătea de cinci minute înaintea farfuriei neatinse. În ultimul timp era tot mai închisă în ea. Gândurile îi săreau de la una la alta, îi țopăiau prin amintiri, smulgând bucăți ca dintr-o sosea bombardată. Într-un fel, în sinea ei se purta o luptă din care cea înfrântă era inima.

Era obosită. Oasele claviculei i se conturau sub pulover precum aripile unei păsăruici. Pielea i se uscase, cearcănele viorii ieșeau și mai mult în evidență sub lumina slabă din sala de mese. Începea să creadă că nu va mai ieși în veci de acolo.

A scos-o din gânduri vocea aspră a unei funcționare care îi striga numele la difuzor: „Caterina Moore”. Din cauza pronunției, numele de familie fiind

rostit fonetic, la început nu a înțeles că era vorba despre ea.

A fost dusă într-o încăpere înaltă cu un crucifix pe perete, unde directoarea închisorii o aștepta alături de un tip total necunoscut. Solid, chiar gras, în costum maro și pantofi scâlciați, în picioare în spatele unei mese pe care se găsea un plic deschis, de culoarea ocrului și cu timbru oficial. Cei doi au avut un schimb de priviri pe care Kate l-a observat imediat. A încremenit. Auzise zvonuri despre ce se întâmpla cu deținutele asturiene când erau scoase de acolo.

Nu a primit nicio explicație, nu a avut timp să-și ia la revedere de la nimeni. O funcționară îi adunase lucrurile și i le-a adus strânse într-o legăturică. Au ieșit pe poarta aripii de sud-est, care dădea spre zidul unui cimitir. O mașină oficială era parcată acolo.

— Nu prea arătați bine, a spus tipul în costum maro, așezându-se la volan.

Kate n-a spus nimic. La închisoare învățase că, în lipsă de altceva, tăcerea era o bună armă de apărare. Precum și o modalitate de păstrare a orgoliului. În situația ei, a-și controla emoțiile și a ține ochii deschiși era mai folositor decât a pune întrebări.

Privind pe geam, a fost mirată de haosul de pe străzi. Aerul parcă era agitat de zborul a mii de aripi, parcă se anunța ceva. Cât timp fusese închisă, nu avusese vesti din exterior, doar câte un comentariu răzleț auzit din grupul asturienelor despre alegerile programate pentru februarie și avansul Frontului Popular. Așa se părea, căci zidurile erau acoperite de afișe electorale, care purtau sigla FP. Prea multă lume umplea trotuarele. Pe Gran Vía avea loc o manifestație: pumni ridicați și steaguri roșii, încurcând traficul în sunet de claxoane. Kate a lăsat geamul jos, dar nu a priceput ce strigau oamenii. Mirosea a cauciucuri arse. Înspre Puerta del Sol se vedea o coloană înaltă de fum negru.

Nu era orașul pe care îl știa ea. Probabil că se întâmplase ceva. Nu își imagina însă că abisul care se căsca de la un balcon la altul, de la o stradă la alta era prăpastia iminentă a războiului.

Mașina a oprit înaintea unui portal de pe strada Atocha. Un bărbat pe jumătate mascat de gulerul paltonului ridicat și de pălăria trasă peste frunte a traversat strada. Nu l-a recunoscut pe Díaz-Ugarte decât în clipa în care a deschis portiera din spate.

— Álvaro!

Nu a fost tocmai reîntâlnirea la care visa pe când fuma pe marginea patului din celulă, privind în tavan. I s-a părut schimbat, deocamdată nu știa în ce fel. Purta un palton elegant de șeviot neîncheiat și o cravată îngustă cu nodul într-o parte, așa cum îl avusese la prima oră de curs, și nu și-a scos pălăria. Tăceau amândoi. Ea se uita la el și nu știa la ce să se aștepte.

Constata la el o prudență retractilă, o duritate nouă în priviri, o grijă să evite orice contact fizic. O clipă s-a temut că poate dăduse crezare tuturor vorbelor care s-ar fi putut spune despre ea. Dar în acest caz i-ar fi reproșat ceva sau ar fi dojenit-o. Nu, nu era asta. Atitudinea profesorului era mai curând cea a cuiva care se grăbește să rezolve cât mai repede un episod incomod, dar necesar, făcându-și cumva datoria. Ca un domn.

Și atunci Kate a priceput totul pe loc și a fost cuprinsă de un profund sentiment de umilință și de jale, de parcă s-ar fi văzut din afară și i s-ar fi făcut milă de ea însăși. A schițat un zâmbet care se voia superior, dar nu era decât reflexul sarcasmului provocat de propria naivitate. Păi la ce se aștepta? S-o primească cu brațele deschise? Nimeni nu este liber să fie el însuși. Asta-i viața. O linie discontinuă de împliniri și erori de calcul, în care fiecare repară ce poate și cum poate. Tu, aici. Eu, dincolo. Fiecare la locul lui. În definitiv, el era un bărbat căsătorit.

Díaz-Ugarte se uita întruna la ceas, stânjenit și distrat, de parcă s-ar fi simțit vinovat că ajunge târziu la serviciu. Era un Festina de aur cu curea de piele, pe care Kate îl vedea acum pentru prima oară. La un moment dat, profesorul a scos din buzunarul interior al sacoului un plic și i l-a înmânat.

— Ai aici biletul de tren până la Cádiz și biletul de întoarcere la New York. *Manhattan* ridică ancora joi la prânz. Tonul vocii era neutru și funcționăresc, lipsit de orice inflexiune care să denote îndoială sau ezitare. Nu avem mult timp.

Deci așa, se lepăda de ea și o făcea cu atâta stăpânire de sine și atâta indiferență, încât Kate nu-și putea crede urechilor. O trata ca pe o străină care nici măcar nu era în stare să-și plătească drumul înapoi acasă. A lăsat privirile în jos și atunci tăcerea ei a părut să-l emoționeze, dar poate că nu era decât o modalitate de a scăpa de situație. Kate a avut însă impresia că îi ierta viața. A atins-o extrem de delicat, ca înainte, o atingere ușoară pe partea interioară a încheieturii mâinii, acolo unde se văd venele.

— Îți promit doar că, dacă într-o bună zi o să mi se schimbe viața, am să te caut.

— Te referi la o schimbare produsă de cauze externe sau la una care ține de voința ta?

— La ambele.

S-a uitat la el cu un amestec de dispreț și aversiune, de parcă l-ar fi putut zdrobi sub talpă. Însă a fost nevoie să-și adune toată mândria ca să rămână cu capul sus și să nu se întoarcă în timp ce se depărta cu sacul pe umăr. Era prea tânără ca să-și mascheze sentimentele.

Și asta a fost tot. O despărțire fără reproșuri și explicații inutile. În fața Gării de Sud, cu arcadele ei înalte din fier.

Două zile mai târziu, Kate se afla la bordul transatlanticului *Manhattan*, care făcea ruta Saint Nazaire – Cádiz – New York. Era palidă și părul liber îi bătea umerii. Pe chip i se săpaseră linii noi de duritate. Expresia ei nu era cea a unei fete de douăzeci și trei de ani care venea acasă, ci a unei femei adulte care își pierduse patria.

Șuieratul sirenei a strâns pasagerii la balustrada pupei, unde și-au fluturat batistele în semn de despărțire. Kate a simțit că trepidația mașinilor făcea să vibreze bara metalică de care i se încleștau mâinile, de parcă ar fi fost singurul punct de sprijin care îi rămăsese. A rămas acolo mult după plecarea celorlalți de pe punte, când nava era de-acum în larg. Singură, cu o pătură bleumarin aruncată pe umeri, fumând bărbătește, cu jarul în gură, așa cum o învățase Bogey că făceau soldații în nopțile ploioase. Cu inima bătându-i foarte lent și cu mintea golită. Auzea bătaia valurilor pe copastie. Era aplecată peste bord. Până nu a simțit lacrimile care i se scurgeau de pe bărbie pe mâini nu a realizat că plângea. Și a plâns în neștire, pentru prima dată după mult timp, fără martori, că doar așa știa ea să plângă. A rămas astfel mult timp, de parcă în ea s-ar fi deschis o ușă prea mult timp zăvorâtă. Nu știa de ce plângea.

Se simțea epuizată, fără destulă forță pentru a traversa oceanul. Dragostea o făcuse sigură pe ea, invulnerabilă. Ce ușor era să crezi în promisiuni: felul lui de a o mângâia, de a-i șopti la ureche cuvinte tandre sau îndrăznețe, de a-i pune o mână pe umăr ca pentru totdeauna. Numai că, mai devreme sau mai târziu, toți trebuie să aleagă. Asta sau cealaltă. Pe cine iubești, cu cine rămâi, pe cine trădezi. Fiecare își urmează pașii și niciun bărbat nu e dispus să piardă totul pentru o himeră. Trebuie să aleagă. Kate rezistase șaptezeci și șase de zile și de nopți de captivitate. Până acum.

Din când în când, valurile stropeau puntea și o udau pe obraz. Lacrimile aveau gust de mare.

Capitolul XVII

La urma urmei, dezamăgirea lasă un gust neplăcut, care își face loc în suflet și rămâne acolo. După ce trec anii, ai timp să te gândești. Finalmente, totul se acceptă mai mult sau mai puțin fatalist. Pentru Kate, nu era vorba de ranchiună, ci mai curând o tendință de a râde de ea însăși, de naivitatea și de stângăciile ei. E drept că uneori o năpădea un sentiment de dezolare personală, intimă, care îi punea un nod în gât, însă viața o învățase că te poți încălzi făcând surcele din orice lemn.

Iar acum, anii trecând, ce-i rămânea? O poveste ca o pietricică ce i se plimba prin cap, care ba se ascundea, ba ieșea pe neașteptate la suprafață. Amintirea era acum mai sublimată și, în același timp, mai intensă, dar muchiile erau mai tocite, mai puțin tăioase; patina melancoliei o scăpase de resentimente.

Kate a recitit versul și a rămas o clipă pe gânduri, privind vitraliul georgian dinspre campusul Saint James College. Trecuse timpul. Prea mult timp, și era iar iarnă.

De când revenise în Statele Unite, se străduise să fie tot timpul ocupată. Își luase doctoratul în literatură spaniolă contemporană. Era profesor agregat și îi plăcea ce făcea. La ora cinci după-amiaza se închidea în birou și, înconjurată de cărți, își pregătea cu conștiinciozitate cursurile. Foarte curând trebuia să abordeze ultima parte a programului final din acest semestru. Pe masă avea materialul pregătit. Foi scrise de mână, subliniate și puse sub un prespapier; și cartea deschisă la pagina douăzeci și șapte. Atunci a citit versul acela, și deodată pietricica a sărit în aer și a izbit-o în frunte.

Luptase mult să-și stăpânească emoțiile, dar iată că, pe neașteptate, câteva cuvinte scrise în spaniolă amenințau să arunce în aer zăgazul în spatele căruia curgea, ca întotdeauna, râul vijelios al istoriei.

Există epoci în care viața oamenilor nu înseamnă nimic, nu sunt decât puncte lipsite de semnificație în mijlocul marilor tragedii colective. Lacrimi în ocean.

Veștile care soseau despre războiul din Spania erau tot mai alarmante. Scandalul mitei sfârșise prin a mina încrederea spaniolilor în instituții și făcuse imposibilă dezbaterea politică. Republica era la cheremul lupilor. Nu trecea o zi fără ca ziarele să nu vorbească despre bombardamentele sistematice asupra Madridului. La început, Kate nu voise să știe nimic

despre război, trebuia să se depărteze de amintiri pentru ca rănile să se cicatrizeze. Să dea uitării chipuri, străzi, nume… Numai că nimic nu se uită. Fiecare obuz o lovea în viscere. Asculta buletinele de știri la radio și își zicea că Residencia de Estudiantes era probabil un morman de ruine.

De când se întorsese, nu primise nicio veste de la Álvaro Díaz-Ugarte, dar *miss* Abramson știa mai multe. Nu avusese timp să părăsească țara cu prima serie de intelectuali exilați în America, sau poate nu voise. Versurile sale erau uneori publicate în presa americană, traduse prin intermediul Alianței Intelectualilor Antifasciști. Erau poeme intimiste, străbătute însă de o sârmă ghimpată, care marca granița dintre posibil și imposibil. Nu toate epocile sunt potrivite pentru poeții lirici. Versurile lui păreau prea intime în comparație cu cele ale lui Alberti și ale altor poeți ai luptei poporului, ale căror cuvinte sunau precum gloanțele. Poezia putea fi și ea o armă. Și adevărul este că, citind aceste poezii, mulți tineri americani de vârsta lui Bogey se înrolaseră în Brigada Lincoln[5], convinși că viitorul democrației se decidea la celălalt capăt al lumii. Madrid, capitala crucificată. Kate ura războiul.

Ca în fiecare zi, revedea notițele pentru curs. Firește, indusese în program și poezia lui Díaz-Ugarte. Alesese cu discreție poemele și se obișnuise să le vorbească despre el studenților în mod obiectiv și detașat. Nedepășind niciodată cadrul strict profesional. Brusc, în timp ce punea în ordine notițele, a cuprins-o un dor intens și o senzație dureroasă neprecizată. A stat o vreme la birou, fără să citească sau să scrie, nefăcând nimic, atentă doar la propriile gânduri și la pulsația lentă și neîntreruptă a sângelui în tâmple.

A lăsat cartea deschisă și s-a dus la fereastră. Ningea. Era îmbrăcată în niște pantaloni largi, după moda de la New York, și într-un cardigan bej, bărbătesc. Amintirile năvăliseră iar. Era din nou cu Álvaro. Și-a lipit visătoare fruntea de geam și a privit dansul fulgilor în vânt. Zăpada acoperise grădina și se adunase în mici nămeți de-a lungul terenului de tenis. Și atunci l-a văzut. Nu ca pe o fantomă, ci la fel de real ca și ea. Cu părul complet ud și picurând. Oprit lângă plasa metalică din jurul terenului pustiu, serios, înalt, mai slab, cu mâinile în buzunarele pardesiului de șeviot și cu nodul de la cravată strâmb, ca de obicei.

Cioc-cioc. Bătaia ușoară în ușă a trezit-o din visare. Nu aștepta pe nimeni la ora aceea. S-a dus să deschidă, și atunci totul a încremenit ca într-un tablou. Mâna ei pe clanță, rămurica de vâsc atârnată de ușă, expresia de uimire. Bărbatul din fața ei ducea o servietă în mână și avea pantofii uzi.

[5] Batalion format din voluntari americani care au luptat pentru tabăra republicană în Războiul Civil (N. red.).

Costumul obosit îl făcea să semene cu un conțopist. Pălărie gri și chip supt. I-au trebuit câteva secunde să-l recunoască pe poetul Pedro Salinas. Era schimbat în mod vizibil, parcă îmbătrânise cu zece ani de când îl văzuse ultima dată la Madrid, pe când ieșea de la o conferință ținută în sala de evenimente și era urmat de un roi de studenți silitori.

— Domnule profesor! a exclamat uluită. Intrați, vă rog. Habar n-am avut că urma să veniți aici.

Pedro Salinas era printre puținii care reușiseră să părăsească Spania la începutul războiului, pe un vas de război american, grație numirii sale ca profesor invitat la Universitatea din Wellesley, în apropiere de Boston. Kate își amintea că citise despre o conferință a sa în buletinul publicat de Ivy League, dar nu știa să aibă ceva programat și la Saint James.

— De fapt, nu am venit din motive academice, a explicat poetul, ținându-și pălăria în dreptul pieptului. Eram în trecere și m-am gândit să vă vizitez… Se așezase pe scaunul din spatele mesei de lucru, oferit de Kate, și o privea ușor indecis. Nu știu dacă sunteți la curent cu ultimele vești din Spania, și-a coborât el privirile spre vârfurile ude ale pantofilor.

Lui Kate i s-a făcut dintr-odată frig, și-a strâns instinctiv cardiganul pe lângă ea și și-a înfundat mâinile în buzunare. Știa că poetul era în corespondență cu guvernul republican și făcea legătura cu familiile intelectualilor din exil.

— Citesc uneori ziarele, s-a mulțumit să spună.

Salinas a studiat-o cercetător, fără grabă. Kate stătea nemișcată, susținându-i privirea.

— Am venit… să vă explic ceva ce… și s-a întrerupt din nou. Își răsucea pălăria în mâini, dar în cele din urmă a vorbit: Războiul e pierdut și de câteva săptămâni nu se mai știe nimic despre Álvaro.

— Álvaro? a repetat ea și i s-a părut straniu să-i rostească numele după atâta timp, ca și cum fiecare silabă avea darul să dărâme zidul ridicat cu atâta trudă. Nici eu nu am aflat nimic despre el în tot acest timp, a adăugat cu tristețe.

— Sunteți tânără, domnișoară. Nu știți că lucrurile nu sunt mereu ceea ce par a fi. Poate că ce s-a întâmplat nu e exact ceea ce credeți că s-a întâmplat.

— Ce vreți să spuneți?

— Spania e o țară veche și complicată. Anumite lucruri nu se pot pricepe decât dacă te-ai născut acolo. Sunt multe pe care nu le știți… A urmat o pauză, Salinas părea să mediteze, cu privirile lăsate… L-ați cunoscut pe don Epifanio Rondal?

Kate a clătinat din cap. Îl auzise pe Álvaro pomenind uneori de el, dar nu-l întâlnise niciodată.

— O persoană importantă. Un grangur, probabil dintre ultimii. În America nu prea știți ce înseamnă vorba asta. Este vorba de cineva care are multă putere. Și nu mă refer la titluri sau proprietăți, ci la adevărata putere. Puterea asupra oamenilor și asupra vieții oamenilor, în sensul cel mai rău care se poate imagina.

Kate îl asculta atent, cu capul înclinat într-o parte și pumnii strânși în buzunarele jachetei, cu sprâncenele încruntate, străduindu-se să înțeleagă ceva ce se găsea dincolo de sensul literal al cuvintelor.

— Aici i-ați spune magnat, sau cam așa ceva. Un ordin dat de el ar distruge viața oricui, fără posibilitate de scăpare… Salinas vorbea pe un ton grav și în cunoștință de cauză… Mai întâi, se confecționează dovezi fictive și mărturii mincinoase. Nu știu dacă vă dați seama ce înseamnă asta: oricine poate face un denunț, un portar, un polițai, un servitor dat afară, o nevastă geloasă… Kate simțea că în ea începea să se întindă dureros un fir extrem de fin… Don Epifanio era adeptul vechilor metode de pe timpul dictaturii și nu-i păsa defel de legalitate. Știa cum să rezolve lucrurile evitând căile oficiale. Pentru asta, conta pe zbirii lui, printre ei comandantul Doval. De care ați auzit, bănuiesc. Supranumit măcelarul de la Fuencarral. Rolul lui era să rezolve afacerile cele mai tulburi; aici, în America, i-ați spune gangster. El a fost cel care a ticluit acel dosar delirant despre o conjurație sovieto-americană, pentru care ați fost inculpată și dusă la închisoarea de la Ventas. Înțelegeți? Ce minte înfierbântată poate concepe o conspirație între Moscova și Washington? a clătinat el din cap cu sarcasm.

— Dar de ce?… Kate nu-și putea crede urechilor.

— De ce? Reprezentați o adevărată amenințare. Un adulter, în familia lui! Sau credeți că aventura cu Álvaro a trecut neobservată?

— Bine, dar Spania e o țară modernă, are o lege a divorțului…

— Are, și mult s-a luptat Republica să fie aprobată cu opoziția acerbă a episcopilor. Numai că vorbim de o națiune catolică, domnișoară. Iar unul dintre principalii oponenți la legea divorțului a fost tocmai don Epifanio. Partidul său a ridicat stindardul Spaniei catolice, apostolice și romane, care punea sfințenia legămintelor matrimoniale mai presus de orice. Cum era el să permită un astfel de scandal tocmai în familia lui?

— Deci, asta a fost? a început Kate să se plimbe dintr-o parte în alta a încăperii. Adevărul e că nici nu mi-a trecut prin minte că îi făceam rău soției lui. De fapt, nu aveam deloc sentimentul că făceam ceva rău. Era ca și cum relația noastră era dincolo de realitate, ținea de o lume imaginară. Când te îndrăgostești în altă țară și în altă limbă, e ca și cum ai trăi într-un teritoriu lipsit de consecințe. Nu aveam nicio remușcare. Álvaro știe să se joace cu cuvintele, le face să zboare în aer ca un prestidigitator. Trăiam în altă lume.

O lume poetică. Nici el nu părea să vadă o contradicție între relația cu mine și condiția lui de bărbat însurat. Nu te gândești niciodată la răul pe care-l poți face… iar când îți dai seama, e deja prea târziu. Pe soția lui am văzut-o o singură dată, la ieșirea de la Teatrul Cervantes… Ea a făcut denunțul, așa-i?

Salinas a confirmat.

— Gândiți-vă. Armele femeilor sunt altele decât ale bărbaților. Poate că aveți altceva de pierdut, a spus pe un ton care suna ca un reproș vag. Între bărbați, lucrurile se rezolvă altfel. Oricum, Álvaro nu avea alternativă. Soția lui e o femeie obișnuită să o țină pe-a ei.

Kate nu cunoștea sensul exact al expresiei și mai ales cum se aplică femeii despre care vorbeau.

— Ce vreți să spuneți?

— Că l-a pus între ciocan și nicovală.

— Iar el a acceptat…

— Aici greșiți. Când a înțeles pericolul în care vă aflați, Álvaro aproape că a înnebunit. A fost cât pe ce să strice tot. Credeți-mă, nerăbdarea e pericolul major al îndrăgostiților, a adăugat Salinas sentențios, ca și cum ar fi vorbit în cunoștință de cauză. A încercat în fel și chip să vă scoată din țară, a apelat la prieteni și la necunoscuți, la oficiile consulare, a mituit funcționari… L-am sfătuit cu toții să aștepte un moment mai potrivit, dar el nu voia să piardă nici măcar o zi.

— Dar i-a luat aproape trei luni…

— N-a fost ușor să găsească locul unde erați, în confuzia primelor săptămâni. Nu uitați că există sute de închisori, plus centre ilegale de detenție. Era esențial să acționeze cu precauție, să nu dea naștere la suspiciuni; în caz contrar, tot planul se năruia. A trebuit să aștepte să se schimbe guvernul. Ați fost eliberată grație intervenției lui Jiménez Fraud, în urma unei negocieri secrete cu consulatul american, profitând de absența lui don Epifanio, plecat la Melilla. Credeți-mă, Álvaro a dat dovadă de mult sânge rece. Trebuia să vă știe în siguranță, departe de oamenii lui Doval, și abia apoi să-și rezolve propriile probleme.

— Și le-a rezolvat?

— Nu știu. Războiul schimbă tot. Gândiți-vă, chiar acum Franco ar putea ocupa Madridul fără niciun efort, căci în tabăra republicană a izbucnit o luptă intestină între adepții predării și cei care vor să reziste, dar preferă ca orașul să nu treacă printr-o baie de sânge. Iar Europa contemplă agonia fără să întindă o mână. Președintele Roosevelt își dă acum seama că a greșit amarnic instituind embargoul pe arme către Republică. Prea târziu. Doar câteva democrații au rămas în picioare în Europa. Ultima dată, Álvaro a fost văzut în bătălia de pe Ebro, unde disproporția de forțe a fost teribilă, puști

contra mitraliere și bombardiere. A fost un măcel… Nimeni nu l-a mai văzut de atunci.

Pentru o clipă, Kate a vizualizat Spania așa cum o vedea în reportajele și fotografiile revistei *Life*, pe care o devora literalmente în ultimele luni. O țară cufundată într-o noapte violacee, măturată de rafalele intermitente ale alarmelor antiaeriene și de convoaiele militare în retragere. Parcă auzea țăcănitul asurzitor al mitralierelor într-un decor de sticlă spartă, tramvaie incendiate, scântei roșii căzând pe acoperișuri, în timp ce mașinile pompierilor încercau în van să stingă flăcările provocate de bombardamentele aeriene. Miros de fum și cauciucuri arse… Dacă urmăreai zilnic știrile, îți puteai face o imagine completă. Mii de refugiați care fugeau disperați din oraș spre graniță. Șosele pline de autobuze, camioane și căruțe încărcate cu saltele și vase de bucătărie, șiruri de femei cu copii murdari și îngroziți, răniți cu bandaje și aproape goi în frig, înaintând anevoie, sprijiniți în cârje și cu privirile pustii ale celor cărora le e de-acum indiferent dacă merg înainte sau înapoi. Caravana exilului.

Fotografiile erau atât de vii, încât uneori Kate auzea parcă uruitul motoarelor avioanelor germane ale Legiunii Condor, care aruncau cu înverșunare bombe peste câmpiile presărate cu cadavre. „Câmpii războinice și meleaguri de asceți”, și-a amintit ea și și-a acoperit instinctiv ochii cu mâna. De-abia atunci a înțeles ce venise să-i spună Salinas.

— Îmi pare rău, s-a ridicat poetul. Nu îmi place să dau asemenea vesti. Dar credeam că trebuie să știți.

Privindu-l cum se depărta prin zăpadă, Kate și-a amintit că tot el îi acoperise când se ascunseseră în casa de la munte, în zilele când Álvaro se recupera după bătaia primită. S-a întrebat de ce o făcuse. Salinas nu era prieten cu Álvaro, nici măcar nu erau în relații bune, toată lumea știa că între ei era o veche rivalitate literară surdă. Și-acum, de ce era de partea lui? Și de ce venise să-i spună toate astea?

O fi avut motivele lui. Poate că există o justiție poetică. Poeții împărtășesc o concepție universală asupra iubirii. Cred că, dacă cineva suferă din dragoste, asta se răsfrânge asupra tuturor iubirilor din lume. Salinas era un om rezervat, nu își dezvăluia secretele, nu vorbea despre viața sa privată. Dar poate că avea și el demonii lui interiori.

Rămasă singură, Kate și-a dus mâna la gât și a respirat încet, cu gândul la Álvaro și la felul în care își pusese o armură pentru ea. Prin urmare, existau cavaleri rătăcitori. Eroul solitar care renunță la dragoste pentru a da piept cu morile de vânt. Dar pentru cine o făcuse de fapt? Pentru ea? Pentru el însuși? Avea cu cincisprezece ani mai mult decât ea. Poate că ajunsese la vârsta la care începi să te identifici cu personajele dure și un pic disperate

din cărți. De ce trebuise să se întâmple așa? Nu înțelegea. În locul lui, orice alt bărbat s-ar fi urcat cu ea pe vaporul acela și ar fi fost fericit. Neîndoielnic, el nu era orice bărbat.

Kate nu putea scăpa de gustul amar al despărțirii lor în fața Gării de Sud, când Álvaro se uita pe furiș la ceas, de parcă ar fi vrut să termine mai repede ce avea de făcut. Poate că se gândise că îi făcea o favoare, ușurându-i sarcina de a-l urî. Bărbații au câteodată idei bizare despre cum să salveze o femeie. Un cavaler rătăcitor încuie cu cheia ușa din spate a castelului, pentru ca domnița să fie silită să iasă pe ușa principală. Cât timp fuseseră împreună, nu știuse niciodată ce se afla cu adevărat pe fundul puțului. Poate că, dacă ar fi putut pătrunde în mintea lui, nu ar fi deranjat-o să rămână toată viața acolo, fără să se întrebe dacă asta era sau nu dragoste.

Preț de câteva minute, Kate nu s-a mișcat din loc. Simțea în coloană o durere seacă și tenace, de parcă ar fi fost împușcată din spate și încă nu simțea cu adevărat impactul și gravitatea rănii. Avea spatele rece, dar sub haine era transpirată și febrilă. Durerea are nevoie de timp ca să se așeze. Afară continua să ningă. Era înconjurată de liniște și privea pe fereastră dansul lent al fulgilor de nea, cu senzația că fusese într-o viață care nu era a ei.

S-a gândit la cadavrul băiatului care semăna cu Clark Gable, plutind pe canal; la femeia roșcată a lui Rossetti, care își pierduse pruncul; la taina lui Hans Müller, cel închis în camera sa și chinuit de gelozie; la profilul clasic al Fridei Lowmann, ridicând cupa de șampanie sub cupola de la Palace; la curtea închisorii de la Ventas, când soarele de iarnă se prefira printre zăbrele; la frumusețea ciudată a unui claustru romanic din Madrid, cu îngerii posomorâți, cu aripi ca niște pumnale. Avea dreptate Álvaro: aceea era o lume ciudată, de o spiritualitate barbară și primitivă. Deodată, a auzit un trosnet – un copac din campus își pierduse o creangă sub greutatea prea mare a zăpezii.

I-ar fi plăcut să scrie ceva despre micul eveniment, dar ea nu era scriitoare. S-a dus la masă, a luat iar cartea și a citit în spaniolă versurile libere scrise cu cerneală pe margine.

Chiar și acum / dacă cineva mi-ar spune ca atunci / hai să privim cerul noaptea / din mașina solitară / înspre colina visurilor / din inima Madridului / cu ochii închiși m-aș duce prin întuneric / sperând să te găsesc acolo.

Afară, lumea întreagă era o paranteză albă. Ca zăpada.

SUSANA FORTES

IUBIREA NU E UN VERS LIBER

virtual-project.eu

violin